

FUDDOODE NDEN KA TAWREETA

Fii Tageefo ngon

1 ¹ Ka fuddoode, Allaahu on tagi kammu ngon e leydi ndin. ² Tawi aduna on ko huunde meerenteere. Niwre no buumunoo di'e den. Ruuhu Allaahu on no wada yaha yiltoo e hoore den di'e.

³ Allaahu on daali: «Yo ndaygu wadu», ndaygu wadi. ⁴ Allaahu on ndaari ngon ndaygu, tawi dun no moyyi. Ontuma Allaahu on sendindiri ndaygu ngon e niwre nden. ⁵ Allaahu on inni ndaygu ngon «jalorma», o inni niwre nden «jemma». Dun ko ka jallal aranal wadi, onsay nibbi, weeti.

⁶ Allaahu on daali: «Yo heedaango wonu hakkunde di'e den, ko sendindira de.» ⁷ Allaahu on wadi heedaango ko sendindira di'e wonde ley den e wonde dow den. Dun wadiri non. ⁸ Allaahu on inni ngon heedaango «weeyo». Dun ko ka jallal dimmal wadi, onsay nibbi, weeti.

⁹ Allaahu on daali: «Yo di'e wonde ka ley weeyo den moobondir e nokkuure wootere fii no nJORndi yaltitira.» Dun wadiri non. ¹⁰ Allaahu on inni ndin nJORndi don «leydi», o inni di'e den «baharu». Allaahu on ndaari dun, tawi dun no moyyi. ¹¹ Onsay Allaahu on daali: «Yo leydi ndin fudin tutateeriji, kudi rimooji awdi, e ledde dariide ka hoore leydi ko rima bibbe wondube e awdi, de bee e noone mun.» Dun wadiri non. ¹² Ontuma leydi ndin fudini tutateeriji, kudi rimooji awdi, di bee e noone mun, e ledde rimooje bibbe wondube e awdi, de bee e noone mun. Allaahu on ndaari dun, tawi dun no moyyi. ¹³ Dun ko ka jallal tammal wadi, onsay nibbi, weeti.

¹⁴ Allaahu on daali: «Yo ndayguuji wonu ka kammu, ko sendindira jemma e jalorma, di wona maandeeji, ko andina saa'iiji din e jalaade den e duubi din, ¹⁵ yo di jalbu ka kammu ko hentina aduna on.» Dun wadiri non. ¹⁶ Allaahu on tagi ndayguuji didi, njanu e tosooku, njanu ngon ardo jalle den, tosooku ngon ardo

jemmaaji dɪn, o watti don koode den. ¹⁷ Allaahu on feɲi dɪn fow ka kammu, ko hentina aduna on, ¹⁸ ko ardoo jemma e ɲalorma, sendindira ndaygu ngun e niwre nden. Allaahu on ndaari dɪn, tawi dɪn no moyɻi. ¹⁹ Dun ko ka ɲallal nayaɓal wadi, onsay niɓɓi, weeti.

²⁰ Allaahu on daali: «Yo maaje den duɗɗinor ko wuuri, yo colli wiiru ka hoore leydi, tayita weeyo ngon.» ²¹ Allaahu on tagi dee kulle njane ka nder ndiyan, e noonee kulle wuurude, awyayde duuda ka nder ndiyan, ko bee e noone mun. O tagi kadi colli, di bee e noone mun. Allaahu on ndaari dɪn, tawi dɪn no moyɻi.

²² Allaahu on wadi barki e majji, o daali: «Rimee, duudon, hebbinon maaje ndiyan den, yo colli dɪn kadi duudu ka hoore leydi.» ²³ Dun ko ka ɲallal jowabal wadi, onsay niɓɓi, weeti.

²⁴ Allaahu on daali: «Yo leydi ndin funtin kulle wuurude, ko bee e noone mun: daabeeji e kulle daasotoode e kala kulle buruure, ko bee e noone mun.» Dun wadiri non. ²⁵ Allaahu on tagi kulle buruure, de bee e noone mun, e daabeeji dɪn, di bee e noone mun, e kala ko daasotoo ka leydi, ko bee e noone mun. Allaahu on ndaari dɪn, tawi dɪn no moyɻi.

²⁶ Allaahu on daali: «Tagen non aaden, waden mo wa nando men e sugu men, on laamoo liyɻi dɪn ka baharu e colli dɪn ka weeyo e daabeeji dɪn, o laamoo aduna on fow, e kala ko daasotoo e ndii leydi.»

²⁷ Allaahu on tagi aaden wa nando makko,
ko wa nando Alla o tagi mo.
O wadi ɓe gorko e debbo.

²⁸ Allaahu on wadi barki e maɓɓe, o daalani ɓe: «Hebee ɓiɓɓe, duudon, hebbinon aduna on, huɓindodon mo. Laamee liyɻi dɪn ka baharu e colli dɪn ka weeyo e kala kullun ladoohun ka leydi.»

²⁹Allaahu on daali: «Mi okkii on kala ko tutetee wada awdi, kala leggal ngal biɓɓe mun wondi e awdi, ɗun wona neemaaji mon. ³⁰Kala kulle oo aduna, kala sondu ka weeyo, kala ko ladata e ndii leydi, kala ko wondi e wonkii, mi okkii ɗun kala ko heccidi ko wada neema.» ɗun woniri non.

³¹Allaahu on ndaari ko o tagi kon fow, o tawi ɗun no moyyi fota. ɗun ko ka jallal jeegaɓal wadi, onsay nibbi, weeti.

2¹Ko non kammuuli ɗin e leydi ndin, e duudannde tagoore e nder majji gaynitoraa. ²Nalaande jeedifaɓere nden taw Allaahu on gaynii golle ɗe o wonnoo huuwude ɗen, ka jalaande jeedifaɓere o fowtii kala golle ɗe o wadi. ³Allaahu on wadi barki e nden jalaande jeedifaɓere, o wadi nde hormorteende, ko fii ko e mayre Allaahu on fowtii kala golle ɗe o wadi fii tagugol.

Fii Aadama e Hawaa

⁴E hino doo taariika kammu ngun e leydi ndin fewndo ɗun taganoo. Fewndo Alla Joomiraado on tagaynoo leydi ndin e kammu ngun ⁵hari lekkun hay gootun alaa e leydi ndin, kudun hay gootun fudaa. Ko wadi ɗun ko tawde hari Alla Joomiraado on accitaali ndiyan saayoojan e aduna on, hari kadi aaden tagaaka ko rema leydi ndin. ⁶Kono hari ndiyan no tubba ka leydi, no buɓɓina ndelo leydi ndin fow. ⁷Alla Joomiraado on tagiri aaden mbullaari leydi, o foofi foofaango ngurndan ka kine makko, ontuma aaden on hebi ngurndan, o wuuri.

⁸Ontuma Alla Joomiraado on wadi tutateeri e nokkuure no wi'ee Adni, hikkorde funnaange, o honni ɗon on aaden mo o tagi. ⁹Alla Joomiraado on fudini nooneji ledde fow fotude mbaadi e moyyude fii neema. Tawi leggal ngurndan e leggal andinayngal ko moyyi e ko boni no darii ka hakkunde tutateeri.

¹⁰Tawi maayo no tubbi ka Adni ɗon no yarna tutateeri ndin. Ngon maayo no senditii wadi candi nay. ¹¹Caangol aranol ngol ko Fiisuuniwol. Ko ngol tayiti leydi

Hawiila ndin fow, kanje no e ndin leydi, ¹² kanje laabude poy, e endan ledde urnaydan e kaaye hittude no wi'ee aljaz'i. ¹³ Caangol dimmol ngol ko Jiihuuniwol, ko ngol tayiti leydi Kuusu ndin. ¹⁴ Caangol tammol ngol ko Hiddaaqiluwool wi'etee, ngol no hammiri ka funnaange leydi Asuura ndin. Caangol nayaabol ngol ko Furaatiwol.

¹⁵ Alla Joomiraado on yetti aaden mo o tagi on, o honni mo ka tutateeri Adni don fii yo on remu don, ayna. ¹⁶ Alla Joomiraado on yamiri aaden on: «Hida newnanaa jaamugol kala bibbe ledde wonde e ndii tutateeri, ¹⁷ si hinaa bibbe leggal andinayngal ko moyyi e ko boni kon, ko fii jande jaamudaa ngal woo, a maayay nden jande.»

¹⁸ Alla Joomiraado on daali: «Haanaa ka oo aaden wona bajjo. Mi taganay mo ballo, hawrando mo.» ¹⁹ Alla Joomiraado on tagiri leydi kala kulle buruure e colli wiiraydi ka weeyo, o banniti dun fow takko on aaden fii ndaarugol no on innirta den fow. Kala ko o inni kullun wuurukun, ko dun woni innde makkun. ²⁰ On aaden inni kala daabeeji, kala colli wiirooji, e kala kulle buruure, kono hari aaden on hebaali ballo, hawrando mo.

²¹ Onsay Allaahu on libi norre tiidunde e on aaden, on daanii. O yetti yi'al gootal ka cabbi birde on aaden, o lontiniri ka ngal wonnoo don bandu. ²² Alla Joomiraado on yetti ngal yi'al ngal o itti e on aaden, o watti ngal debbo, o addani mo Aadama.

²³ Ontuma non gorko on wi'i:

«E hino non yi'e yi'e an,

e bandu bandu an.

Oo ko debbo wi'etee,

ko fii ko e gorko o ittaa.»

²⁴ Ko ðun wadi si gorko selay ben mun e yumma mun, ðannita ðeyngu mun, kambe ðiðo ðe wona gooto. ²⁵ Hari gorko on e debbo mun on ðornaaki hay huunde, kono ðe hersiraano ðun.

Fii no Aadama e Hawaa Yaltiniraa ka Tutateeri Adni

3 ¹ Tawi ko mboddi ndin ðuri yoyre e hakkunde kulle buruure ðe Alla Joomiraado on tagi ðen fow. Ndi wi'i debbo on: «Hara ðun ko haqiiqa, wonde Allaahu on daalii wota on jaamu ðiðe ledde wonde ka tutateeri gaa ðen fow?»

² Debbo on jaabii mboddi ndin: «Meden gasa jaamude ðiðe ledde ndii tutateeri, ³ kono fii ðiðe ngal leggal wongal ka hakkunde tutateeri, Allaahu on daaluno: «Wota on jaamu ngal, hinaa fere meemon ngal. Si hinaa ðun on maayay.» »

⁴ Onsay mboddi ndin wi'i debbo on: «Pellet! On maayataa! ⁵ Ko ðay Allaahu on no andi jande jaamudon ðiðe maggal woo, gite mon ðen udditoto, wa'on wa Alla, andon ko moyyi e ko boni.»

⁶ Debbo on ndaari tawi ðiðe ngal leggal no moyyi fii jaamugol, no foti e ndarðe, awa kadi no woodi fii okkugol hakkil. O tetti, o jaami, o okkori moodi makko mo o wondunoo e mun on, on kadi jaami. ⁷ Ontuma gite mo bee e maðbe udditii, ðe andi wonde ðe surraaki. Onsay ðe tokkindiri kaaki yiðbe, ðe surritori.

⁸ Onsay ðe nani Alla Joomiraado on no jinda ka nder tutateeri fewndo ka ðuubol wifata, ðe suudii Alla Joomiraado on ka hakkunde ledde tutateeri. ⁹ Kono Alla Joomiraado on noddi gorko on, wi'i mo: «E ko honto wonda?»

¹⁰ On jaabii: «Mi nanu tun hito maa ka nder tutateeri, mi huli ko fii hari mi surraaki, mi suudii.»

¹¹ Allaahu on daali: «E ko hombo yeeti-maa a surraaki, hara a jaamii ðiðe leggal ngal mi tojan-maa ngal?»

¹² Gorko on jaabii: «Ko oo debbo mo ðannitandaa mi okkorimmi ðiðe ngal leggal, mi jaami.»

¹³ Onsay Alla Joomiraado on daalani debbo on: «Ko hondun wadandaa dun?»
 Debbo on jaabii: «Ko mboddi ndin daynimmi haa mi jaami.»

¹⁴ Ontuma Alla Joomiraado on daalani mboddi ndin: «Bay a wadii dun, a hudaama e hakkunde kala daabeeji e hakkunde kala kulle buruure. A luttay daasaade e leydi, jaamaa mbullaari fannamaa hida wuuri. ¹⁵ Mi waddindirte e oo debbo, mi waddindira jurriya maa e jurriya makko. Jurriya makko on fuse hoore, an kadi soppaa mo e teddudi.»

¹⁶ O daalani debbo on: «Mi beyday muuseendi n̄ata maa on tuma jibintaa. Ko e hoore muuseendi jibintaa bibbe. Faale fii gorko maa on wonay e maa, awa kadi ko kanko laamoto-maa.»

¹⁷ O daalani Aadama: «Bay non a hedike debbo maa on, a jaamii bibbe ngal leggal ngal mi tonjan-maa, mi hudii leydi ndin sabu maa. Ko e dow yangi yaltinirtaa e mayri ko jaamaa, fannamaa hida wuuri. ¹⁸ Leydi ndin fudinante bulle e kebbe. A jaamay ko fudi e buruure. ¹⁹ A biiray lakkere ka tiinde maa si jaamaa haa ruttodaa e ndii leydi ndi yaltudaa e mun, ko fii ko a mbullaari, a yiltoto wontaa mbullaari.»

²⁰ Gorko on inni debbo mun on innde, o inni mo Hawaa, ko fii ko kanko woni neene yimbe ben fow. ²¹ Alla Joomiraado on wadani Aadama e Hawaa concu guri, o borni be.

²² Alla Joomiraado on daali: «Awa e hino, aaden wa'ii wa goddo e men, andugol ko moyyi e ko boni. Jooni haden mo fawugol jungo e hoore ngal leggal ngurndan, sakko o jaama ngal, o wuura haa poomaa.» ²³ Joomiraado on yaltini on aaden ka tutateeri Adni, fii yo o golloy e leydi ndi o ittaa e mun ndin. ²⁴ Bay o radike on aaden, o jodfina *serubiinaaji ka funnaange tutateeri, e kaafa yiltondirayka, wuttayka dende yiite, ko ayna laawol leggal ngurndan ngal, hara hay gooto hewtaali don.

Fii Qaayiina e Haabiila

4¹ Aadama yiidi e Hawaa beyngu mun, on yetti reedu, jibini *Qaayiina, o wi'i: «Mi jibinii boobo gorko e dow ballal Joomiraado on.»² Watti e dun, o jibini Haabiila mijan Qaayiina. Haabiila wonti aynoowo dammi, Qaayiina kapun nangi demal.

³ Bay neebii, Qaayiina itti sadaka e ko o to'i kon, o yedi Joomiraado on.⁴ Haabiila kapun yedi Joomiraado on tale burde fayude den ka dammi makko dikkuruuji. Joomiraado on [jabi] ngal dokkal Haabiila, o weltori,⁵ kono Joomiraado on jabidaano Qaayiina e [sadaka] mun on. Qaayiina monii fota fii dun, yeeso makko ngon nibbiti.

⁶ Joomiraado on landii Qaayiina: «E ko fii hondun monanidaa, yeeso maa ngon nibbitiri nii?»⁷ Si tawii ko ko moyyi wadudaa, a bantay hoore. Kono si tawii hinaa ko moyyi, haray junuubu no yobii ka dambugal maa, no hebulani-maa. Kono an foolu on junuubu.»

⁸ Ontuma Qaayiina noddii mijan mun Haabiila, o wi'i mo: «Mahen yaaden ka buruure.» Bay be hewtoyii ka buruure ton, Qaayiina yani e mijan mun, o wari mo.

⁹ Joomiraado on landii Qaayiina: «E ko honto mijan maa Haabiila woni?»
O jaabii: «Mi andaa, kaa hara ko min halfinaa aynugol mijan an?»

¹⁰ Ontuma Allaahu on daali: «Ko hondun wadandaa dun? Yiiyan mijan maa dan no wullude e an. Hawa majjan no iwtiranammi ka leydi.¹¹ Jooni mi hudii ma, mi radike ma e ndii leydi ontundi hunduko mun, yari dan yiiyan mijan maa e juude maa.¹² Si a remii, leydi ndin moyyintaa toore maa nden hande kadi, a wonay jindoowo wembiido ka aduna.»

¹³ Qaayiina wi'i Joomiraado on: «Ndi njoddi dee kuude an no teddanimmi.

¹⁴ Hande a radike lan e ndii leydi. Mi wonay suudotoodo ma, mi wona jindoowo wembiido e oo aduna. Kala hendiido lan waray lan.»

¹⁵Joomiraado on daalani mo: «Hinaa non! Kala wardo Qaayiina yottorte dun laabi jeedidi.» Ontuma Joomiraado on wadi maande e Qaayiina fii kala yi'udo mo wota waru mo. ¹⁶Ontuma Qaayiina pottitii takko Joomiraado on, o yahi, o hodoyi e ndii leydi wi'eteendi Nuudu, ka funnaange Adni.

Fii Jurriya Qaayiina on

¹⁷Qaayiina yiidi e beyngu mun, be jiidii bid'do gorko, be inni mo Hanuuka. Ko fewndo onsay o sinci saare, o innitiri nden saare on bid'do makko wi'eteedo Hanuuka. ¹⁸Hanuuka dajanaa Iraadu, Iraadu dajanaa Mahuuyaa'iila, Mahuuyaa'iila dajanaa Matuusaa'iila, Matuusaa'iila dajanaa Laamaka.

¹⁹Laamaka yetti rewbe dido, arano on no wi'ee Aaadatu, dimmo on no wi'ee Sillatu. ²⁰Aaadatu jibinani mo Yaabaala, ko on woni maamaajo ben daakotonooobe e cuuroy bagi no ayna gureele. ²¹Mijan makko ko Yuubaala inetee, ko on woni maamaajo kala namakalaaabe, hodoobe hoddu e wuttoobe ceri. ²²Sillatu kapun jibini Tuubaala-Qaayiina, on tafaynoodo kala aalaaji njandi maa sila. Bandiraawo Tuubaala-Qaayiina on no wi'ee Naamatu.

²³Laamaka noddi rewbe mun ben, o wi'i be: «Ko an, yo Aaadatu e Sillatu, jentee lan. Yo onon rewbe Laamaka, heditee kongudi an din. Mi warii sagataa barmindo lan, on suka gaajudo lan. ²⁴Si warugol Qaayiina ko wonkiji jeedidi yobirtee, haray ko wonkiji cappande jeedidi e jeedidi wardo Laamaka yobata.»

²⁵Aadama yiidi e beyngu mun kadi, on jibinani mo bid'do gorko. O inni mo Siita, e wi'i Hawaa: «Allaahu on okkii lan bid'do goo, lonto Haabiila, mo Qaayiina warunoo on.» ²⁶Siita kapun kadi dajanaa bid'do gorko, o inni on Anuusa. Ko e ngun jamaanu yimbe ben fuddii jantaade innde Joomiraado on.

Gila e Aadama haa e Nuuhu

5 ¹E hino taariika iwdi Aadama ndin:

Fewndo Allaahu on tagi aaden, o wadi mo wa sugu makko kanko Alla. ²O tagi be gorko e debbo, o wadi barki e maɓbe. Nande o tagi be, o inni be aaden.

³Ko ka Aadama hebi don duubi teemedere e cappande tati, o dajanaa boobo gorko sugu makko e nando makko, o inni on Siita. ⁴Bawto Siita jibineede, Aadama wuuri duubi teemedde jeetati, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

⁵Ngurndan Aadama dan fow hawri duubi teemedde jeenay e cappande tati, onsay o faatii.

⁶Ko ka Siita hebi don duubi teemedere e jowi, o dajanaa bidɗo gorko, on no wi'ee Anuusa. ⁷Bawto Anuusa jibineede, Siita wuuri duubi teemedde jeetati e jeedidi, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe. ⁸Ngurndan Siita dan fow hawri duubi teemedde jeenay e sappoo e didi, onsay o faatii.

⁹Ko ka Anuusa hebi don duubi cappande jeenay, o dajanaa bidɗo gorko, on no wi'ee Kiinaana. ¹⁰Bawto Kiinaana jibineede, Anuusa wuuri duubi teemedde jeetati e sappoo e jowi, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe. ¹¹Ngurndan Anuusa dan fow hawri duubi teemedde jeenay e jowi, onsay o faatii.

¹²Ko ka Kiinaana hebi don duubi cappande jeedidi, o dajanaa bidɗo gorko, on no wi'ee Mahalaliila. ¹³Bawto Mahalaliila jibineede, Kiinaana wuuri duubi teemedde jeetati e cappande nay, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

¹⁴Ngurndan Kiinaana dan fow hawri duubi teemedde jeenay e sappo, onsay o faatii.

¹⁵Ko ka Mahalaliila hebi don duubi cappande jeegoo e jowi, o dajanaa bidɗo gorko, on no wi'ee Yaarada. ¹⁶Bawto Yaarada jibineede, Mahalaliila wuuri duubi teemedde jeetati e cappande tati, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

¹⁷Ngurndan Mahalaliila dan fow hawri duubi teemedde jeetati e cappande jeenay e jowi, onsay o faatii.

¹⁸ Ko ka Yaarada hebi don duubi teemedere e cappande jeegoo e didi, o dajanaa bid'do gorko, on no wi'ee Hanuuka. ¹⁹ Bawto Hanuuka jibineede, Yaarada wuuri duubi teemedde jeetati, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe. ²⁰ Ngurndan Yaarada dan fow hawri duubi teemedde jeenay e cappande jeegoo e didi, onsay o faatii.

²¹ Ko ka Hanuuka hebi don duubi cappande jeegoo e jowi, o dajanaa bid'do gorko, on no wi'ee Matuusaalaha. ²² Bawto Matuusaalaha jibineede, Hanuuka wuuri duubi teemedde tati e hoore himo jokkinoo e Alla. ²³ Ngurndan Hanuuka dan fow hawri duubi teemedde tati e cappande jeegoo e jowi. ²⁴ Hanuuka jokkii e Alla, ontuma o muti, ko fii Allaahu on yentinho mo.

²⁵ Ko ka Matuusaalaha hebi don duubi teemedere e cappande jeetati e jeedidi, o dajanaa bid'do gorko, on no wi'ee Laamaka. ²⁶ Bawto Laamaka jibineede, Matuusaalaha wuuri duubi teemedde jeedidi e cappande jeetati e didi, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe. ²⁷ Ngurndan Matuusaalaha dan fow hawri duubi teemedde jeenay e cappande jeegoo e jeenay, onsay o faatii.

²⁸ Ko ka Laamaka hebi don duubi teemedere e cappande jeetati e didi, o dajanaa bid'do gorko. ²⁹ O inni on Nuuhu, himo wi'a, «Oo doo addanay en newaare e nder dee golle men e kii yangi demal juude men ndii leydi ndi Joomiraado on hudi.»

³⁰ Bawto Nuuhu jibineede, Laamaka wuuri duubi teemedde jowi e cappande jeenay e jowi, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe. ³¹ Ngurndan Laamaka dan fow hawri duubi teemedde jeedidi e cappande jeedidi e jeedidi, onsay o faatii.

³² Ka Nuuhu hebunoo duubi teemedde jowi don, o dajanaa Saama e Haama e Yaafasa.

Sabu Wadugol Waamere nden

6¹ Bay yimbe ben fuddike duudude ka hoore leydi, tawi kadi hiɓe jibinaneeɗe jiwbe. ²Tagaabe Alla ben^a ndaari tawi ben jiwbe, ɓe ben yimbe daji, no labaa. ɓe subii e hakkunde ben jiwbe, rewbe yeru ko ɓe faalaa kon. ³Ontuma Joomiraado on daali: «Ruuhu an on wondataa e nedɗanke haa poomaa, ko fii on nedɗanke ko bandu maayooru. Hande kadi duubi makko ɗin feyyataa duubi teemedere e noogay.»

⁴Fewndo on saa'i, tawi yimbe juutube no woodunoo ka hoore leydi, haa yeeso ɗun buy, ɗun ko fewndo ɓee tagaabe Alla resi ben jiwbe, ben jibinani ɓe. Ko ben wonnoo dolnube ben ɓaawo ɗoo, nantunoobe innde fewndo on saa'i.

⁵Joomiraado on ndaari tawi bone nedɗanke on tiidii ka hoore leydi, jande woo jande anniyee ɓernde nedɗanke nden ko ko boni tun miijotoo. ⁶Joomiraado on ninsi ko tagannoo nedɗanke e hoore ndii leydi, ɗun metti mo ka ɓernde. ⁷O daali: «Mi mulay nedɗanke mo mi tagi on e hoore ndii leydi, gila e aaden haa e daabeeji ɗin e kala ko daasotoo e colli ɗin ka weeyo, ko fii mi ninsii ko mi tagannoo ɗun.»

⁸Kono Nuuhu kaɗun heɓi sulfu yeeso Joomiraado on.

Taariika Nuuhu e fii Waamere nden

⁹E hino taariika Nuuhu kan:

Nuuhu ko aaden feewunoodo mo felnaaki e fewndo jamaanu makko ngun. Tawi Nuuhu no jokkinoo e Alla. ¹⁰Himo ɗajunoo ɓiɓɓe tato, ben ko Saama e Haama e Yaafasa.

¹¹Hari aduna on ko boyliido yeeso Alla, himo heewunoo hunyeendi. ¹²Allaahu on ndaari tawi aduna on boylike, aduna on fow ko boylaare jokki ka hoore leydi.

¹³Ontuma Allaahu on daalani Nuuhu: «Mi hoddirii mulugol yimbe ben fow, ko fii ɓe hebbinii hunyeendi e aduna on. Jooni mi muliday ɓe e leydi ndin. ¹⁴Moyŷinan

^a6.2 «Tagaabe Alla ben» doo no faamora kadi wa kammuyankeeɓe maa iwɗi Siita.

hoore maa laana njanduka, moyyiniraa ka ngal leggal wi'eteengal gofer, wadanaa ka konkooji konkooji, meltiraa ka ndole nder e 6aawo. ¹⁵ E hino no moyyinirtaa ka: junndi makka on wona sogone teemedde tati, yanji makka on sogone cappande jowi, tooweendi makka on sogone cappande tati.^{b16} A wadanay ka warjakere, accaa yeru sogonal hakkunde niwre nden e gaabaade makka on. Wadiraa baafal ngal sengo. Wadaa ka fow dagge tati, gonngal ley, gonngal hakkunde, ngala dow. ¹⁷ Min mi accitay waamere ndiyan e hoore oo aduna ko mula kala ko wondi e wonkii ka ley kammu doo. Onsay kala ko woni ka leydi doo maayay. ¹⁸ Kono an, mi yettoday e maa ahadi. A naatay ka laana, an e bibbe maa ben e beyngu maa, wondude e rewbe bibbe maa ben.

¹⁹ «A naadoray ka laana ton kala noone mummunte wuurudun, ka bee didoy, gorun e deyun, fii yo dun wuuridu e maa. ²⁰ Gila e colli din, di bee e noone mun, hebi e daabeeji din, di bee e noone mun, haa e ko daasotoo kon, ko bee e noone mun, aray e maa didoy didoy, fii no wuurira. ²¹ An a yettay kala ko jaamete, maritoraa fii yo dun wonanoy on jaamete, onon e majje.»

²² Nuuhu wadi dun, o wadiri wano Allaahu on yamiriri mo non.

Fii no Nuuhu Naatiri ka Laana

7¹ Joomiraado on daalani Nuuhu: «Naatu ka laana, an e beynguure maa nden fow, ko fii mi taw an ko a feewudo yeeso an e nder nguu jamaanu doo. ² Yettu e mummunteeji dagiidi din, gori jeedidi e deyi jeedidi. Yettaa kadi didi e mummunteeji di dagaaki din, gorun e deyun. ³ Yettaa kadi e colli din, gori jeedidi e deyi jeedidi, fii yo bibbe majji on wuuru ka hoore leydi. ⁴ Ko fii si balde jeedidi feyyii, mi saayinay ndiyan e nder balde cappande nay, jemma e jalorma, ko mula kala ko mi tagi ka hoore leydi doo.»

⁵ Nuuhu wadi kala ko Joomiraado on yamiri mo kon.

^b6.15 Sogone didi ko meeter gooto hawrata.

⁶ Wa fewndo waamere nden wadi ka hoore leydi, hari Nuuhu ko mo duubi teemedde jeegoo. ⁷ Nuuhu naati ka laana, wondude e biɓɓe makko ben, e beyngu makko, e rewɓe biɓɓe makko ben, sabu ndiyan waamere nden. ⁸ Kala mummunteeji dagaadi e di dagaaki, wondude e colli din, e kala ko daasotoo ka hoore leydi, ⁹ din ari tawi Nuuhu ka nder laana, di naatiri didi didi ka bee gorun e deyun, wano Allaahu on yamirirnoo Nuuhu non. ¹⁰ Balde jeedidi bawto dun, waamere ndiyan nden wadi e hoore leydi ndin.

¹¹ E hitaande ka Nuuhu hebaynoo don duubi teemedde jeegoo, jande sappoo e jeedidi lewru dimmuru ndun, ko nden jande bulli maaje ndiyan ley-leyjan dan fow bullitii, dambude kammu ngun udditii. ¹² Ndiyan dan saayi ka hoore leydi balde cappande nay, jemma e jalorma.

¹³ Ko e nden jalaande nde ndiyan dan fuddinoo saayude tigi, Nuuhu e biɓɓe mun ben, dun ko Saama e Haama e Yaafasa, wondude e beyngu makko e rewɓe biɓɓe makko ben tato naati ka laana, ¹⁴ wondude e mummunteeji din fow, ka bee e noone mun: daabeeji din fow, di bee e noone mun, e kala ko daasotoo ka leydi, ka bee e noone mun, e colli din fow, ka bee e noone mun, e kala ko wiirata, ko wondi e gabitti. ¹⁵ E nder kala ko tagaa, ko wondi e wonkii, ari e Nuuhu ka laana, ka bee didoy didoy, ¹⁶ koy ardi gorun e deyun, e nder kala ko tagaa naati ka laana wano Allaahu on yamirirnoo Nuuhu non. Ontuma Joomiraado on ombi baafal laana kan e hoore makko.

¹⁷ E nder balde cappande nay ndiyan dan no beydaade ka hoore leydi, dan duudi haa dan towni laana kan ka leydi, ka humbi. ¹⁸ Dan beydii fota ka hoore leydi haa laana kan humbi ka hoore ndiyan. ¹⁹ Ndiyan dan burti duudude haa pelle njane den fow ka ley kammu doo muti. ²⁰ Ndiyan dan mutini pelle den haa dan feyyitori de embere sogone sappoo e jowi.

²¹ Kala ko tagaa ko jindaynoo ka hoore leydi maayi, gila e colli ñin, nabi e daabeeji ñin, haa e mummunteeji ñin, e kala kulloy layaykoy e hoore leydi ndin, wondude e yimbe ñen fow. ²² Kala ko mari foofaango ngurndan ka kine mun ka hoore leydi maayi. ²³ Allaahu on muli kala ko woni ka hoore leydi, gila e neɗɗanke, haa e daabeeji ñin e ko daasotoo kon e colli ñin ka weeyo. O mulidi ñi fow ka hoore leydi ñoo. Ko heddinoo woo ko Nuuhu e ko o wondunoo e mun ka laana kon. ²⁴ Ndiyan ñan mutini leydi ndin e nder balde teemedere e cappande jowi.

Fii Lannoode Waamere nden

8 ¹ Ko fewndo onsay, Allaahu on anditi Nuuhu e mummunteeji e daabeeji ñi o wondunoo ñin fow ka laana. O immiini hendu e leydi ndin, ndiyan ñan fuddii ñuytaade. ² Bulli maaje ndiyan ley-leyjan ñan uddii, ñan acci bullitaade. Dambude kammuuli ñin kadi uddii, ndiyan ñan acci saayude. ³ Ndiyan ñan ñeebiri seeda seeda ka hoore leydi. E nder balde teemedere e cappande jowi tawi ndiyan ñan ñuytike. ⁴ Nande sappoo e jeedidi lewru jeedidaburu ndun, laana kan darii e ñee pelle wi'eteede Araarata. ⁵ Di'e ñen ñuytori non seeda seeda haa ka lewru sappaburu. Nande go'o lewru sappaburu ndun, ko'e pelle ñen yi'ii.

⁶ Balde cappande nay ñawto ñun, Nuuhu udditi damun tosokun kun^c o wadannoo laana kan kun, ⁷ o acciti kaya-kayaaru. Ndu wadi ñon yaha yiltoo haa nde ndiyan ñan ñeebunoo. ⁸ O acciti kadi gabooru, ndaarugol si ndiyan ñan ñeebii ka hoore leydi. ⁹ Kono ndu hebaali ka ndu joodoo. Onsay ndu arti ka laana, ndu tawti mo, ñay hari ndiyan ñan no dewi e hoore leydi ndin fow. Onsay o fonti jungo, o nangi ndu, o naaditi ka nder laana.

¹⁰ O sabbii kadi balde jeedidi ñawto ñun, o acciti fahin gabooru ndun. ¹¹ Bay ndu yahii, ndu artoyde woo kiikiide, tawi hindu maddii kaakol zaytuuni keccol. Ko

^c8.6 «Damun tosokun» ko ko wi'etee «fineeter» kon fewndo ñoo.

dun andini Nuuhu wondema ndiyan dan beeβii ka hoore leydi. ¹² O sabbittii fahin balde jeedifi kadi. Onsay o acciti ndun gabooru. Ndu yahi, ndu artitaali ndu tawti mo hande kadi.

¹³ Nande go'o lewru aranuru hitaande nden, ka Nuuhu hebaynoo don duubi teemedde jeegoo e go'o, hawrondiri e beebugol ndiyan dan ka hoore leydi. Onsay Nuuhu itti jiwre laana kan, o tawi leydi ndin yoorii. ¹⁴ Nande noogay e jeedifi lewru dimmuru ndun, tawi leydi ndin lannii yoorude.

¹⁵ Onsay Allaahu on daalani Nuuhu, wi'i: ¹⁶ «Yaltu ka laana, an e beyngu maa e bibbe maa ben wondude e rewbe bibbe maa ben. ¹⁷ Yaltinoraa noone mummunteeji di wondudaa e mun din fow, gila e colli din haa e daabeeji din e kala ko daasotoo ka hoore leydi, fii no di layira, di rima, di duuda ka hoore leydi.»

¹⁸ Nuuhu yalti, yaltidi e bibbe mun ben e beyngu mun e rewbe bibbe mun ben. ¹⁹ Wano non kadi, mummunteeji din fow e kala ko daasotoo, wondude e colli din fow e kala ko jindata ka hoore leydi, kun kala e kun jeydi, yaltidi ka laana.

²⁰ Nuuhu moyyinani Joomiraado on layyorde, o yetti goddi e mummunteeji dagiidi din fow e colli dagiidi din fow, o wadani don Joomiraado on sadakaaji sunneteedi. ²¹ Ngol urngol welngol uuri Joomiraado on. O wi'itii ka bernde makko: «Hande kadi mi huditataa leydi ndin sabu neddanke, bay anniyee bernde neddanke ko ko boni gila e cukankaaku makko. Hande kadi mi halkataa kala ko wuuri, wano mi warrunoo nii. ²² Yeru aduna on lannaali, setto e dabbunde, jaangol e nguleendi, ndungu e ceeɗu, jemma e jalorma lannataa.»

Fii Ahadi ndi Allaahu on Yettannoo Nuuhu ndin

9 ¹ Allaahu on wadi barki e Nuuhu e bibbe mun ben, o daalani be: «Hebee bibbe, duudon, hebbinon aduna on. ² Kala kulle ka hoore leydi doo e kala colli weeyo e kala ko daasotoo ka hoore leydi wondude e liyyi din fow ka ndiyan, hulay on kulol tiidungol. Din fow wattaama e juude mon. ³ On okkaama kala ko wuuri, ko

memminotoo, fii ko jaamon. Wano mi okkirnoo on non kala ko fudi, mi okkii on fow. ⁴ Kono wota on jaamu teewu wondungu e ngurndan mun, dun ko yiiyan mun dan. ⁵ Pellet mi yantay yiiyan mon dan fii ngurndan mon dan: mi yanta dan e juude kala ko wuuri ko itti wonkii, mi yanta dan e juude kala neddo ittudo wonkii. Ko e juude kala neddo ittudo wonkii dimmo mun, mi yantata dan. ⁶ On mo hibbi yiiyan neddanke, kanko kadi ko neddanke hibbata yiiyan makko dan, ko fii Alla wadii neddanke wa nando makko. ⁷ Onon non, hebee bibbe, duudon, layon e aduna on, duudon e nder makko.»

⁸ Allaahu daalidani Nuuhu e bibbe mun ben, wi'i: ⁹ «Min, mi yettoday e mon ahadi an ndin, onon e jurriya mon aroyoowo baawo mon on, ¹⁰ wondude e kala ko mari wonkii, ko wondi e mon: colli din woo, daabeeji din woo, e kala mummunteji aduna di wondudon e mun, dun ko gila e ko yaltidudon e mun ka laana kon fow haa e kala mummunte wondo ka aduna. ¹¹ Mi yettanii on ahadi an ndin. Hande kadi, kala ko tagaa mulirtaake ndiyan waamere, awa kadi waamere waditataa hande kadi ko mula aduna on.»

¹² Allaahu on daali: «E hino maande ahadi ndi mi wadi ndin hakkunde an e mon e kala ko wondi e wonkii ko wondudon e mun haa e jamaanuuji aroyaydi din fow: ¹³ Mi yowii yaroowol an ndiyan ngol ka duule fii ko wona maande ahadi hakkunde an e aduna on. ¹⁴ Nde mi wadi duule den ka weeyo woo, yaroowol ndiyan ngol yalti ka duule, ¹⁵ mi anditay ahadi an ndi mi wadi ndin hakkunde an e mon e kala ko tagaa ko wondi e wonkii, dun ndiyan dan wontataa hande kadi waamere sakko dan mula kala ko tagaa. ¹⁶ Tuma yaroowol ndiyan ngol yaltiti ka duule woo, mi yi'i ngol, mi anditay ahadi an poomayankeeri ndi mi wadi hakkunde an e kala ko tagaa ko wondi e wonkii ka aduna.»

¹⁷ Allaahu on daalani Nuuhu: «Ko dundoo woni maande ahadi ndi mi wadi hakkunde an e kala ko tagaa ko woni ka hoore leydi.»

Fii Jurriya Nuuhu on

¹⁸ Biɓɓe Nuuhu, wonnoobe ka laana ben, ko Saama e Haama e Yaafasa. (Ko Haama woni ben Kanaana.) ¹⁹ Ko ɓee tato woni biɓɓe Nuuhu ben, ko jurriya maɓɓe on saakitii e aduna on fow.

²⁰ Nuuhu fuddii remude, o tuti wiiju. ²¹ O yari njaram wiiju haa o mandili, o wirtii ka nder suudu makko. ²² Bay Haama, ben Kanaana, yi'ii ko ben mun wirtii kon, o yeetii ɗun ben-gootoobe makko wonnoobe ka yaasi ben ɗiɗo. ²³ Onsay Saama e Yaafasa yetti suddaare, ɓe wadi nde ka balbe maɓɓe, ɓe yaari ɓawre-ɓawre haa ɓe waanoyi nde ben maɓɓe. Laatii ɓe yi'aali ko ben maɓɓe wirtii kon, ɓay hari hiɓe hucchi.

²⁴ Bay Nuuhu finii battane ɗoyngol njaram makko ɗan, o humpitii ko toolaajo makko on wadi mo kon. ²⁵ O wi'i: «Yo kuddi wonan Kanaana! Yo o wonan ben-gootoobe makko ben maccuɗo maccube.»

²⁶ O wi'i kadi: «Yo mantoore wonan Joomiraado on, on Alla Saama! Yo Kanaana wonu maccuɗo Saama. ²⁷ Yo Allaahu on yarjju fii Yaafasa, yo o hoɗu e nder galleeji Saama, yo Kanaana wonu maccuɗo makko.»

²⁸ Nuuhu wuuri ɓawto waamere nden duubi teemedɗe tati e cappande jowi.

²⁹ Ngurndan Nuuhu ɗan fow hawri duubi teemedɗe jeenay e cappande jowi, onsay o faatii.

Fii Leyyí Aduna on

10 ¹ E hino jurriya biɓɓe Nuuhu ben tato, ɗun ko Saama e Haama e Yaafasa. Ben ɗananano biɓɓe ɓawto waamere nden.

Fii Biɓɓe Yaafasa ben

² Biɓɓe Yaafasa ben ko Guumaru e Maajuuja e Maadaa'i e Yaawaana e Tuubaala e Maasaka e Tiiraasa.

³ Biɓɓe Guumaru ben ko Askanaazu e Riifatu e Tugarma.

⁴ Biɓɓe Yaawaana ɓen ko Alasiya e Tarsiisu e Kitiyankeeɓe ɓen e Dodaaniyankeeɓe ɓen. ⁵ Ko e maɓɓe ɓee yimɓe hoɗuɓe ka sera baharu iwi, senditii e leyɗe jamaaji ɗin, mo bee e haala mun, leɗol kala hoɗidi e bolondaa mun ka leydi mun.

Fii Biɓɓe Haama ɓen

⁶ Biɓɓe Haama ɓen ko Kuusu e Misira e Fuutu e Kanaana.

⁷ Biɓɓe Kuusu ɓen ko Sebaa e Hawiila e Sabta e Ra'ama e Sabtekaa. Biɓɓe Ra'ama ɓen ko Sabaa e Dedaanu.

⁸ Kuusu kadi ɗananaa Numuruudu. Ko on fuddii wonude jooma kutu ka hoore leydi. ⁹ O wonno dannaajo mawɗo yeeso Joomiraado on. Ko ɗun wafi si no wi'ee: Kaari no wa'i wa Numuruudu, dannaajo mawɗo yeeso Joomiraado on. ¹⁰ Fudɗoode laamateeri makko ndin ko Baabiila e Araka e Akkada e Kalna, ɗun ko e nder leydi Sin'aara ndin. ¹¹ Bay o iwii e ndin leydi o yahi Asuura, o sincoyi Niinawa e Rahubuutira e Kaalaha, ¹² e Rasana, ndee saare mawnde wonde hakkunde Niinawa e Kaalaha.

¹³ Ko Misira woni maamaajo Luudiyankkeeɓe ɓen e Anaamiyankeeɓe ɓen e Lehaabiyankkeeɓe ɓen e Naftuuhiyankkeeɓe ɓen ¹⁴ e Fatruusiyankkeeɓe ɓen e Kasluuhiyankkeeɓe ɓen, ɓe Filistiyankkeeɓe ɓen iwi e mun, e Kaftuuriyankeeɓe ɓen.

¹⁵ Kanaana ɗananaa Siduunu, ko on woni dikkuru makko ndun, o ɗananaa kadi Hissi, ¹⁶ ko kanko kadi woni maamaajo Yebuusiyankkeeɓe ɓen e Amoriyankeeɓe ɓen e Girgaasiyankeeɓe ɓen ¹⁷ e Hiwiyankeeɓe ɓen e Arqiyankkeeɓe ɓen e Siiniyankeeɓe ɓen, ¹⁸ e Arwaadiyankeeɓe ɓen e Jamariyankeeɓe ɓen e Hamaatiyankeeɓe ɓen.

Bawto ɗun, bolondaaɗi Kanaaniyankeeɓe ɓen saakitii. ¹⁹ Keeri Kanaaniyankeeɓe ɓen ko gila Siduuna haa Gaaza telen Garaara, e telen-ma Saduuma e Amuura e

Aduma e Sabuyiima haa hewti Laasa. ²⁰ Ko bee doo woni biɓɓe Haama ben, ɓe bee e bolondaaji mun e haalaaji mun e leyde mun e jamaaji mun.

Fii Biɓɓe Saama ben

²¹ Saama dananaa biɓɓe. Ko kanko woni maamaajo biɓɓe Aabira ben fow. Ko Yaafasa woni kotoo makko. ²² Biɓɓe Saama ben ko Iilaama e Asuuru e Arfaksaada e Luuda e Araama.

²³ Biɓɓe Araama ben ko Uusa e Huula e Gaatara e Maasa.

²⁴ Arfaksaada dananaa Saalaha, Saalaha kadi dananaa Aabira.

²⁵ Aabira kanun kadi dananaa biɓɓe diɗo. Godɗo on ko Faalaja wi'etee, ɓay ko e fewndo makko leydi ndin sendanoo. Mijan makko no wi'ee Yuqtaana.

²⁶ Yuqtaana dananaa Almodaada e Saalafa e Hajar-Mawta e Yaaraha ²⁷ e Haduraama e Uujala e Diqla ²⁸ e Uubala e Abiimayiila e Sabaa ²⁹ e Uufira e Hawiila e Yuubaaba. Bee doo fow ko biɓɓe Yuqtaana. ³⁰ Ben hoduno gila Meesaa, telen Sefaara, haa e dee pelle funnaange.

³¹ Ko bee doo woni biɓɓe Saama ben, ɓe bee e bolondaaji mun e haalaaji mun e leyde mun e jamaaji mun.

³² Ko bee doo woni bolondaaji biɓɓe Nuuhu ben, mo kala e iwdi mun ka jamaaji mun. Ko e mabɓe jamaaji ɗin iwi, senditii e hoore leydi ndin ɓawto waamere nden.

Fii Suudu Towindiraandu ndun Baabiila

11 ¹ Hari aduna on fow ko haala woota e konguɗi gooti wowlata. ² E nder eggudu mabɓe funnaange, ɓe ari e hollaande e nder leydi Sin'aara, ɓe hodi don. ³ Be yewtidi, ɓe wi'i: «Mahen, piyen tuufe, juden ɗe haa moyya.» Be huutori tuufe lonto kaaye e ndole lonto loope. ⁴ Ontuma ɓe wi'i: «Mahen moyyinanen hoore men saare, darnen suudu, waden koore towindiraado haa ka kammu. Dabbanen hoore men innde, fii wota en saakite e hoore leydi ndin fow.»

⁵ Kono Joomiraado on tippii fii ndaarugol nden saare e ndun suudu towindiraandu ndu Banii-Aadama moyyini. ⁶ Ontuma Joomiraado on daali: «Ndaarii jamaa gooto wowloobe haala woota. E hino ko be fuddii wadude kon, awa haray be ronkataa wadude kala ko be ebbi. ⁷ Jooni non tippoden, jiibindiren haala ma6be kan ton, fii wota be nantondir e haala.»

⁸ Ontuma Joomiraado on saakiti be don e hoore leydi ndin fow, be acciti darnugol nden saare. ⁹ Ko wafi si nden nokkuure innaa Baabiila, ko fii ko don Joomiraado on jiibindirnoo haala yimbe aduna on fow, o saakiti be e hoore aduna on fow.

Fii Jurriya Saama on

¹⁰ E hino jurriya Saama on:

Ko ka Saama hebi don duubi teemedere, o dajanaa Arfaksaada, dun ko duubi didi baawo waamere nden. ¹¹ Bawto Arfaksaada jibineede, Saama wuuri duubi teemedde jowi, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

¹² Ko ka Arfaksaada hebi don duubi cappande tati e jowi, o dajanaa Saalaha. ¹³ Bawto Saalaha jibineede, Arfaksaada wuuri duubi teemedde nay e tati, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

¹⁴ Ko ka Saalaha hebi don duubi cappande tati, o dajanaa Aabira. ¹⁵ Bawto Aabira jibineede, Saalaha wuuri duubi teemedde nay e tati, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

¹⁶ Ko ka Aabira hebi don duubi cappande tati e nay, o dajanaa Faalaja. ¹⁷ Bawto Faalaja jibineede, Aabira wuuri duubi teemedde nay e cappande tati, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

¹⁸ Ko ka Faalaja hebi don duubi cappande tati, o dajanaa Ra'uwa. ¹⁹ Bawto Ra'uwa jibineede, Faalaja wuuri duubi teemedde didi e jeenay, o dajanaa bibbe goo, worbe e rewbe.

²⁰ Ko ka Ra'uwa hebi don duubi cappande tati e didi, o dananaa Seruuja. ²¹ Bawto Seruuja jibineede, Ra'uwa wuuri duubi teemedde didi e jeedidi, o dananaa bibbe goo, worbe e rewbe.

²² Ko ka Seruuja hebi don duubi cappande tati, o dananaa Naahuura. ²³ Bawto Naahuura jibineede, Seruuja wuuri duubi teemedde didi, o dananaa bibbe goo, worbe e rewbe.

²⁴ Ko ka Naahuura hebi don duubi noogay e jeenay, o dananaa Taaraha. ²⁵ Bawto Taaraha jibineede, Naahuura wuuri duubi teemedere e sappoo e jeenay, o dananaa bibbe goo, worbe e rewbe.

²⁶ Ka Taaraha hebunoo duubi cappande jeedidi don, o dananaa Abraama e Naahuura e Haaraana.

Fii Jurriya Taaraha on

²⁷ E hino jurriya Taaraha on:

Taaraha dananaa Abraama e Naahuura e Haaraana. Haaraana kadi dananaa Luutu.

²⁸ Haaraana faatii ka o jibinaa don fewndo ngurndan ben makko Taaraha, don ko ndee saare Kaldiyankseebe wi'eteende Uuru. ²⁹ Abraama e Naahuura resi rewbe. Beyngu Abraama no wi'ee Saaray, beyngu Naahuura no wi'ee Milkatu mo Haaraana, don ko ben Milkatu e Yiskatu. ³⁰ Tawi Saaray wonaa jiidotoodo, o alaa bidfo.

³¹ Taaraha yetti Abraama bidfo mun on e Luutu taaniraawo makko on, don ko bidfo Haaraana on, e Saaray esiraawo makko on, don ko beyngu Abraama bidfo makko on. Be yaltidi e nden saare Kaldiyankseebe wi'eteende Uuru, be fokkiti e ndii leydi wi'eteendi Kanaana. Kono bay be hewtii e ndee saare wi'eteende Haraana, be hodi don. ³² Ka Taaraha hebunoo don duubi teemedde didi e jowi, o faatii e ndee saare wi'eteende Haraana.

Fii no Abraama Todd'ora a Barkinoreede

12¹Joomiraado on daalani Abraama: «Yaltu ka leydi maa e ka bolondaa maa e ka galle ben maa, yahaa haa e leydi ndi mi holloyte. ²Mi waday lepol mawngol e maa, mi barkine, mi mawninay innde maa nden, awa kadi a wonay barki. ³Mi waday barki e kala du'aniido ma, mi huday kala hoynudo ma, awa kadi bolondaaji aduna on fow barkinte sabu maa.»

⁴Abraama yahi wano Joomiraado on daalirani mo non, o yaadi e Luutu. Wa fewndo ka Abraama yaltata Haraana, hari ko mo duubi cappande jeedidi e jowi.

⁵Abraama yetti beyngu mun Saaray, e Luutu, dun ko bid'ido mijan makko on, e jawle mabbe den fow wondude e jiyaabe ko be hebi e leydi Haraana kon, be sutanii Kanaana. Be yahi, be hewtoyi leydi Kanaana.

⁶Abraama rewi e nder leydi ndin haa be hewti Sakiima ka leggal mawngal wonungal Muura ngal woni don. Wa fewndo onsay hari Kanaaniyankeebe ben no e ndin leydi. ⁷Joomiraado on feenjani Abraama don, o daalani mo: «Mi yeday jurriya maa on ndii leydi.» Onsay Abraama darnani don on Joomiraado feenjando mo layyorde.

⁸Ontuma o eggi don, o yaari e dee pelle hikkorde funnaange Bayti'iila. O darni suudu makko bagi ndun hakkunde Bayti'iila e Ayyu, Bayti'iila wontirani mo hirnaange, Ayyu wontirani mo funnaange. O wadani don kadi Joomiraado on layyorde, o jantii innde Joomiraado on. ⁹Abraama sotti e nden nokkuure, o sutanii Negeeba, himo wada yaha daakoo.

Fii Kodu Abraama ngun Leydi Misira

¹⁰Ontuma heege wadi e ndin leydi. Onsay Abraama yahi kodoyii Misira, bay hari heege ngen tiidii e leydi ndin. ¹¹Bay be badike Misira, onsay o wi'i beyngu makko Saaray: «Awa jooni non, mido andi ko a debbo labaado. ¹²No Misirayankoo'be ben yiiru-maa be wi'ay ko a beyngu an. Onsay be waray lan, an be acca wuuraa.

¹³ Kono a wi'ay ɓe ko a bandiraawo an fii yo moyɗanan sabu maa, wonkii an kin daɗa immorde e maa.»

¹⁴ Bay Abraama naatii Misira, Misirayankooɓe ɓen ndaari tawi debbo on ko tiida-ɗariijo. ¹⁵ Bay yeesooɓe hikkiiɓe e Fir'awna ɓen yi'ii on debbo, ɓe yahi, ɓe mananoyi Fir'awna fii makko. Onsay ɓe addi on debbo ka galle Fir'awna.

¹⁶ Fir'awna teddini Abraama sabu ɓeyngu makko, Abraama heɓi na'i e dammi e mbabbi deyi e gori, wondude e jiyaabe worɓe e rewɓe, e ngeloodi.

¹⁷ Kono Joomiraado on liɓi nabbeeli tiidudi e Fir'awna, haa e ɓeynguure makko nden, sabu Saaray ɓeyngu Abraama. ¹⁸ Onsay Fir'awna noddi Abraama, wi'i mo: «E ko hondun wafuɗaa mi, ko hondun haɗi yeetoda mi oo ko sonnaajo maa? ¹⁹ Ko fii hondun wi'andaa mi oo ko bandiraawo maa, haa mi yetti mo? Jooni non e hino sonnaajo maa on, yettu mo, yahaa!» ²⁰ Fir'awna yamiri suufaabe mun ɓen, ɓen watti Abraama e laawol, kanko e ɓeyngu makko e kala ko o jeyi.

Fii no Abraama e Luutu Seediri

13 ¹ Ontuma Abraama yalti Misira, o sutanii Negeeba, kanko e ɓeyngu makko e Luutu, wondude e kala ko o jeyi. ² Hari Abraama no alɗirnoo fota gureele e kaalisi e kanɗe. ³ O wadi yaha daakoo gila Negeeba haa Bayti'iila, e ndee nokkuure nde o adinoo darnude suudu makko bagi ndun e mun, hakkunde Bayti'iila e Ayyu, ⁴ ɗun ko ka o adinoo wafande Joomiraado on layyorde ɗon. Kanko Abraama o jantii ɗon innde Joomiraado on.

⁵ Luutu yaadunoodo e Abraama on kadi no mari na'i e dammi e cuudi bagi.

⁶ Tawi nokkuure nden faadanii ɓe ka ɓe wonda nokkun gootun, ko fii hari jawle mabɓe den duudanii ɓe haa ko hadata ɓe kambe ɗiɗo ɓe wonda. ⁷ Yeddondiral wadi hakkunde ngaynaakooɓe Abraama ɓen e ngaynaakooɓe Luutu ɓen. Tawi fewndo on saa'i ko Kanaaniyankeeɓe ɓen e Feriiziyankkeeɓe ɓen hodi e ndin leydi.

⁸ Abraama wi'i Luutu: «Wota yeddondiral wonu hakkunde men, maa hakkunde ngaynaakoobe an ben e ngaynaakoobe maa ben, ko fii ko en musibbe. ⁹ Wonaa e hino ndii leydi doo fow no waalii yeeso maa? Jooni senditoden: si a yaarii sengo nano, mi yaara ka jaamo, si a yaarii ka jaamo, mi yaara ka nano.»

¹⁰ Onsay Luutu banti gite, o haynii heccidannde hollaande nden Yurdayniwol fow, tawi nden no wa'i wa tutateeri Joomiraado on, maa wa leydi Misira ndin, telen *Su'aara, (ɗun ko ado Joomiraado on halkude Saduuma e Amuura). ¹¹ Luutu kapun subii nden hollaande Yurdayniwol fow, o yaari ka funnaange, ko nii mo kala e mabbe seediri e oya. ¹² Abraama kapun hodi e ndin leydi Kanaana, Luutu kapun hodoyi e dee ca'e wonde e nden hollaande, o wadoyi cuudi makko bagi ɗin telen Saduuma. ¹³ Tawi ben yimbe Saduuma ko bonbe, awa kadi ko heewube junuubu yeeso Joomiraado on.

¹⁴ Bay Abraama seedii e Luutu, Joomiraado on daalani mo: «Bantu gite maa ɗen, ndaaraa gila ka wonda doo nabani funnaange e hirnaange, nano e jaamo, ¹⁵ ko fii mi yedete ndii leydi ndi yi'udaa doo fow, an e jurriya maa on haa poomaa. ¹⁶ Mi duɗɗiniray jurriya maa on wa mbullaari ndin ka leydi, fii si goddo no waawa limude mbullaari ndin ka leydi, haray jurriya maa on no limoo. ¹⁷ Immo, jindaa e ndii leydi, jundi mayri e yanji mayri, ko fii mi yedete ndi.»

¹⁸ Ontuma Abraama sottini cuudi mun bagi ɗin, o wadoyi ɗi takko dee ledde mawde Mamra, ɗun ko leydi Habruuna. O darnani ɗon Joomiraado on layyorde.

Fii no Abraama Dandiri Luutu

14 ¹ Fewndo bee lambe doo, ɗun ko Amraafala lando Sin'aara on, e Ariyuuka lando Alasaara on, e Kadar-Lawmaara lando Iilaama on, e Tiddaala lando Guyiima on, ² bee doo fow hawtituno, habidi e bee lambe doo, ɗun ko Beera lando Saduuma on, e Birsaa lando Amuura on, e Sin'aaba lando Aduma on, e Simibaara lando Sabuyiima on, wondude e oo lando Beela (ɗon no wi'ee kadi Su'aara). ³ Bee

sakkitaabe linteede doo kadi hawtiti, jonnindiri juude ka hollaande Siddiima, dun ko ka Weendu Ndiyan Landan woni don jooni. ⁴E nder duubi sappoo e didi, tawi hiibe e ley koyde Kadar-Lawmaara. Kono ka hitaande sappoo e tatabere, be murti.

⁵Ka hitaande sappoo e nayabere, Kadar-Lawmaara e lambe be o wondunoo ben habiduno e Refayankeebe ben e ndee nokkuure wi'eteende Astaruuta-Qarnayiima, be fooli be. Be fooli kadi Zuuziyankeebe ben e ndee nokkuure wi'eteende Haama, be fooli iimiyankeebe ben kadi e ndee nokkuure wi'eteende Sawa-Qiriyatayiima. ⁶Be fooli kadi Horiyankeebe ben ka pelle mabbe Sa'iira, haa hewtoyi Al-Paraana ka moggo wulaa. ⁷Ontuma be yiltitii. E nder ko be yiltotoo kon, bay be hewtii Ayna-Misfaata (don no wi'ee kadi Kadeesi), be habidi don e Amalekiyankeebe ben, be foolidi be e leydi mabbe ndin fow, wondude e bee Amoriyankeebe hodube Hasasuuna-Tamaara.

⁸Onsay lando Saduuma on e lando Amuura on e lando Aduma on e lando Sabuyiima on e lando Beela on (don no wi'ee kadi Su'aara), bee fow mottondiri, yahi e ndee hollaande Siddiima, be hebulanii habidugol ⁹e Kadar-Lawmaara lando Iilaama on, e Tiddaala lando Guyiima on, e Amraafala lando Sin'aara on, e Ariyuuka lando Alasaara on. Dun woni ka lambe nayo e lambe njowo dartondirani. ¹⁰Tawi nden hollaande Siddiima no heewunoo boyli ndole. Lando Saduuma on e lando Amuura on dogidi e koneeli mun din, wobbe e mabbe yani ka boyli, luttube ben dogiri ka pelle. ¹¹Foolube ben yetti jawle e naameteji ko woni Saduuma e Amuura kon fow, be yahi. ¹²Be yettori kadi Luutu, bidde ben-gooto Abraama on, kanko e jawle makko den fow, be yaadi e mun, bay hari ko Saduuma o hodi.

¹³Godde goo fuutii, ari humpiti dun Abraama, oo Aabiryankeejo. Tawi on no hodi takko dee ledde mawde oo Amoriyankeejo wi'eteedo Mamra, kotiraawo Eskuula e Aanira, tawi ben ko yettodube e Abraama ahadi weldigal. ¹⁴No Abraama

humpitornoo wondema musidɔo makko on nangaama, o yetti yimbe teemedde tato e sappoo e njeetato, eltiibe fii hare, hebaabe ka galle makko, o radii be haa Daana. ¹⁵ O senditi konu makko ngun jemma, be yani e mabbe. Kanko e konu makko ngun be fooli be, be radii haa Huuba, don no hikkorani Damaasi ka sengo nano. ¹⁶ O artiri jawle den fow, o artiri kadi Luutu, musidɔo makko on, e jawle mun den, e rewbe ben e yimbe nanganoobe ben fow.

Fii Maaliki-Siddiiqu

¹⁷ Fewndo ko Abraama artata, bay o fooloyii Kadar-Lawmaara e lambe be on wondunoo ben, lando Saduuma on ari fotti e makko e ndee hollaande wi'eteende Sawa, nden no wi'ee kadi Hollaande Lando. ¹⁸ Maaliki-Siddiiqu lando Salaam on ardi e jaameteaji e njaramji. Tawi on ko yottinoowo sadaka ka Alla, Jom Bural on. ¹⁹ On du'anii Abraama, o wi'i: «Yo Alla Jom Bural on, on tagudo leydi e kammu, wadu barki e maa. ²⁰ Mantoore wonanii Alla Jom Bural on, on wattudo aybe maa ben e jungo maa.»

Onsay Abraama jonni mo sappabun e kala ko o heboyi.

²¹ Lando Saduuma on torii Abraama, o wi'i: «Jonntan yimbe an ben, an yettaa jawle den.»

²² Abraama jaabii lando Saduuma on, wi'i: «Mi woondirii Alla Jom Bural on, on tagudo leydi e kammu, ²³ mi yettataa hay fus e ko jeydaa kon, hay gaarawol maa bokkun habbirkun padal, fii wota a wi'oy: «Ko min aldini Abraama.» ²⁴ Min, fus alanaa lan ton, si hinaa ko yimbe an ben jaami kon, e gebal bee yimbe be mi yaadunoo e mun, dun ko Aanira e Eskuula e Mamra, bee-le, yo be hendo gebal mabbe ngal.»

Fii Ahadi ndi Joomiraado on Yettani Abraama ndin

15 ¹ Bay feyyii e dun, Joomiraado daalani Abraama e nder feyyinannde, wi'i: «Wota a hulu hay fus, ko min tigi woni hiwitorgo maa ngon, mbarjaari maa ndin no mawni fota.»

² Onsay Abraama jaabii: «Yaa an Alla Joomiraado, ko hondun okkataa mi, mido woniri nii e baawo bidfo? Ronoowo lan on ko Aliyaasaru jeyaado Damaasi.»

³ Abraama wi'i kadi: «A okkoraali lan jurriya, awa ko kurkotoodo ka galle an ronatanmi.»

⁴ Ontuma Joomiraado on daalani mo, wi'i: «Wonaa on mo sikkudaa ronay-maa, kono ko iwdo e keeci maa tigi ronay-maa.» ⁵ Joomiraado on yaltini mo ka yaasi, daalani mo: «Jooni tiggito ndaaraa kammu ngun, limaa koode den si tawii hida waawi limude de.» Ontuma o daalani mo kadi: «Ko nii jurriya maa on duudiroyta.»

⁶ Abraama gomdini Alla, Allaahu on jogitorani mo ngal gomdinal makko peewal.

⁷ O daalani mo kadi: «Ko min woni Joomiraado on, on yaltindo ma ka saare Kaldiyankeebe wi'eteende Uuru, fii yedugol ma ndii leydi, haloraa.»

⁸ Onsay Abraama wi'i: «Yaa an Alla Joomiraado, ko honno mi andirta wonde mi haloray ndii leydi?»

⁹ Joomiraado on daalani mo: «Addanan nale tatiwe e mbeewa mba duubi tati e ngaari baalii ndi duubi tati, e legetereeru e gabooru.»

¹⁰ Abraama addi dun fow, o hirsii, o fecci di e hakkunde, o wallini pecce den, o fewtindiri, o acci bolun hakkunde majje, kono colli din kapun o feccaano di.

¹¹ Ontuma jigaaaje den jippanii tebbeeli din, Abraama radii de.

¹² Ka mutal naange, doyngol tiidungol yani e Abraama. No o daanornoo, niwre tiidunde hulbiniinde hibbi e makko. ¹³ Joomiraado on daalani Abraama: «Andu fota wonde jurriya maa on wonoyay tunjaranke e leydi ndi be jeyaaka e mun, be maccindinoo ton, be njaggee e nder duubi teemedde nay. ¹⁴ Kono mi jaawoyay on

jamaa mo be maccindinanii. Bawto dun, be yaltidoyay don e jawle duudude.

¹⁵ Kono an, a tawtoyay maamaabe maa ben e nder buttu, surredaa e nder nayeewu hittungu. ¹⁶ Jurriya maa on artoyay doo ka jamaanu nayabu, ko fii bakkatuuji Amoriyankeebe ben timmaali taho.»

¹⁷ Bay naange ngen mutii, niɓbitii, wolonere wondunde e curki e pitilol yiite yaltiti, rewi hakkunde pecce teewu den. ¹⁸ Ko nden jande Joomiraado on yettani Abraama ahadi, o daalani mo, o wi'i: «Ko jurriya maa on mi yedi ndii leydi, gila e ngoo maayo Misira, haa hewtoyi ka maayo njano Furaatiwol, ¹⁹ dun ko ndii leydi ndi bee Kiinayankeebe e bee Keniisiyankeebe e bee Kadmoniyankeebe ²⁰ e bee Hissiyankkeebe e bee Feriiziyankeebe e bee Refayankeebe ²¹ e bee Amoriyankeebe e bee Kanaaniyankeebe e bee Girgaasiyankeebe e bee Yebuusiyankeebe woni e mun.»

Fii Haajirata e Jibineede Ismaa'ila

16 ¹ Wa fewndo onsay hari Saaray beyngu Abraama jiidanaaki mo. Tawi Saaray no mari kordo Misirayankoojo wi'eteedo Haajirata. ² Onsay Saaray wi'i Abraama: «Bay Joomiraado on yedaali lan jiidi, jooni, yiidee e kordo an on, no gasa ka ondon hebanammi biɗɗo.» Abraama jabi ko Saaray wowlani mo kon. ³ Onsay Saaray yetti on kordo mun Misirayankoojo wi'eteedo Haajirata, o okki mo moodi makko fii beyngu. Dun hawrondiri Abraama wonii e ndin leydi Kanaana duubi sappo.

⁴ Onsay Abraama yiidi e Haajirata, on yetti reedu. Bay Haajirata andii sowike, o itti bote e Saaray jeydo mo on. ⁵ Onsay Saaray wi'i Abraama: «Yo oo monee mo mi hebi yantu e maa. Ko fii ko min tigi jonnu-maa oo kordo an. Bay jooni o tawii o reedii, o ittii bote e an. Yo Joomiraado on jaawu hakkunde men.»

⁶ Abraama jaabii beyngu mun Saaray, o wi'i mo: «Kordo maa on no e jungo maa, wadu mo ko faaladaa woo.» Onsay Saaray njaggi mo haa on dogi mo.

⁷ Malaa'ikaajo Joomiraado on tawi mo e takko bundu ndiyan ka wulaa, dun ko nduu bundu wonda ka laawol Suura, ⁸ o wi'i: «Ko an yo Haajirata, kordo Saaray, ko honto iwruɗaa e ko honto yahataa?»

O jaabii mo: «Ko Saaray jeyɗo lan on mi woni dogude.»

⁹ Malaa'ikaajo Joomiraado on wi'i mo: «Yiltito ka jeyɗo ma on, yankinanodaa mo.» ¹⁰ Malaa'ikaajo Joomiraado on wi'i mo kadi: «Mi yajɗay jurriya maa on yajɗudee, be duuday haa be duudana limoore.»

¹¹ Malaa'ikaajo Joomiraado on wi'i mo fahin: «Awa ko a sowiido, a jibinoyay boobo gorko, a innoyay on *Ismaa'iila, ko fii Joomiraado on nanii hito maa e nder tampere maa nden. ¹² On biɗɗo maa wa'ay wa mbabba buruure, o haɓay fow, fow haɓay mo, o wona feereejo e telen-ma siɓɓe makko ben fow.»

¹³ Haajirata jammi on Joomiraado yewtunoodo mo, «Alla Ru'ii», e maanaa «Alla rentudo», ko fii o wi'uno: «Taw si ko doo mi yi'i rentudo lan on?» ¹⁴ Ko sabu dun wadi si ndun woyndu wonda hakkunde Kadeesi e Baarada wi'aa *Woyndu Lahay-Ru'ii.

¹⁵ Haajirata jibinani Abraama boobo gorko. Abraama inni on biɗɗo mun mo Haajirata jibini Ismaa'iila. ¹⁶ Hari Abraama ko mo duubi cappande jeetati e jeegoo fewndo Haajirata jibinani mo Ismaa'iila.

Fii Maande Ahadi ndin

17 ¹ Fewndo ko Abraama hebi duubi cappande jeenay e jeenay, Joomiraado on feenani mo, daalani mo: «Ko min woni Alla Jom Bawgal on. Nawru ngurndan maa dan no feewiri yeeso an. ² Mi hunnay ahadi ndi mi wadunoo hakkunde an e maa ndin, mi yajɗete yajɗudee.»

³ Onsay Abraama sujɗani mo. Allaahu on daalani mo, wi'i: ⁴ «E hino ahadi ndi mi wadunoo hakkunde an e maa ndin: A wonay maamaajo leyɗi duududi. ⁵ Hande kadi wonaa *Abraama innetedaa, kono ko *Ibraahiima innetedaa, ko fii mi wadii

ma maamaajo leyŷi duududi. ⁶ Mi duddinay jiidi maa ndin fota, mi waday leyŷi duududi e maa, awa kadi lambe iway e maa. ⁷ Mi waday ahadi hakkunde an e maa e jurriya maa aroyoowo baawo maa on e nder jamaanuujji maɓɓe ɗin. Ndin ahadi ko poomayankeeri, mi wona Alla maa e Alla jurriya maa on si feyŷii e maa. ⁸ Mi okkete an e jurriya maa aroyoowo baawo maa on ndii leydi Kanaana ndi wonda kodo e mun fow, ndi wonana on halal haa poomaa, awa kadi mi wonay Alla maɓɓe.»

⁹ Allaahu on daalani Ibraahiima kadi: «An, a hunnay ahadi an ndin, an e jurriya maa aroyoowo baawo maa on e nder jamaanuujji maɓɓe ɗin. ¹⁰ E hino maande ahadi ndi jogitotodon hakkunde an e mon e jurriya maa aroyoowo baawo maa on: kala gorko e mon ko sunninteedo. ¹¹ Hidon haanaa sunnineede. Ko ɗun wonata maande ahadi wondi hakkunde an e mon ndin. ¹² Kala gorko jibinaado e mon sunninte jande o hebi balde jeetati, ɗun ko e nder jamaanuujji mon ɗin fow, woni ko kurkaaduujo hebaado ka galle maa, maa hara ko mo ittudaa kaalisi soodudaa e juude janano mo jeyaaka e jurriya maa on. ¹³ Kala gorko kurkaaduujo hebaado ka galle maa, maa mo ittudaa kaalisi soodudaa, ko sunninteedo. Ko ndin ahadi an wonayndi ka balli mon wonata ahadi poomayankeeri. ¹⁴ Kala gorko mo sunninaaka, mo nden battatere alaa e bandu mun, haray hakkunde makko e yimbe makko ben tayii, ko fii haray o bonnii ahadi an ndin.»

¹⁵ Allaahu on daalani kadi Ibraahiima: «Beyngu maa *Saaray, hande kadi wota a noddir mo Saray. Kono ko *Saarata woni innde makko. ¹⁶ Mi waday barki e makko, mi okke bidɗo gorko immorde e makko. Mi waday barki e makko, o wona neene leyŷi ɗin. Lambe jamaaji iway e makko.»

¹⁷ Onsay Ibraahiima sujji, jali, o wi'i ka bernde makko: «Hara mo duubi teemedere gasay hebude bidɗo gorko, e hara Saarata, oo mo duubi cappande

jeenay gasay jiidaade?»¹⁸ Onsay Ibraahiima torii Alla, wi'i: «Yaa an Alla, yo Ismaa'iila wuuru yeeso maa.»

¹⁹ Kono Allaahu on jaabii mo, wi'i: «Wonaa non, beyngu maa Saarata jibinante boobo gorko, a innay on *Issaaqa. Mi waday ahadi an ndin e makko, ndi wonana jurriya makko aroyoowo baawo makko on ahadi poomayankeeri. ²⁰ Mi nanii fii ko Ismaa'iila kon, mi waday barki e makko, mi duffina jiidi makko ndin, mi yajjay mo yajjudee, o wonay baaba lambe sappoo e dido, awa kadi mi waday lejol mawngol e makko. ²¹ Kono ahadi an ndin, ko e Issaaqa mi wadata ndi, oo mo Saarata jibinanoyay-maa ko arata e oo saa'i.» ²² Bay Allaahu on gaynii mo yewtude, o acci Ibraahiima don, o yenti.

²³ Onsay Ibraahiima yetti Ismaa'iila bidfo mun on, e kala gorko kurkaduujo hebaado ka galle makko e be o ittunoo kaalisi o soodi ben fow. O hawtindiri worbe wonbe ka galle makko ben fow, o sunnindini be nden jande, wano Allaahu on daalirani mo non. ²⁴ Ko fewndo Ibraahiima hebi duubi cappande jeenay e jeenay, o teddinaa. ²⁵ Fewndo ko Ismaa'iila bidfo makko on kadi sunninaa, hari ko mo o duubi sappoo e tati. ²⁶ Ko nden jande tigi Ibraahiima e Ismaa'iila bidfo mun on sunnindinaa, ²⁷ wondude e kala gorko kurkaduujo hebaado ka galle makko kanko Ibraahiima, e be o itti kaalisi, o soodi e juude jananbe, be fow, be sunnindinaa.

Fii no Jibineede Issaaqa Hiitoraa

18¹ Joomiraado on feenani kadi Ibraahiima e takko dee ledde mawde Mamra, tawi himo joodii ka dambugal suudu makko bagi jalorma ka fewndo nguleendi.

² Onsay o banti gite, o haynii worbe tato no darii yeeso makko. No o haynornoo be, o immii ka dambugal suudu makko, o wubbi fii jabbagol be, o jiccarii be ka leydi, ³ o wi'i: «Jom an, si hida yedimmi sulfu, mi torike ma, wota a feyfu oo jiyaado maa. ⁴ Yo ndiyan seeda addane on ko sembodon, onsay fowtodon ka ley

leggal. ⁵ Yo mi addanoy on huntore bireedi fii ko sattinorodon si feyŷon, ko fii ko dun rewni on ka oo jiyaado mon.»

Onsay be jaabii mo: «Awa warru wano wiirudaa non.»

⁶ Ontuma Ibraahiima yahi tinna, tawoyi Saarata ka suudu, o wi'i mo: «Etu tinna sariyaare tati condi farin, piyaa dun, moyŷinaa bireedi.» ⁷ Kanko Ibraahiima o dogi kadi, o yaari ka wuro, o yettoyi ton nale laatiinge fayunge, o jonni nge jiyaado makko goo, on moyŷini nge heja. ⁸ O yetti kadi kosan e bira keccan, wondude e teewu nale defaado on, o bannani be. Fewndo ko be naamata, hari himo darii takko maɓbe ka ley leggal.

⁹ Onsay be landii mo: «Ko honto beyngu maa Saarata woni?»

O jaabii be: «Himo ka nder suudu bagi doo.»

¹⁰ Goddo e maɓbe wi'i: «Pellet mi yiltitoyto ka maa doo ko arata e oo saa'i, onsay beyngu maa Saarata hebay bidɗo gorko.»

Fewndo o wowlata dun, tawi Saarata no jentii be ka dambugal suudu mun baawo maɓbe. ¹¹ Fewndo on saa'i hari Ibraahiima e Saarata nawyii fota, duubi maɓbe din toowii haa hay Saarata acciino yi'ude farilla. ¹² Kanko Saarata o jali e bernde, himo wi'a: «Hara min, oo jiidiraawo nayeejo, mi hebay faale? E hino jom an kadi nawyii.»

¹³ Onsay Joomiraado on daalani Ibraahiima: «E ko fii hondun Saarata jalani, himo wi'a: «Hara ko goonga mi hebay bidɗo, min oo nayeejo?» » ¹⁴ Joomiraado on daali kadi: «Hara no woodi ko sattanimmi? Ko arata e oo saa'i todɗaado, mi yiltitoto ka maa doo, onsay Saarata hebay boobo gorko.»

¹⁵ Bay Saarata hulii, o yeddi, o wi'i: «Mi jalaali.»

Kono Joomiraado on daali: «Oo'o, a jalii.»

Fii no Ibraahiima Fattorani Saduuma

¹⁶ Bay ben worbe fokkitii, be fewtiri Saduuma. Onsay Ibraahiima dowti be fii waynondirgol e mabbe. ¹⁷ Joomiraado on daali: «Hara mi suuday Ibraahiima ko mi wadata kon? ¹⁸ Pellet Ibraahiima wonay lepol mawngol jogiingol doole, awa kadi leyyi aduna on fow barkinte sabu makko. ¹⁹ Ko bay mi suborii mo fii yo o yamir bibbe makko ben e beynguure makko aroyoore baawo makko nden jokkugol laawol an ngol e nder huutorgol peewal e nundal, fii no mi laatirana Ibraahiima ko mi daalannoo mo kon.»

²⁰ Onsay Joomiraado on daali: «Ko wonaa wulliteede e hoore Saduuma e Amuura kon duudii, awa kadi junuubu mabbe on no tiidi fota. ²¹ Jooni, yo mi jippo, mi ndaara si tawii be wadii ko wullitaa e an kon fow. Si hinaa non kadi, mi anda.»

²² Ben worbe iwi don, be yaari Saduuma. Kono Ibraahiima kapun lutti daraade don yeeso Joomiraado on. ²³ Onsay Ibraahiima badii Joomiraado on, wi'i mo: «E hara a halkiday feewube ben e bonbe ben? ²⁴ No gasa hara feewube cappande njowo no e nden saare. Taw si a halkay nde, a gasataa nde mujjaade sabu ben cappande njowo feewube wonbe e mayre? ²⁵ Yo wadugol sifa dun woddito ma: waridugol feewube e bonbe. Si hinaa dun haray feewube ben wa'ii wa bonbe. Yo dun woddito ma! E hara haananaa Naawoowo Aduna on fow jaawirgol no feewiri?»

²⁶ Joomiraado on daali: «Si mi tawoyii feewube cappande njowo ka saare Saduuma, mi mujjoto nde fow sabu mabbe.»

²⁷ Onsay Ibraahiima jaabii, wi'i: «Awa jooni, mi suusii yewtidugol e Jom an, min ndii mbullaari e ndoondi. ²⁸ No gasa hara njowo no jakki e ben cappande njowo feewube. Taw si a muliray saare nden fii ben njowo jakkube?»

Joomiraado on jaabii: «Si mi tawii ton cappande nayo e njowo feewube, mi mulataa saare nden.»

²⁹ Ibraahiima wi'i kadi: «No gasa hara ko cappande nayo pet tawoytaa ton?»

Joomiraado on daali: «Mi wadoytaa hay fus sabu ben cappande nayo.»

³⁰ Ibraahiima wi'i kadi: «Jom an, mi torike ma, wota a tikku si mi wowlii kadi. No gasa hara ko cappande tato tawoytaa ton?»

Joomiraado on jaabii: «Mi wadoytaa hay fus si ko cappande tato mi tawoyi.»

³¹ Ibraahiima wi'i kadi: «Awa jooni, mi suusii yewtitude e Jom an, no gasa hara ko noogayo tawoytaa ton?»

Joomiraado on daali: «Mi mulataa nde sabu ben noogayo.»

³² Ibraahiima wi'i kadi: «Awa jooni, wota Jom an tikku si mi wowlii nde wootere kadi. No gasa hara ko feewube sappo tawoytaa ton.»

Joomiraado on jaabii kadi: «Mi mulataa nde sabu ben sappo.»

³³ Bay Joomiraado on gaynii yewtitude e Ibraahiima, o yahi. Ibraahiima kadi yiltitii ka mun.

Fii Mulugol Saduuma e Amuura

19¹ Malaa'ikaabe ben dido hewtiri Saduuma kiikiide, tawi Luutu no joodii ka naatirgal saare. No Luutu haynornoo be, o immii, o yahi jabbagol be, no o fottirnoo e mabbe, o sujjani be. ² Onsay o wi'i be: «Koohoobe an, mi torike on, naatiree ka an min oo jiyaado mon, mi okkora on ko semboron, waalon, bimbi law dawon feyyude.»

Be jaabii mo: «Oo'o, men waalay ka fottirde jamaa.»

³ Kono Luutu jeeji be haa be jabi, be naatiri ka suudu makko. O wadani be caatal, o judani be bireedi de aldaa e lewen, be nafii.

⁴ Hari hay be waalaaki si worbe iwri nokkeeli din fow e nder saare Saduuma nden, gila e sukaabe haa e mawbe, be fow be huubi suudu Luutu ndun. ⁵ Be noddi Luutu, be wi'i mo: «Ko honto bee worbe naatirbe ka maa e oo jemma doo woni? Yaltinan men be, men jina be.»

⁶ Onsay Luutu yalti fii yewtidugol e ben yimbe, o ombori baafal ngal baawo makko, ⁷ o wi'i be: «Ko onon yo musibbe, mi torike on, wota on wadu oo bone!
⁸ Jooni mi torike on, bay mido mari jiwbe dido be andaa gorko, accee mi yaltinana on be, wadon be ko faaladon woo. Fii tun wota on wadu bee worbe, arbe fattii haa ka furgere suudu an doo, ko boni.»

⁹ Be jaabii: «Potto don!» Be wi'i kadi: «Ndaarii oo tunjarankeejo no ari doo, no waditii jaawoowo e hoore men. Awa jooni men wadete buri bone mo men faalaa wadude beya on!» Onsay be dooli Luutu, be badii baafal ngal fii bonnugol ngal.

¹⁰ Ontuma ben malaa'ikaabe dido fonti juude, nangi Luutu, naadi ka nder suudu, ombi baafal ngal. ¹¹ Ontuma be wumini kala wonnoobe ka dambugal suudu, gila e suka haa e mawdo, tawi han kadi be waawataa yiitude baafal ngal.

¹² Ben malaa'ikaabe dido wi'i Luutu: «Hara hida mari doo sibbe goo kadi, maa hida mari esiraabe goo, maa bibbe rewbe e bibbe worbe goo, maa be jeydudaa goo kadi ka saare doo? Awa yaltin be e nder ndee nokkuure, ¹³ ko fii men mulay ndee nokkuure. Ko wonaa wulliteede e hoore bee yimbe ka Joomiraado on kon tiidii haa Joomiraado on nulii men fii mulugol ndee nokkuure.»

¹⁴ Luutu yalti hollitoygol dun esiraabe mun yamanbe mo jiwbe makko ben, o wi'i be: «Immee, yalton e ndee saare, ko fii Joomiraado on mulay nde woni.» Kono, wa'ani esiraabe makko ben wa si ko e samakala o woni.

¹⁵ Ka peeral fajiri, malaa'ikaabe ben hawjini Luutu, wi'i mo: «Immo, yettaa beyngu maa e jiwbe maa dido be wondudaa doo ben, yalton e ndee nokkuure, fii wota on mule tuma saare nden donkintee.»

¹⁶ Bay o nangii nennagol, malaa'ikaabe ben jogii jungo makko ngon, kanko e beyngu makko e jiwbe makko ben dido, sabu yurmeende Joomiraado on e hoore makko, be yaltini be haa ka baawo saare, be acci be don. ¹⁷ Bay be nabii be ka baawo saare, goddo e ben malaa'ikaabe wi'i: «Dogee, dandon wonkiiji mon din,

hara on yeyyitaaki, on daraaki hay nokku e nder ndee hollaande, yaaron ka pelle fii wota on mule!»

¹⁸ Onsay Luutu wi'i be: «Oo'o koohoobe an, mi torike on. ¹⁹ Min, oo jiyaado mon, mi hebii sulfu mon, on wadani lan moyyere mawnde fii dandugol wonkii an kin. Kono min mi waawataa dogirde ka pelle, fii wota oo bone hewtito lan, mi maaya.

²⁰ Awa e hino doo kodolun, ko kun buri lan badaade ka mi fattoyoo. Bay hikun fandiri nii, accee mi dogira ton, wonkii an kin dada.»

²¹ Malaa'ikaajo on jaabii mo: «Awa fii newnangol ma ko toridaa kon kadi, mi mulataa kun kodolun kun wowludaa fii mun. ²² Awa dogu, yahaa tinna, ko fii mi waawataa wadude hay fus doo e a hewtoyde ton.» (Ko fun wadi si kun kodolun innaa *Su'aara.)

²³ Ko Luutu hewtata Su'aara, hari naange ngen fudii. ²⁴ Onsay Joomiraado on saayini mbollan yiite e hoore Saduuma e Amuura, iwrude e Joomiraado on ka kammu. ²⁵ O lanci den ca'e didi, wondude e nden hollaande, e kala hodunoobe e majje, e kala ko fudi ka leydi. ²⁶ Kono beyngu Luutu kajun yeyyitii, o wonti doosal hayre landan.

²⁷ Bimbi nden jande law, Ibraahiima dawi e ndee nokkuure nde o darinoo e mun yeeso Joomiraado on. ²⁸ O ndaariri telen Saduuma e Amuura, o ndaari hollaande nden fow, o haynii duggal no yawa ka leydi ton wa'ungal wa curki beembal yiite.

²⁹ Wa fewndo ko Joomiraado on mulata den ca'e didi de Luutu hodunoo e mun, kanko Joomiraado on o anditi fii Ibraahiima, onsay o suuti Luutu e hakkunde on kasaara.

Fii Luutu e Jiwbe mun ben

³⁰ Luutu yalti Su'aara, kanko e jiwbe makko ben dido. Bay hari himo huli hodugol Su'aara, o hodidoyi e jiwbe makko ben dido ka fello e nder fammeere.

³¹ Ontuma jiwo makko afo on wi'i mijan mun: «E hino jooni ben men nawyii, awa

kadi gorko woo alaa doo ko wonda e men wano aduna on fow gerdata non. ³² Aru yarnen ben men njaram *wiiñu, waaliden e maɓɓe fii no hebiren jurriya iwrude e maɓɓe.» ³³ Nden jande jemma, ɓe yarni ben maɓɓe njaram wiiñu. Jiwo afo on ari waalidi e ben maɓɓe, kono ben maɓɓe andaali fewndo dun wadi.

³⁴ Bimbi nden jande afo on wi'i mijan mun: «E oo jemma feyɗudo doo mi waaliduno e ben men. Hande kadi jemma en yarnay ɓe, an kadi waalidoyaa e maɓɓe fii no hebiren jurriya iwrude e maɓɓe.» ³⁵ E on jemma don kadi, ɓe yarni ben maɓɓe njaram wiiñu. Toolaajo on kadi naati, waalidi e ben maɓɓe. Dun kadi laatii ben maɓɓe andaali.

³⁶ Jiwo ɓe Luutu ben didoo non yetti reedu iwrude e ben maɓɓe. ³⁷ Jiwo afo on jibini boobo gorko, o inni mo Mohaabu. Ko on woni maamaajo Mohaabiyankeeɓe ɓen, ɓen no woodi haa hande. ³⁸ Jiwo tosooko on kadi jibini boobo gorko, o inni mo Ban-Ammi. Ko on woni maamaajo Ammoniyankeeɓe ɓen, ɓen no woodi haa hande.

Fii Kodu Ibraahiima ngun Negeeba

20 ¹ Ibraahiima eggii ka wonnoo don kadi, hammiri e ndii leydi Negeeba. O hodoyi hakkunde Kadeesi e Suura, o kodoyii kadi Garaara. ² Ko don Ibraahiima wi'i wonde beyngu mun Saarata ko bandiraawo mun. Ontuma Abii-Maaliki lando Garaara on nulani Saarata, o yetti mo.

³ Nande goo jemma, Allaahu on daalani Abii-Maaliki e nder koydol, wi'i mo: «A maayii, sabu oo debbo mo yettuda, ko fii oo debbo ko yettaado.»

⁴ Wa nden jande, hari Abii-Maaliki yiidaali e on debbo, o wi'i: «Enee, Jom an, hara a mulay lejol hay si ko feewungol?» ⁵ Hinaa Ibraahiima tigi wi'ii lan wondema oo debbo ko bandiraawo makko, kanko debbo on kadi o wi'immi ko o kotoo makko. Awa ko bernde laabunde e juude laabude mi warri dun.»

⁶ Allaahu on daalani mo kadi e nder ngol koydol, wi'i mo: «Mido andi ko e hoore bernde laabunde wadirdaa dun, ko min hadu-maa wadugol oo junuubu yeeso an. Ko dun wadi si mi newnanaali ma meemugol on debbo. ⁷ Jooni non nattu oo debbo ka moodi makko, ko fii on ko annabaajo, on toranto ma fii no wuuriraa. Kono fotu andude si a nattaali mo, pellet a maayay, an e ko jeydaa kon fow.»

⁸ Abii-Maaliki immii bimbi law, o nodditi mbatulaaɓe makko ben fow, o fillitanii be fii dun fow. Onsay ben mbatulaaɓe makko huli fota. ⁹ Ontuma Abii-Maaliki noddii Ibraahiima, landii mo: «Ko hondun wadudaa men nii? E ko hondun mi bonnu-maa haa defudaa mi, min e laamateeri an ndin, wadugol oo bakkatu njano? A wadinii lan ko haanaaka wadeede.» ¹⁰ Abii-Maaliki wi'i kadi Ibraahiima: «Ko hondun sikkunodaa si warrudaa nii?»

¹¹ Ibraahiima jaabii mo: «Hari mido sikka kulol Alla woo alaa e ndee nokkuure, awa kadi be waray lan sabu beyngu an. ¹² Awa kadi, ko o bandiraawo an tigi, bay ko men ben-gootoobe, hinaa non men neene-gootoobe, e hoore dun kadi o wontii beyngu an.» ¹³ O wi'i kadi: «Nde Allaahu on yaltinnoo lan ka galle ben an, o wadimmi seteejo, mi wi'i beyngu an: «E hino sulfu mo wadantaa mi on, kala ka yaaruden, yo a wi'u ko mi kotoo maa.» »

¹⁴ Onsay Abii-Maaliki yetti na'i e dammi, e kurkaduube rewbe e worbe, o watti e juude Ibraahiima, o jonniti mo kadi beyngu makko Saarata. ¹⁵ Abii-Maaliki wi'i mo kadi: «E hino leydi an ndin yeeso maa, hodir ka faaliradaa woo.»

¹⁶ Kanko Abii-Maaliki o wi'i Saarata: «E hino mi jonnii kotoo maa tammaaji wuluure kaalisi, fii yo dun wonan be wondudaa ben fow seedee wondema a felnaaki e yeeso yimbe ben fow.»

¹⁷ Ontuma Ibraahiima toranii be Alla, Allaahu on sellini Abii-Maaliki e beyngu mun e horbe makko ben, onsay ben watti jiidaade, ¹⁸ ko fii hari Joomiraado on

uddii ndimdimol kala debbo wondo ka galle Abii-Maaliki, sabu Saarata beyngu Ibraahiima.

Fii Jibineede Issaaqa

21 ¹Allaahu on faabii Saarata, o wadīrani mo wano o daalirnoo non. ²Saarata yetti reedu, jibinani Ibraahiima biɗɗo gorko e nder nayeewu Ibraahiima. Dun wadi e saa'i mo Alla wi'unoo mo on. ³Ibraahiima inni on biɗɗo gorko, mo Saarata jibinani mo, *Issaaqa. ⁴Ibraahiima sunnini Issaaqa ka balde jeetati makko, o wadiri dun wano Alla yamirnoo mo non. ⁵Hari Ibraahiima ko mo duubi teemedere fewndo o dajanaa Issaaqa mo makko. ⁶Ontuma Saarata wi'i: «Allaahu on jalnii lan, kala nanudo dundoo jaliday e an.» ⁷O wi'i kadi: «Ko hombo wi'aynoo Ibraahiima, Saarata muyninanay mo biɗɗe? Kono-le mi hebanii mo biɗɗo e nder nayeewu makko.»

Fii no Haajirata Radōraa

⁸Bay boobo on njandii haa entaama, nden jande ben makko Ibraahiima wadi caatal mawngal. ⁹Onsay Saarata yi'i Ismaa'iila mo Haajirata Misirayankoojo on dajannoo Ibraahiima on no jala. ¹⁰Ontuma Saarata wi'i Ibraahiima: «Rado oo kordɗo e biɗɗo mun on, ko fii biɗɗo oo kordɗo ronidataa e Issaaqa mo an.»

¹¹Ngol kongol satti e Ibraahiima fota, bay Ismaa'iila kadi ko biɗɗo makko.

¹²Kono Allaahu on daalani Ibraahiima: «Wota fii oo kordɗo maa e biɗɗo mun sattu e maa. Nanan Saarata kala ko o wi'u maa, ko fii ko e Issaaqa jurriya maa on nodditirtee. ¹³Mi waday e biɗɗo kordɗo maa on lejol mawngol, bay on kadi ko o jurriya maa.»

¹⁴Ibraahiima immii bimbi law, o yetti naametee e sasa ndiyan, o jonni Haajirata, o fawi dun ka balbe makko, o radodi mo e biɗɗo makko on. Be yahi, be woni e yiilagol ka wulaa Birsabaa.

¹⁵ Bay ndiyan ðan ka sasa lannii, o wallini paykun kun ðon e ley lekkun. ¹⁶ O pottitori paykun kun embere fampannde ndagawal, o joodii ðon, ko fii hari himo wi'a: «Wota mi yi'u ka paykun kun maayata.» O fewtiri ka paykun kun woniri ton, o nangi e fesugol towna.

¹⁷ Allaahu on nani hawa paykun kun. Onsay Malaa'ikaajo Allaahu on noddi Haajirata iwruude ka kammu, wi'i mo: «Ko hondun waɗu-maa Haajirata? Wota a hulu, ko fii Allaahu on nanii hawa paykun kun ka kun woni ðon.» ¹⁸ Malaa'ikaajo on wi'i mo kadi: «Immo, yettoyaa paykun kun, jogoɗaa mo moyƴa, ko fii mi waɗay lejol mawngol e makko.»

¹⁹ Allaahu on holli mo ðon woyndu ndiyan. O yahi, o hebbini sasa on ndiyan, o ari, o yarni paykun kun.

²⁰ Allaahu on wondi e kun paykun, bay kun njandii, kun hodoyi ka wulaa, kun woni waajiroohun laajal. ²¹ Ko ka wulaa Paraana kun hodunoo. Onsay neene makkun resani kun debbo iwuɗo leydi Misira.

Fii Ahadi ndin Hakkunde Ibraahiima e Abii-Maaliki

²² Ko e on saa'i, Abii-Maaliki e Fiikuula, hooreejo konu makko ngun, ari, wi'i Ibraahiima: «Allaahu on no wondi e maa e kala ko wondaɗa waɗude. ²³ Jooni woondiranan ɗoo Allaahu on wondema a janfoytaako lan, min e biɓɓe an ɓen, haa naɓani jurriya an aroyoowo on. Kadi wano min mi moyƴori e maa non, an kadi a moyƴoray non e an, min e ndii leydi ndi kodiɗaa e mun.»

²⁴ Ibraahiima wi'i: «Awa mi woonday.»

²⁵ Kono Ibraahiima feli Abii-Maaliki sabu woyndu ndiyan ndu kurkaaduube Abii-Maaliki ɓen jattunoo mo ndun. ²⁶ Kono Abii-Maaliki jaabii mo: «Min mi andaa ko hombo wadi ɗun, a wowlanaali lan. Awa kadi haa hande mi nanaali fii ɗun.»

²⁷ Onsay Ibraahiima yetti na'i e dammi, okki Abii-Maaliki, kambe dido be yettodi ahadi. ²⁸ Onsay Ibraahiima wadi baali biigi jeedidi feere. ²⁹ Abii-Maaliki landii Ibraahiima: «Ko hondun woni fii dii baali biigi jeedidi di wadudaa feere?»

³⁰ Ibraahiima jaabii: «Ko yo a jaɓu dii biigi jeedidi, fii yo dun wonanan seedee wonde ko min jasi ndun woyndu.» ³¹ Ko dun wadi si nden nokkuure wi'aa *Birsabaa, ko fii ko don ben dido woondindirannoo.

³² Bay be gaynii yettodude ndin ahadi Birsabaa don, Abii-Maaliki immii, kanko e Fiikuula, hooreejo konu makko ngun, be yilitii ka leydi Filistyankeebe ben.

³³ Onsay Ibraahiima tuti Birsabaa don aslahi, o jantii don innde Joomiraado on, on Alla Poomayankeejo. ³⁴ Ibraahiima kodino ka leydi Filistyankeebe ben ko neebi.

Fii Sunna Ibraahiima on

22 ¹ Bawto dun, Allaahu on ndarndii Ibraahiima, o daalani mo: «Ibraahiima!». Ibraahiima jaabii: «Naamu! E hino lan.»

² Allaahu on daalani mo: «Yettu biiddo maa bajo on, on mo yidudaa, dun ko Issaaqa, yahaa e ndii leydi Moriyaa, ittoyaa mo don sadaka sunneteedo e hoore wongo e pelle de mi holloyay maa den.»

³ Ibraahiima immii bimbi law, o fecci ledde fii sunna on, o habbi mbabba makko mban, o yetti Issaaqa biiddo makko on e kurkaaduube makko dido, o immii, o yahi e nden nokkuure nde Allaahu on daalani mo fii mun. ⁴ Ka be hebunoo don balde tati yaadu, Ibraahiima banti gite, o haynii nden nokkuure ka wodditii. ⁵ Onsay Ibraahiima wi'i kurkaaduube makko ben: «Luttidee doo e mbabba mban haa min e kun paykun men yaha too, men rewoya Alla. Ontuma men arta, men tawta on doo.»

⁶ Ibraahiima yetti ledde sunna den, o rondi de Issaaqa biiddo makko on, kanko o yetti labi kin e yiite ngen. Be yaadi kambe dido. ⁷ Onsay Issaaqa wi'i ben mun Ibraahiima: «Baaba en!»

Ibraahiima jaabii: «Naamu boobo an.»

Issaaqa wi'i: «E hino yiite ngen e ledde den, kono ko honto non baalii sunna ngin woni?»

⁸ Ibraahiima jaabii: «Boobo an, Allaahu on tigi ndaaray fii ngin baalii sunna.» Be jokki yaadu ma66e.

⁹ Bay be hewtii e nden nokkuure nde Allaahu on daalannoo mo fii mun, Ibraahiima moyyiini don layyorde, o fawi don falimaaje den. O habbi Issaaqa bidfo makko on, o wallini ka hoore falimaaje. ¹⁰ Onsay Ibraahiima fonti jungo, yetti labi kin fii layyagol Issaaqa bidfo makko on. ¹¹ Don kisan, Malaa'ikaajo Joomiraado on noddi mo kanko Ibraahiima iwrude ka kammu, o wi'i: «Ibraahiima! Ibraahiima!»

O jaabii: «Naamu! E hino lan!»

¹² Onsay malaa'ikaajo on wi'i mo: «Wota a fawu paykun kun jungo, wota a wadu kun hay huunde. Ko fii jooni mi andii ko a huloowo Alla, bay a salanaaki lan bidfo maa bajjo on.»

¹³ Ibraahiima banti gite, haynii ngaari baalii baawo mun ndi galaadi mun fallii e pitahun. Onsay Ibraahiima yahi, addoyi ndin ngaari baalii, o hetti ngin sunna lonto bidfo makko on. ¹⁴ Ibraahiima inni nden nokkuure: Faabo Joomiraado on. Ko dun wadi si no wi'ee haa hande: «Faabo heboto ka fello Joomiraado on.»

¹⁵ Malaa'ikaajo Joomiraado on noddi Ibraahiima kadi iwrude ka kammu, ¹⁶ wi'i mo: «Mi woondirii hoore an, ko Joomiraado on daali dun, bay a wadii dun, a salanaaki lan bidfo maa gorko bajjo on, ¹⁷ mi waday barki e maa fota, mi yanjany jurriya maa on yanjudee, be wa'a wa koode den ka kammu e wa njaareendi ndin ka sera baharu. Jurriya maa on haloray ca'e aybe mun ben. ¹⁸ Bay a doftike kongol an ngol, leyyi aduna on fow barkinte sabu jurriya maa on.»

¹⁹ Onsay Ibraahiima e Issaaqa yiltitii, tawtoyi kurkaaduu6e mun ben, be yiltodi Birsabaa. Ibraahiima hodi don.

Fii Biɓɓe Naahuura ɓen

²⁰ Bawto ɗun, Ibraahiima humpitii wonde Milkatu, beyngu Naahuura ɓen gooto makko on, jibinii ɓiɓɓe worɓe. ²¹ Ben ɓiɓɓe ko Uusaa, ko on woni afo on, e Buusaa mijan makko, e Qamuu'iila, ko on woni ɓen Araama, ²² e Kaasada e Hazuwa e Fildaasa e Yidlaafa e Batuu'iila. ²³ Batuu'iila ɗananaa Rifqatu. Ko ɓee ɓiɓɓe worɓe njeetato ɗoo Milkatu jibinani Naahuura, on ɓen gooto Ibraahiima. ²⁴ Hari Naahuura no mari *taaraajo goo, on no wi'ee Ra'uumatu, on kadi jibinani mo ɓee ɗoo, ɗun ko Taabaha e Gaahama e Taahasa e Ma'aka.

Fii Mayde Saarata e no o Surriraa

23 ¹ Duubi Saarata ɗin fow hawri duubi teemedere e noogay e jeedifi, ko ngurndan makko ɗan fow non. ² Ko e ndee saare wi'eteende Qiriyat-Arba'a o faatii, ɗun ko Habruuna e nder ndii leydi Kanaana. Ibraahiima yahi heynii Saarata, fesi mo.

³ Ontuma Ibraahiima immii takko furee on, o yahi, o wi'oyi Hissiyankeebe ɓen: ⁴ «Ko mi kodo e tuɗarankeejo hakkunde mon. Wallee lan mi heɓa berɗe halal ka mon ɗoo fii yo mi heɓu ka mi surra beyngu an.»

⁵ Hissiyankeebe ɓen jaabii Ibraahiima, ɓe wi'i: ⁶ «Heditee men, yo koohoojo amen. Ko on ɓe Allaahu on waɗi mawɓe e hakkunde amen. Subee ka ɓurani on woo e hakkunde berɗeeji amen ɗin ka surron mayɗo mon on. Hay gooto e amen salantaako on berɗe mun ka surron mayɗo mon on.»

⁷ Onsay Ibraahiima immii, jiccarii yimɓe ndin leydi, ɗun ko Hissiyankeebe ɓen, ⁸ o wi'i ɓe: «Si on jabii, yo mi wattin mayɗo an on ka leydi mon ɗoo, haray mi torike on, toranee lan Ifruuna mo Suhaara ⁹ yo o hendinan ndee fammeere makko Makfilati wonde ka sera ngesa makko, o yeeyammi nde coggu timmungu e tawnde mon fii yo nden wonanan berɗe halal.»

¹⁰ Tawi Ifruuna no joododi e Hissiyankeebe. Onsay kanko Ifruuna Hissiyankeejo on o jaabii Ibraahiima e tawnde ɓen Hissiyankeebe, wondude e kala wonnooɓe

naatude ka saare makko, o wi'i: ¹¹ «Oo'o, hedee lan yo koohoojo an, mi okkii on ngesa mban. Mi okkidii on mba e fammeere wonde don nden. Mi okkii on dun e tawnde yimbe an ben fow. Surree don maydo mon on.»

¹² Ibraahiima jiccii kadi yeeso ben yimbe ndin leydi, ¹³ o jaabii Ifruuna e tawnde yimbe leydi ndin, o wi'i: «Min kadi hedito lan, accu jabaa mi jonne coggu ngesa mban, fii no mi surrira don maydo an on.»

¹⁴ Ifruuna jaabitii Ibraahiima, o wi'i mo: ¹⁵ «Hedee lan, yo koohoojo an: hara leydi jaroori tammaaji teemedde nay kaalisi, dun ko hondun hakkunde men? Surree tun maydo mon on.»

¹⁶ Ibraahiima jabi ko Ifruuna wi'i kon. Onsay o yobi mo ngun coggu ngu o hottinoo e tawnde ben Hissiankeebe, dun ko tammaaji teemedde nay kaalisi di njulaabe ben huutoraynoo din. ¹⁷ Ko nii mban ngesa Ifruuna wonba Makfilati, dun ko yeeso Mamra, wondude e nden fammeere wonde e nder mabba e kala ledde wonde ka nder ngesa, ¹⁸ wontirani Ibraahiima halal. Dun wadi e tawnde ben Hissiankeebe, wondude e kala wonnoobe naatude ka saare makko.

¹⁹ Bawto dun, Ibraahiima surri beyngu mun Saarata e nden fammeere wonde e mban ngesa Makfilati yeeso Mamra, dun ko Habruuna, e nder leydi Kanaana.

²⁰ Mban ngesa e nden fammeere wonde e nder mabba wontani mo kanko Ibraahiima berde halal, de o soodi e juude ben Hissiankeebe.

Fii Resaneede Issaaqa

24 ¹Tawi Ibraahiima wonii nayeejo fota, duubi makko din toowii, hari kadi Joomiraado on wadiino barki e makko e di fow. ² Ibraahiima wi'i mbatulaajo mun mawdo on ka galle, on mo o halfini jawle makko den fow: «Sornu jungo maa ngon ka ley busal an doo. ³ Mi woondinire Joomiraado on, on Alla Jom leydi e kammu, wondema a yamantaa oo bidde an bee jiwbe Kanaaniyankeebe be mi hodi

hakkunde mun, ⁴ kono a yahay ka leydi amen, ka musidal an, yettanoyaa ton Issaaqa biɗɗo an on beyngu.»

⁵ Mbatulaajo on jaabii mo: «Kono si tawoyii non on jiwo jaboyaali men arda gaa, haray yo mi naɓoy biɗɗo mon on ka leydi ka iwudon ton?»

⁶ Ibraahiima wi'i: «Rento e naɓugol biɗɗo an on ton! ⁷ Joomiraado on, on Alla Jom kammu ngun, on yaltindo lan ka suudu ben an e ka leydi musidal an, on daalannoodo lan, woondanimmi, wondema o okkay ndii leydi jurriya an on. Ko on tigi ardinoyta malaa'ikaajo mun on yeeso maa fii no suboranodaa ton biɗɗo an on beyngu. ⁸ Si jiwo on jaboyaali ardon, haray woondoore nde mi woondin-maa nden fawaaki ma. Kono wota a nattu tun biɗɗo an on ton.» ⁹ Onsay mbatulaajo on sorni jungo mun ngon ka ley busal Ibraahiima jom makko, o woondani mo fii dun.

¹⁰ Onsay on mbatulaajo yetti ngeloodi sappo e nder ngeloodi jom mun din, o fokkiti, o nabori kala noone jawle de jom makko marnoo. O immii, o yahi *Araama-Naharayni, o hewti ka saare Naahuura. ¹¹ O jiccini ngeloodi din ka baawo saare, e binde woyndu ndiyan, dun hawri telen kiikiide fewndo rewbe ben arata yooɗugol.

¹² Onsay o wi'i: «Ko an yo Joomiraado, an Alla jom an Ibraahiima, mi torike ma, hawrindinan hande, hollaa Ibraahiima jom an giggol sella-findewol. ¹³ E hino lan ka mi darii e binde nduu bundu ndiyan, fewndo ka bee jiwbe ndee saare arata yooɗugol don. ¹⁴ Yo jiwo mo mi wi'i yo liiyanan loonde mun nden mi yara woo, on jaabii lan: «Yaru, mi yarnante kadi ngeloodi maa din», yo tawu ko on subanidaa Issaaqa oo jiyaado maa. Ko nii mi andirta wonde a hollii jom an giggol sella-findewol.»

¹⁵ Hay o gaynaali yewtude dūn, hawri Rifqatu yaltitii, no wakkii loonde. Tawi on ko jiwo Batuu'iila, mo Milkatu beyngu Naahuura ben gooto Ibraahiima on. ¹⁶ Tawi on ko curbaajo labaado fota, mo andaali gorko. O jippii ka bundu, o yooogi, o yawi.

¹⁷ Onsay on mbatulaajo dogi, fotti e makko, wi'i mo: «Mi torike ma, okkoran ndiyan seeda ka loonde maa, mi yara.»

¹⁸ Jiwo on jaabii: «Yaree yo koohoojo an.» O hittini liiyangol mo loonde nden, o okkori mo o yari. ¹⁹ Bay jiwo on okkorii mo o yarii, jiwo on wi'i mo: «Mi yooiganay ngeloodi mon dīn kadi, di yara haa di dondita.» ²⁰ O wayli heddiidan dān don e nder kunnawal, o dogi, o yooگوی kadi ko yonata ngeloodi dīn fow. ²¹ Onsay gorko on ndaari jiwo on, o deyyīti fii andugol si tawii Joomiraado on okkii mo kutu e laawol makko ngol.

²² Bay ngeloodi dīn gaynii yarude, gorko on yetti kurundahun kun garam jowi kanje e mulle didi kanje de garam teemedere, o jonni mo ko o wada ka juude makko. ²³ Onsay o wi'i jiwo on: «Mi torike ma, yeeto lan, an ko mo a hombo? Hara men hebay ka ben maa ton ka men waala?»

²⁴ Jiwo on jaabii mo: «Min, ko mi jiwo Batuu'iila, oo biiddo gorko mo Milkatu jibinannoo Naahuura.» ²⁵ O wi'i kadi: «Meden mari jagama e hudo buy, e nokkuure ka waalee.»

²⁶ Ontuma on gorko jiccii, sujjani Joomiraado on, ²⁷ o wi'i: «Yo mantoore wonan Joomiraado on, on Alla Ibraahiima jom an, on mo selnaali ngol giggol mun sella-findewol e jom an. Joomiraado on ardike lan haa e dee galle bee sibbe jom an.»

²⁸ Onsay jiwo on dogi, o yahi ka suudu neene makko, o filloyii ko wadi kon.

²⁹ Tawi Rifqatu, on jiwo, no mari kotiraawo wi'eteedo Labaanu. Onsay Labaanu dogi fii yiidoogol e on gorko wonde ka bundu. ³⁰ No o yiirunoo kun kurundahun e den mulle ka juude bandiraawo makko on, o nani kadi ko Rifqatu bandiraawo makko on wi'i kon wonde: «Oo gorko wi'irii lan nii», onsay o ari, o tawi on gorko

no darii ka takko ngeloodi mun e binde ndun bundu. ³¹ Labaanu wi'i mo: «Aree, yo onon be Joomiraado on wadi barki e mun! Ko fii hondun wonandon ka yaasi gaa? Mi woncitanii on suudu ndun e nokkuure fii ngeloodi din.»

³² Onsay on gorko naati ka suudu. Dolle de ngeloodi din rondinanoo den jippinaa, di addanaa jagama e hufo. Be addani gorko on e be o wondi ben ndiyan ko be sembor. ³³ Be bannani mo ko o jaama. Kono o wi'i: «Mi jaamataa doo e mi wowlude fii ko addimmi kon.» Onsay Labaanu wi'i: «Awa, maakee.»

³⁴ O wi'i: «Min ko mi mbatulaajo Ibraahiima. ³⁵ Joomiraado on wadii barki e jom an fota, o wontii aaden teddufo. Joomiraado on yedii mo na'i e dammi, kaalisi e kanje, kurkotoobe worbe e rewbe, ngeloodi e mbabbi. ³⁶ Hari Saarata sonnaajo jom an on nawyii fota si o jibinani jom an Ibraahiima bidfo gorko. Awa ko on bidfo woni ko o okki kala ko o jeyi. ³⁷ Awa kadi jom an Ibraahiima woondinanno wota mi yettan bidfo makko on bee jiwbe Kanaaniyankeebe be o woni ka leydi mun, ³⁸ kono yo mi yahu ka galle ben makko, hara ko ka musidal makko tigi, mi yettanoya bidfo makko on beyngu.

³⁹ «Onsay mi landii jom an Ibraahiima: <Si tawoyii non jiwo on jaboyaali men arda?»

⁴⁰ «Jom an jaabitii, wi'i: <On Joomiraado an, mo mi wuuri yeeso mun, ardinay malaa'ikaajo makko on yeeso maa fii no hebiraa kutu e laawol maa ngol. Onsay a yettanay bidfo an on beyngu ka musidal an, hara ko ka galle ben an tigi. ⁴¹ Si a hewtoyii ka musidal an, haray woondoore nde mi woondin-maa nden fawaaki ma. Hay si be salanike ma jiwo on, haray woondoore nde mi woondin-maa nden fawaaki ma.»

⁴² «Ko mi hewti hande ka bundu, mi wi'i Joomiraado on: <Ko an yo Joomiraado, Alla Ibraahiima jom an, si tawii hida woniri okkugol lan kutu e ngol laawol an doo, ⁴³ haray mido darii ka binde bundu ndiyan doo, yo jiwo arudo doo yooogugol

mo mi wi'i yo okkoran ndiyan seeda ka loonde mun, mi yara woo, ⁴⁴ on jaabii lan: <Yaree, mi yoo ganay ngeloodi mon din kadi>, yo tawu ko on Joomiraado on subanii bid'do jom an on.>

⁴⁵ «Hay mi gaynaali wowlude dun ka bernde an, hawri Rifqatu yaltitii, no wakkii loonde, o jippii ka bundu, o yoo gi. Onsay mi wi'i mo: <Mi torike ma, okkoran mi yara.> ⁴⁶ O hittini liiyugol loonde nden, o wi'i: <Yaree, mi yarnay ngeloodi mon din kadi.> Mi yari, o yarni ngeloodi din kadi. ⁴⁷ Onsay mi landii mo non ko mo o hombo. O wi'immi ko o jiwo Batuu'iila, mo Milkatu jibinannoo Naahuura on. Ontuma mi wadani mo kurundahun kun ka kinal makko, e mulle den ka juude makko. ⁴⁸ Onsay mi jiccii, mi suj jani Joomiraado on, mi manti Joomiraado on, on Alla Ibraahiima jom an, ardiido lan, fewnimmi e laawol goongawol fii yo mi yettan bid'do jom an on beyngu, dun-le ko taaniraawo ben gooto jom an on. ⁴⁹ Jooni non, si tawii on wadanay jom an giggol sella-findewol, andinee lan. Si ko liddu mun kadi andinon mi, mi anda si mi yaaray nano maa jaamo.»

⁵⁰ Labaanu e Batuu'iila jaabii, wi'i: «Dundoo ko immorde e Alla, men waawataa ma wi'ude bonii maa moyyi. ⁵¹ E hino doo Rifqatu yeeso maa, yettu mo, nabaa, yo o wonu sonnaajo gedal jom maa wano Joomiraado on hoddiri non.»

⁵² Bay on mbatulaajo Ibraahiima nanii din kongudi mabbe, o suj jani Joomiraado on ka leydi. ⁵³ Ontuma on mbatulaajo yaltini cudaariiji, kaalisi e kanje e concii, o jonni Rifqatu. O wadani kadi kotiraawo jiwo on e neene mabbe ko keldi. ⁵⁴ Bay feyyii e dun, kanko mbatulaajo on e be o wondunoo ben, be jaami, be yari, be waali don.

Bay be immike bimbi, mbatulaajo on wi'i: «Newnanee lan non jooni, mi yiltitoo ka jom an.»

⁵⁵ Kono kotiraawo jiwo on e neene mabbe wi'i: «Accu men wonda e jiwo on doo taho, hay si ko balde sappo, ontuma on yahay.»

⁵⁶ Onsay mbatulaajo on jaabii ɓe: «Bay Joomiraado on okkii lan kutu e laawol an ngol, mi torike on, wota on tongan doo. Newnanee lan tun mi yiltitoo ka jom an.»

⁵⁷ Onsay ɓe jaabii mo: «Awa nodden jiwo on, landoden mo kanko kadi.» ⁵⁸ ɓe noddii Rifqatu, ɓe wi'i mo: «Hida yidi yaadugol e oo gorko?»

O jaabii: «Mi yahay.»

⁵⁹ Ontuma ɓe watti Rifqatu bandiraawo maɓɓe on e laawol, o yaadi e debbo dankinooɗo mo on wondude e mbatulaajo Ibraahiima on e worɓe ɓe o wondunoo ɓen. ⁶⁰ Onsay ɓe du'anii Rifqatu, ɓe wi'i: «Ko an yo bandiraawo amen, yo a wontu guluuje guluuje, yo jurriya maa on halor kodooli ayɓe mun ɓen.»

⁶¹ Ontuma Rifqatu immodi e jiwɓe wondiɓɓe mun ɓen, ɓe yawi ka ngeloodi, ɓe jokki gorko on. Ontuma on mbatulaajo yaadi e Rifqatu.

⁶² ɗun hawrondiri Issaaqa eggii ka o wonnoo ɗon e takko nduu woyndu wi'eteendu Woyndu Lahay-Ru'ii, tawi himo daakoyii e ndii leydi Negeeba.

⁶³ Kiikiideere goo, tawi Issaaqa no yalti fontugol koyɗe ka buruure, tun o ɓanti gite, o haynii ngeloodi no ara. ⁶⁴ Onsay Rifqatu kadi ɓanti gite, haynii Issaaqa. O jippii ka hoore ngelooba. ⁶⁵ O wi'i mbatulaajo on: «Ko hombo woni oo gorko mo wonden fottude e mun, no iwra ka buruure too?»

Onsay mbatulaajo on jaabii mo: «Ko koohoojo an on nii!» Ontuma Rifqatu yetti tiggaare mun nden, o tiggii.

⁶⁶ Mbatulaajo on fillitanii Issaaqa ko o wadoyi kon fow. ⁶⁷ Onsay Issaaqa nabi Rifqatu ka suudu yumma mun Saarata. O watti beyngu makko Rifqatu e suudu. O yidi mo. Ko nii Issaaqa yarlori faatunde yumma mun nden.

Fii Mayde Ibraahiima

25 ¹ Ibraahiima resuno debbo goo kadi wi'eteedo Qatuuratu. ² On jibinani mo Zimraanu e Yuqsaanu e Madaani e Midiyaani e Yisbaaqa e Suhaa. ³ Ko Yuqsaanu kadi ɗananaa Sabaa e Dedaanu. ɓiɓɓe Dedaanu ɓen ko Asuuriyanke'en e

Latuusiyanke'en e Le'uumiyanke'en. ⁴ Biɓɓe Midiyaani ɓen ko Ayfaa e Ifru e Hanuuka e Abiida e Aldaata. Awa ko ɓee doo fow woni biɓɓe Qatuuratu ɓen.

⁵ Ibraahiima yetti ko o jeynoo kon fow, o okki Issaaqa. ⁶ E fewndo ngurndan makko kanko Ibraahiima, o yeduno biɓɓe taaraabe makko ɓen geɓe, o pottini ɓe takko Issaaqa biɗɗo makko on, o nawri ɓe e leydi hikkorndi funnaange.

⁷ Ngurndan Ibraahiima ɗan fow hawri duubi teemedere e cappande jeedifi e jowi. ⁸ Ibraahiima foofi foofaango mun sakkitoro ngon, o faatii e hoore nayeewu hittungu, e nder yedeede ngurndan e balde, o tawtoyi maamaabe makko ɓen.

⁹ Issaaqa e Ismaa'iila biɓɓe makko ɓen wattinoyi mo e ndee fammeere Makfilati, wonde e mbaa ngesa Ifruuna mo Suhaara Hissiyankeejo on, ɗun ko yeeso Mamra.

¹⁰ Ko mban ngesa Ibraahiima soodunoo e juude ɓee Hissiyankeebe. Ko ɗon kanko Ibraahiima o belnidaa e beyngu makko Saarata. ¹¹ Bawto mayde Ibraahiima, Allaahu on wafi barki e Issaaqa biɗɗo makko on, on hodunoodo takko nduu Woyndu Lahay-Ru'ii.

Fii Jurriya Ismaa'iila on

¹² E hino jurriya Ismaa'iila biɗɗo Ibraahiima mo Haajirata Misirayankoojo on ɗanannoo Ibraahiima on, ɗun ko on kordo Saarata. ¹³ E hino inde biɓɓe Ismaa'iila ɓen wano ɓe heccindiriri non: afo Ismaa'iila on ko Nabaayuuta, hikki ɗon Qidaaru e Adab'iila e Mibsaama ¹⁴ e Mismaa'u e Duuma e Massa ¹⁵ e Hadaada e Tiima e Yatuura e Naafisa e Qidaama. ¹⁶ Ko ɓee doo woni biɓɓe Ismaa'iila ɓen, gila ka daakaaji maɓɓe haa nabani ka kodooli maɓɓe. Ko ɓee rimbe sappoo e ɗiɗo doo wonnoo e hoore jamaaji maɓɓe ɗin.

¹⁷ Ngurndan Ismaa'iila ɗan fow hawri duubi teemedere e cappande tati e jeedifi. O foofi foofaango makko sakkitoro ngon, o faatii, o tawtoyi maamaabe makko ɓen. ¹⁸ Ben Ismaa'iilayankeebe no hodunoo gila Hawiila haa nabani Suura, ɗun ko

ka funnaange Misira telen jaarugol Asuura. Be woni feereɓe e telen-ma siɓɓe maɓɓe ben fow.

Fii Taariika Issaaqa e Jurriya mun on

¹⁹ E hino taariika Issaaqa biɗɗo Ibraahiima on. Ibraahiima ɗaji Issaaqa.

²⁰ Fewndo Issaaqa hebi duubi cappande nay, o resi Rifqatu, oo jiwo Batuu'iila Araamiyankeejo iwɗo Fadaani-Araama. Tawi Rifqatu on ko bandiraawo Labaanu.

²¹ Issaaqa torii Joomiraado on fii beyngu mun, ko fii hari on jiidaaki. Joomiraado on jaabini tornde makko nden, beyngu makko Rifqatu yetti reedu. ²² Ben biɓɓe woni e guuwindirgol ka nder reedu neene maɓɓe. Onsay o wi'i: «Ko hondun woni lan hebude?» O yahi, o landoyii Joomiraado on.

²³ Onsay Joomiraado on daalani mo:

«Leyyi didi no ka nder reedu maa,

din jamaaji didi iwaydi e maa seedoyay.

Jamaa goo buroya oya doole,

awa kadi ko mawɗo on kurkanoytoo tosooko on.»

²⁴ Bay saa'i jibingol makko hewtii, tawi ko funeeɓe o saawi. ²⁵ Tawi adaado jibineede on ko bodeejo, hari bandu makko ndun ko leebindu, ɓe inni on don *Iisu. ²⁶ Bawto dun, mijan makko jibinaa. Tawi himo jogitii Iisu ka teddudi. Ko dun woni sabu ɓe innude mo *Yaaquuba. Hari Issaaqa ko mo duubi cappande jeegoo fewndo o dajanaa ben.

²⁷ Bay ben fayɓe njandii, Iisu woni waajoowo, aaden buruure. Yaaquuba kaɗun woni aaden deeyuɗo, daakiido ka hodo. ²⁸ Issaaqa kaɗun yidi Iisu, ɓay hari teewu mbaroodi no welaynoo mo. Rifqatu kan yidi Yaaquuba.

²⁹ Nande goo tawi Yaaquuba no defude maafe. Iisu ari, no iwri ka buruure no weelaa fota. ³⁰ Onsay Iisu wi'i Yaaquuba: «Tinno jonnaa mi oo maafe bodeejo doo mi jaama, ko fii mido weelaa fota.» (Ko dun wadi si Iisu jammaa Aduuma.)

³¹ Yaaquuba jaabii mo: «Yeeyan taho afoyaagal maa ngal.»

³² Iisu jaabitii mo: «E hino mido e daande mayde, ko hondun ngal afoyaagal nafatammi?»

³³ Ontuma Yaaquuba wi'i mo: «Woondanan taho.» Onsay o woondani mo, o yeeyi Yaaquuba afoyaagal makko ngal. ³⁴ Ontuma Yaaquuba jonni Iisu bireedi e maafe jebbe. O jaami, o yari, o immii, o yahi. Ko nii Iisu yawitori afoyaagal mun ngal.

Fii Yaadu Issaaqa ndun Garaara

26 ¹ Heege waduno e leydi Kanaana ndin kadi, hara wonaa ngee heege wadunoonge fewndo jamaanu Ibraahiima. Issaaqa yahi ka Abii-Maaliki lando Filistiyankeebe ben leydi Garaara. ² Joomiraado on feenjani mo, daalani mo: «Wota a yahu Misira, luttu e ndii leydi ndi mi hollay-maa. ³ Kodo e ndii leydi doo, haray mi wonday e maa, awa kadi mi waday barki e maa, bay ko an e jurriya maa on mi okkoyta dee leyde doo fow. Mi tabintinoya kadi woondoore nde mi woondannoo ben maa Ibraahiima nden. ⁴ Mi yajjiray jurriya maa on wa koode den ka kammu, mi okka be kadi dee leyde fow. Leyyi aduna on fow barkinte sabu jurriya maa on, ⁵ sabu ko Ibraahiima doftinoo kongol an ngol kon, o jafi ko mi farli mo kon e yamirooje an den e waajuuji an din e sariyaaji an din.»

⁶ Onsay Issaaqa hodi Garaara. ⁷ Bay worbe nden nokkuure landike mo fii beyngu makko, o wi'i be: «On ko bandiraawo an», ko fii hari himo huli wi'ugol: «Oo ko beyngu an», fii wota worbe nden nokkuure waru mo sabu Rifqatu, bay hari on ko labaado.

⁸ Bay non kanko Issaaqa o neebii kodaade ton, jande goo tawi Abii-Maaliki, oo lando Filistiyankeebe ben, no yurnora e dambukun, tun o haynii Issaaqa no mowla Rifqatu beyngu mun. ⁹ Onsay Abii-Maaliki noddi mo wi'i: «Eyoo, jaka ko sonna maa nii! Ko hondun non wi'andaa men ko bandiraawo maa?»

Issaaqa jaabii mo: «Ko mi wi'ani dun ko kulol wareede sabu makko.»

¹⁰ Abii-Maaliki wi'i: «Ko hondun wadandaa men dun? Seeda nii goddo e jamaa on waalida e sonna maa, harayno a wonii sabu bonnere amen.»

¹¹ Ontuma Abii-Maaliki yamiri jamaa on fow, o wi'i: «Kala fawudo jungo e oo gorko maa sonnaajo makko on, ontigi donkinirte mayde.»

¹² Issaaqa remi e ndin leydi, o soniti e nden hitaande sowande teemedere ko o sankunoo kon, ko fii Joomiraado on wadii barki e makko. ¹³ O aldi, ngun ngalu makko beydii beydaadee haa o wonti tiidudo e ngalu. ¹⁴ Himo joginoo gureele na'i e dammi e jiyaabe duudube, dun fow woni sabu ko Filistyankeebe ben nawliri mo. ¹⁵ Kala boyli di jiyaabe ben makko ben jasunoo e fewndo ngurndan ben makko Ibraahiima, Filistyankeebe ben uddiri di leydi.

¹⁶ Ontuma Abii-Maaliki wi'i Issaaqa: «Yaltu ka amen, ko fii a burii men doole.»

¹⁷ Onsay Issaaqa yahi ka aynde Garaara, o hodi don. ¹⁸ Kanko Issaaqa o jasitii boyli ndiyan jasanoodi fewndo ben makko Ibraahiima din, din di Filistyankeebe ben uddunoo baawo faatagol Ibraahiima. O innitiri din boyli inde de ben makko innunoo di den.

¹⁹ Kurkotoobe Issaaqa ben jasi ka aynde don kadi, be hawri don e datal ndiyan laabudan. ²⁰ Kono ngaynaakoobe Garaara ben yeddondiri e ngaynaakoobe Issaaqa ben, hiibe wi'a: «Ko menen jeyi dan ndiyan.» Ko dun wadi si o inni ndun woyndu *Esek, ko fii be yeddondirno e makko.

²¹ Kurkotoobe Issaaqa ben jasi kadi woyndu goo, be yeddondiri fii mayru don kadi. O inni ndun don *Sitiina. ²² O immii e nden nokkuure, o yahi, o jasyoi woyndu goo. Ndun don non yeddondiral wadaali fii mayru. O inni ndun *Rahuubuuta, ko fii o wi'uno: «Jooni Joomiraado on yedii men nokkuure yaajunde, awa men bantoto e ndii leydi.»

²³ O iwi don, o yahi Birsabaa. ²⁴ Joomiraado on feenani mo e on jemma, o daali: «Ko min woni Alla Ibraahiima ben maa. Wota a hulu ko fii mido wondi e maa, mi

barkinte, mi yajjñay jurriya maa on sabu Ibraahiima kurkaadu an ndun.»

²⁵ Issaaqa darni ðon layyorde, o jantii innde Joomiraado on. O darni suudu makko bagi e nden nokkuure. Onsay kurkotoobe makko ðen jasi ðon woyndu.

²⁶ Abii-Maaliki iwi Garaara, ari ka makko, wondude e oo gidó makko wi'eteedo Ahuusata, e Fiikuula hooreejo konu makko ngun. ²⁷ Onsay Issaaqa wi'i ðe: «E ko hondun addi on ka an, ðay on ajuno lan, radidón mi ka mon?»

²⁸ Ben jaabii: «Men ndaarii, men tawii Joomiraado on no wondi e maa. Ko ðun wadi si men wi'i: «Woondoore wonii hakkunde men, hakkunde amen e maa. Awa yettoden ahadi ²⁹ wondema a wadataa men hay fus ko boni, ðay menen men tampinaano ma, ko moyyere tun men wadanno-maa, men acci yahudaa e dow ðuttu, an oo mo Joomiraado on wadi barki e mun fewndo doo.» »

³⁰ Onsay Issaaqa wadani ðe caatal, ðe nafii, ðe yari. ³¹ Ontuma ðe immii bimbi law, ðe woondindirani. Issaaqa watti ðe e laawol, ðe hooti e dow ðuttu.

³² Nden jande tigi kurkotoobe Issaaqa ðen ari humpiti mo fii woyndu ndu ðe jasi ndun, ðe wi'i mo: «Men hebii ndiyan!». ³³ Issaaqa inni ndun woyndu *Sabaa, ko ðun wadi si nden saare no innee haa jooni *Birsabaa.

³⁴ Ko ka Iisu hebunoo ðon duubi cappande nay, o tiggii Yahuudiita mo Biirii, on ko Hissiyankeejo, e Basiimatu mo Ayluunu, on kadi ko Hissiyankeejo. ³⁵ Laatii ðen rewbe Iisu mettiti Issaaqa e Rifqatu.

Fii no Issaaqa Du'orani Yaaquuba

27 ¹ Hari Issaaqa nawyii fota, gite makko ðen niðbitii haa o accii yi'ude. Ontuma o noddii Iisu, afo makko on, o wi'i mo: «Bidó an!»

On nootii mo, o wi'i: «Naamu! E hino lan!»

² Issaaqa wi'i: «Mi nawyii, mi andaa nde mi maayata. ³ Yettu non jooni jogaaji maa ðin, ðun ko laajal maa ngal e ndagaaje maa ðen, yahaa ka buruure

waajanoyaa mi mbaroodi. ⁴ Moyyinanaa mi neema weldo, hara ko no mi faaliraa non, addanaa mi, mi jaama, fii yo mi du'ano-ma ado mi mayde.»

⁵ Tawi Rifqatu no heditinoo be fewndo Issaaqa yewtaynoo dun Iisu bidfo mun on. Iisu yahi ka buruure fii waajoygol addana ben mun teewu mbaroodi.

⁶ Ontuma Rifqatu wi'i Yaaquuba bidfo mun on wonde: «Hey, mi nanii ben maa no wi'a kotoo maa Iisu: ⁷ «Addanan teewu mbaroodi, moyyinanaa mi neema weldo, mi jaama, fii yo mi du'ano-ma yeeso Joomiraado on ado mi mayde.» ⁸ Jooni non boobo an, hedo ko mi hollay-maa kon, wadaa ko mi yamiray-maa kon. ⁹ Yahu ka wuro, addanoyaa mi be'oy labaakoy didoy, mi moyyinana ben maa en neema weldo, wano welirta be non. ¹⁰ Yettaa dun, nabanaa ben maa en, be jaama, fii yo be du'ano-ma ado be faataade.»

¹¹ Onsay Yaaquuba jaabii yumma mun Rifqatu, o wi'i: «Awa, kono non kotoo an Iisu ko leebindo, min-le ko mi newdudo. ¹² No gasa ka ben an en mowloyammi, be wi'a ko e jalugol be mi woni, mi addana hoore an kuddi, mi fada du'aa!»

¹³ Neene makko wi'i mo: «Yo ndin kuddi don rewte e an, yo boobo an. An, hedito lan tun, yahu addanaa mi be'oy koy.»

¹⁴ O yahi, o yettoyi koy, o addani yumma makko, on moyyini neema weldo no welirta ben makko. ¹⁵ Ontuma Rifqatu yetti concu Iisu afo makko on burdi labeede din, wonnoodi e juude makko ka suudu din, o borni di Yaaquuba toolaajo makko on. ¹⁶ O suumiri juude on den e daande nden guri be'oy koy, dun ko dii nokkeeli didi newdudi. ¹⁷ Onsay o yetti neema weldo on e bireedi mo o moyyinnoo on, o jonni Yaaquuba bidfo makko on.

¹⁸ On yahi, tawi ben mun, o noddi mo, o wi'i: «Baaba en!»

Issaaqa nootii mo, wi'i: «Naamu, e hino lan! Ko hombo e bibbe an ben nii?»

¹⁹ Yaaquuba wi'i ben mun: «Ko min Iisu, afo mon on nii! Mi wadfi ko wi'udon mi kon. Banjee, mi torike on, toolodon, nafodon teewu mbaroodi an ndin fii yo on du'ano lan.»

²⁰ Issaaqa wi'i bid'fo mun on: «Eppa, a yaawii heboyde dun nee, bid'fo an!»

Yaaquuba jaabii: «Ko bay Alla Joomiraado mon on hawrindinii lan e mun.»

²¹ Issaaqa wi'i Yaaquuba: «Awa, bado lan mi mowle, yo bid'fo an, mi anda si tawii ko an Iisu nii maa si hinaa.» ²² Yaaquuba battii ben mun Issaaqa, o mowli mo, o wi'i: «Hawa kan ko hawa Yaaquuba, kono juude den ko juude Iisu.» ²³ Kono o anditaali mo bay juude makko den no leebiniri wa kotoo makko Iisu, o du'anii mo. ²⁴ O wi'i mo: «Hara ko an tigi woni Iisu bid'fo an on?»

O jaabii: «Ko min nii.»

²⁵ Issaaqa wi'i: «Bannanan mi jaama oo teewu mbaroodi, yo bid'fo an, fii yo mi du'ano-ma.»

Yaaquuba bannani ben mun Issaaqa, o jaami, o addani mo kadi njaram, o yari.

²⁶ Ontuma Issaaqa ben makko wi'i mo: «Bado lan, lunnodaa mi, yo bid'fo an.»

²⁷ O badii, o lunnii mo, Issaaqa anditi barngol oya ngol e concii din. Ontuma o du'anii mo, o wi'i: «Ka haqiiqa, ngol barngol oo bid'fo an no wa'i wa urngol ngesa mba Joomiraado on wadi barki e mun. ²⁸ Yo Allaahu on okke caawa kammu ngun e nguureeji leydi ndin, wondude e nende e njaramji kesi haa duuda. ²⁹ Yo jamaaji dofto ma, yo leyfi jiccana ma. Yo a wonu hooreejo musibbe maa ben, yo neene-gootoobe maa ben fow jiccana ma. Kala hududo ma yo wonu hudaado, kala du'aniido ma yo wonu du'anaado.»

³⁰ Fewndo Issaaqa gayni du'anaade Yaaquuba, ko Yaaquuba yaltata ka ben mun Issaaqa, tun Iisu iwti ka waajo. ³¹ Kanko kadi o moyfi neema weldo, o nabani ben makko. O wi'i ben makko: «Baaba en, awa, banjee nafodon teewu mbaroodi bid'fo mon on fii yo on du'ano lan.»

³² Issaaqa ben makko wi'i mo: «Ko an hombo nii?»

O jaabii: «Ko min Iisu, biɗɗo mon afo on.»

³³ Issaaqa diwni diwnol tiidungol fota, o wi'i: «Ko hombo-le yahi waajoyi addanimmi teewu mbaroodi, mi jaami fow ado a arude, mi du'anii mo? Pellet o wonay barkinaaɗo.»

³⁴ Bay Iisu nanii konguɗi ben mun ɗin, o sonki sonko tiidungo, mettungo fota, o wi'i ben makko: «Du'anee lan min kadi, yo baaba en!»

³⁵ Issaaqa jaabii: «Mijan maa ardii yoyre, o jattii du'aa maa on.»

³⁶ Iisu wi'i: «E hara ko fii ko *Yaaquuba o innetee wadi si o ɗaynirimmi nii ɗii laabiiji ɗidii non? O yettiino lan afoyaagal ngal, jooni kadi e hino o jattii du'aa an on.» O wi'i kadi: «Hara on maranaa lan du'aa goo?»

³⁷ Onsay Issaaqa jaabii Iisu, wi'i: «E hino jooni mi wadii mo hooreejo maa, mi wadii siɓɓe makko ben fow kurkantoobe mo, mi neeminirii mo nende e njaramji kesi. Ko hondun non mi waawi wadande ma jooni, yo biɗɗo an?»

³⁸ Iisu wi'i ben mun: «Hara ko du'aa gooto pet mardon, baaba en? Du'anee lan min kadi yo baaben!» Onsay Iisu nangi e fesugol towna.

³⁹ Ben makko Issaaqa jaabii mo, wi'i: «Galle maa den wodɗitoto nguureeji leydi ndin e caawa kammu ngun. ⁴⁰ Ko kaafa maa kan wurnete, a kurkanto mijan maa. Kono e nder ko wembotodaa kon, a kolmbitoyay kolombowal makko ngal ka daande maa.»

Fii no Yaaquuba Dogiri Labaanu

⁴¹ Iisu marani Yaaquuba ngayngu sabu du'aa mo ben maɓɓe du'aninoo mo on. Iisu wi'i ka bernde mun: «Nande sowru mayde ben an sowti woo, mi waray mijan an Yaaquuba.»

⁴² Onsay Rifqatu humpitii konguɗi Iisu afo makko on, o noddi Yaaquuba toolaajo makko on, o wi'i mo: «Awa, kotoo maa Iisu no faala-maa yottorde warugol ma.

⁴³Jooni non hedo lan, yo boobo an. Immo dogaa, yahaa Haraana ka kotoo an Labaanu, ⁴⁴wonoyaa ka maɓɓe taho haa tikkere kotoo maa nden rippoo. ⁴⁵Nde seytaane makko iwoyi e hoore maa woo, o yejjiti ko wadudaa mo kon, mi imminoyay ko artiroye. Hara ko fii hondun fuutorton mi on didoo non jande wootere?»

⁴⁶Rifqatu wi'i Issaaqa kadi: «Ngurndan an dan mettiti lan sabu bee jiwbe Hissiankeebe. Si Yaaquuba kadi resii Hissiankeejo, wa'udo wa bee jiwbe doo, haray ko fii hondun mi wuuranta hande kadi?»

28 ¹Issaaqa noddi Yaaquuba, du'anii mo, o yamiri mo, o wi'i: «Wota a resu debbo Kanaaniyankeejo woo. ²Immo, yahaa Fadaani-Araama, ka soro maa Batuu'iila, yettoyaa ton jiwo e hakkunde gedalbe kaawu maa Labaanu ben. ³Yo Allaahu Jom Bawgal on wadu barki e maa, o dudfina jiidi maa ndin, o yajje yajjudee, fii no wontiraa moftal jamaaji. ⁴Yo Allaahu on yedide e jurriya maa on kii barki ki o yedunoo Ibraahiima fii yo a halor ndii leydi ndi wondaa kodo e mun, ndin ndi Alla yedunoo Ibraahiima.» ⁵Issaaqa immi Yaaquuba fii yahugol Fadaani-Araama, ka Labaanu bidfo Batuu'iila Araamiyankeejo on, on ko bandiraawo Rifqatu, yumma Yaaquuba e Iisu.

⁶Bay Iisu ndaarii tawii Issaaqa du'anike Yaaquuba, o imminii mo Fadaani-Araama fii resoygol ton debbo, o ndaari kadi o tawi fewndo ko Issaaqa du'antonoo mo, o yamirno mo, o wi'i: «Wota a resu debbo Kanaaniyankeejo», ⁷o tawi kadi Yaaquuba doftike ben mun e yumma mun, o yahii Fadaani-Araama, ⁸kanko Iisu o faamii kadi wonde bee jiwbe Kanaaniyankeebe no metta ben makko Issaaqa, ⁹ko dun wadi si o yahi haa ka Ismaa'iila, o resoyi ton debbo no wi'ee Mahalatu, on ko bandiraawo Nabaayuuta, bidfo Ismaa'iila mo Ibraahiima, o tawtini mo beya rewbe makko.

Fii Koydol Yaaquuba ngol

¹⁰Yaaquuba iwi Birsabaa, o sutanii Haraana. ¹¹O hewti e nokkuure, o waali don, ko fii hari naange ngen mutoyii. O yetti hayre e nden nokkuure ko o awloo, o waalii. ¹²O hoydi bargal no darii ka leydi, juggyoyii ka kammu. Malaa'ikaabe Alla ben no wada don yawa tippoo.

¹³Tawi Joomiraado on no e hoore ngal bargal, o daali: «Ko min woni Joomiraado on, on Alla maama maa Ibraahiima e Alla Issaaqa. Ko ndii leydi ndi waalidaa e mun mi yedete, an e jurriya maa on. ¹⁴Jurriya maa on duudiray wa mbullaari ndin ka leydi, a layiray nano e jaamo, hirnaange e funnaange. Awa kadi bolondaaji aduna on fow barkinte sabu maa, an e jurriya maa on. ¹⁵Awa andu, min tigi mido wondi e maa, mi reenete kala ka yaarudaa, mi artire kadi e ndee nokkuure, ko fii mi selataa ma fannin mi hunnaali ko mi fodu-maa kon.»

¹⁶Ontuma Yaaquuba fini e nder ngol koydol, o wi'i: «Pellet, Joomiraado on no e ndee nokkuure, hari-le min mi andaano dun!» ¹⁷O huli, o wi'i: «Eppa ndee nokkuure no hulbinii nee, hinaa hay fus nii ko hinaa suudu Alla, doo ko dambugal kammuuli din nii!»

¹⁸Yaaquuba immii bimbi law, o yetti nden hayre nde o awlinoo, o darni nde, o maandini, o hibbi nebban e hoore mayre. ¹⁹O inni nden nokkuure Bayti'iila. (Kono hari nden saare ko Luuzu wi'etee.)

²⁰Yaaquuba woondani Allaahu on, o wi'i: «Si tawii Allaahu on no wondi e an, o reenii lan e ngol laawol ngol mi yahata e mun doo, o neeminii lan, o okkii lan ko mi bornoo, ²¹e si mi hewtitii ka galle ben an e jam, haray Joomiraado on wonay Alla an. ²²Ndee nokkuure ka ndee hayre nde mi maandini, darii doo, wonay suudu Alla. E hoore dun, mi okay Alla sappafun e kala ko o okkimmi kon haa timma.»

Fii Kodu Yaaquuba ngun ka Labaanu

29¹ Yaaquuba nangiti d'atal, o yaari ka leydi bee yimbe funnaange. ² O yi'i woyndu ka buruure, tawi gure tati dammi no waalii e binde mayru, tawi ko e ndun woyndu di woowaa yarneede. Tawi omborde mayru on ko hayre njande. ³ Tuma gureele den fow jannaa, hayre nden tallee, dammi din yarnee, onsay nde wattee ka hoore woyndu.

⁴ Yaaquuba wi'i ngaynaakoobe ben: «Musibbe, ko on be honto?»

Ben jaabii: «Ko men be Haraana.»

⁵ O wi'iti be kadi: «Hara hidon andi Labaanu taaniraawo Naahuura on?»

Be jaabii: «Meden andi mo.»

⁶ O wi'i be kadi: «Hara himo e jam?»

Be jaabitii: «Himo e jam! E hino daa toode Raahiilu jiwo makko on ka hewtidata e dammi makko din.»

⁷ Onsay Yaaquuba wi'i: «Jooni non siwaa nibbude, hewtaali taho ka gure den jannetee. Yarnee dammi din, yahon ornon di.»

⁸ Be jaabii: «Men waawataa wafude dun ado gure den fow jannede, ko onsay men tallata hayre ombirde woyndu ndun, si men yarna dammi din.»

⁹ Ko fewndo o yewtidata e maabe, Raahiilu hewtidi e dammi ben mun din bay kanko kadi ko o ngaynaako. ¹⁰ No Yaaquuba yi'irnoo Raahiilu, jiwo Labaanu bandiraawo yumma makko on, wondude e dammi Labaanu din, o battoyii kisan, o talli hayre ombirde woyndu ndun, o yarni dammi kaawu makko Labaanu din.

¹¹ Ontuma Yaaquuba lunnii Raahiilu, o wulli weltaare. ¹² Yaaquuba andini Raahiilu ko o musidfo ben makko, awa kadi ko o bidfo Rifqatu. On jiwo dogi kisan, humpitoyi dun ben mun.

¹³ No Labaanu kadi nanirnoo ndun ardu Yaaquuba, on bidfo bandan makko, o dogi kisan jabbagol mo. Bay o tawtii mo, o hirbii mo, o lunnii, o nabi mo ka galle makko, onsay Yaaquuba fillitanii kaawu mun Labaanu ko feyyi kon fow.

¹⁴ Ontuma Labaanu wi'i mo: «Pellet, ko en endan e yiiyan gootan.» Onsay Yaaquuba wondi e makko lewru.

Fii no Yaaquuba Resiri Raahiilu e Layyatu

¹⁵ Onsay Labaanu wi'i Yaaquuba: «Hara ko fii ko a musidɗo an yangorantaa mi nii tun? Yeeto lan ko gasetedaa yobeede.»

¹⁶ Tawi Labaanu no mari jiwbe dido. Afo on no wi'ee Layyatu, toolaajo on no wi'ee Raahiilu. ¹⁷ Layyatu ko fota-ndardeejo, kono Raahiilu kanun ko labaado, fota-ɗariijo.

¹⁸ Tawi Yaaquuba no yidi Raahiilu, o wi'i: «Mi kurkanto on duubi jeedidi fii yo on okkan Raahiilu toolaajo mon on.»

¹⁹ Labaanu wi'i: «Ndikkanammi okkugol ma mo edii okkugol mo goddo goo. Wonu ka an doo!» ²⁰ Ontuma Yaaquuba kurkanii mo duubi jeedidi fii resugol Raahiilu, dun wa'ani mo wa balde seedaaje nii, hakkee ko o yidunoo mo.

²¹ Bay feyɗii e dun, Yaaquuba wi'i Labaanu: «Wattidee lan non e beyngu an ko fii ahadi men ndin timmii, mi faalaama wontidude e makko.»

²² Labaanu moobindiri yimbe nokkuure nden fow, o wadi caatal. ²³ Bay jemmii, o yetti Layyatu jiwo makko on, o nabani Yaaquuba, o yiidi e makko. ²⁴ Labaanu jonni Layyatu kordo mun no wi'ee Zilfatu ko kurkanoo mo. ²⁵ Bay weetii Yaaquuba tawi ko Layyatu. O wi'i Labaanu: «E ko hondun wadudon mi? Wonaa fii Raahiilu mi yanganii on? Ko fii hondun daynandon mi?»

²⁶ Labaanu wi'i: «Sifa dun wadetaake ka amen, okkitirgol toolaajo on ado afo on. ²⁷ Timmindin yontere nden e oo doo, onsay men okkoyte oya kadi, fii ko yangoytodaade kon ka an doo duubi jeedidi kadi.»

²⁸ Yaaquuba wadi dun, o lannintinodi yontere nden e Layyatu. Ontuma Labaanu okki mo non Raahiilu toolaajo mun on, on kadi woni beyngu makko. ²⁹ Labaanu jonni Raahiilu kordo mun goo no wi'ee Bilhatu ko kurkanoo mo. ³⁰ Yaaquuba

watti Raahiilu e suudu, o yidi mo buri Layyatu. O golliti ka Labaanu e nder duubi jeedidi kadi.

Fii Biɓɓe Yaaquuba ɓen

³¹ Bay Joomiraado on tawii Layyatu ko aɗaado, o wadi mo jiidotoodo. Tawii Raahiilu kaɗun hinaa jiidotoodo. ³² Layyatu yetti reedu, o jibini boobo gorko, o inni on boobo *Ruubaynu, ko fii o wi'uno: «Joomiraado on yi'ii tampere an nden, jooni non moodi an yiday lan.»

³³ O yetti reedu kadi, o jibini boobo gorko, o wi'i: «Joomiraado on nanii wondema ko mi aɗaado, o yedii lan oo doo kadi.» Layyatu inni ondon *Sim'uunu.

³⁴ O yetti kadi reedu, o jibini boobo gorko. O wi'i: «E ngal doo non, moodi an ɓannitay lan ko fii mi jiidanike mo biɓɓe tato worɓe.» Ko ɗun wadi si ondon innaa *Lewi.

³⁵ O yettiti fahin reedu, o jibini boobo gorko, o wi'i: «E ngal doo non mi mantii Joomiraado on.» Ko ɗun wadi si o inni ondon *Yahuuda. O acciti jiidagol fewndo ɗon.

30 ¹ Bay Raahiilu tawii jiidanaaki Yaaquuba, onsay o nawli jaaja makko. O wi'i Yaaquuba: «Jonnan, min kadi biɓɓe, si hinaa ɗun mi maayay!»

² Bernde Yaaquuba metti kisan, o wi'i Raahiilu: «Hara ko min woni Alla, on salaniido ma jidi?»

³ Raahiilu wi'i mo: «E hino doo Bilhatu, kordo an on, yiidu e makko, o jibinanammi ka hoore koyde an doo, min kadi mi heɓa biɓɓe immorde e makko.»

⁴ O okki mo Bilhatu, kordo makko on, ko wonana mo beyngu, Yaaquuba yiidi e makko. ⁵ Ontuma Bilhatu yetti reedu, o jibinani Yaaquuba boobo gorko. ⁶ Raahiilu wi'i: «Bay Allaahu on jaawirani lan nii, o jaabinani lan, o yedii lan boobo gorko.» Ko ɗun wadi si o inni on boobo *Daana.

⁷ Bilhatu, on kordo Raahiilu, yetti fahin reedu, o jattorani mo boobo gorko.

⁸ Raahiilu wi'i: «Mi gertike jaaja an ko tiidi, haa mi wawtike mo.» O inni on boobo don *Naftali.

⁹ Bay Layyatu kadi tawii accii jiidi, o yetti Zilfatu, kordo makko on, o okki Yaaquuba ko wonana mo beyngu. ¹⁰ Zilfatu, kordo Layyatu on, jibinani Yaaquuba boobo gorko. ¹¹ Layyatu wi'i: «Mi arsikaama!» O wi'i on boobo *Gaada.

¹² Zilfatu, kordo Layyatu on, jattorani Yaaquuba boobo gorko. ¹³ Layyatu wi'i: «Eppa mi malii! Rewbe ben wi'ay ko mi malaado.» O inni on boobo *Asiira.

¹⁴ Ruubaynu yalti fewndo sonitugol ngawri, o tawi ledde lekki jiidi ka ngesa, o addorani den neene makko Layyatu. Ontuma Raahiilu wi'i Layyatu: «Mi torike ma, okkoran dee ledde lekki jiidi de oo bidde maa addan-maa!»

¹⁵ On jaabii mo: «Kere ko jattudaa moodi an kon yonaali ma haa ka yettaa kadi dee ledde lekki jiidi de oo bidde an addanimmi?»

Ontuma Raahiilu jaabii: «Awa jooni on yiiday e nder oo jemma doo fii yo mi hebu bibbe ledde de oo bidde maa addan-maa.»

¹⁶ Kiikiide ko moodi mabbe Yaaquuba iwtata golle, Layyatu yalti, jabii mo, wi'i: «Ko ka an naatirton, ko fii ko ledde lekki jiidi de bidde an on addanimmi den mi tolmiri on.» O waaliri ka makko nden jande.

¹⁷ Allaahu on jaabinani Layyatu, o yetti reedu, o jibinani Yaaquuba boobo gorko njowabo on. ¹⁸ Layyatu wi'i: «Allaahu on yobii lan sabu ko mi okki moodi an en oo kordo an kon.» O inni mo *Yassaakara.

¹⁹ Layyatu yetti kadi reedu, o jibinani Yaaquuba boobo gorko njeegabo on.

²⁰ Onsay Layyatu wi'i: «Allaahu on okkii lan dokkal moy'al. E ngal doo non moodi an teddinay lan, ko fii mi jiidanike be worbe njeegoo.» O inni mo *Zabuluunu.

²¹ Bawto fun, o jibinoyi non boobo jiwo, o inni mo Diinatu.

²² Onsay Allaahu on yeyŷitii non Raahiilu, o jaabinani mo, o newnani mo jiidagol. ²³ Onsay o yetti reedu, o jibini boobo gorko. O wi'i: «Allaahu on ittanii lan kaa hersa an.» ²⁴ O inni on boobo *Yuusufu, o wi'i: «Yo Joomiraado on beydanan boobo gorko kadi.»

Fii Wuro Yaaquuba ngon

²⁵ Bay Raahiilu jibinii Yuusufu, Yaaquuba wi'i Labaanu: «Jooni non newnanee lan mi hoota ka leydi an, ²⁶ accon mi nabora rewbe an e bibbe an be mi yanganii on fii mun ben, bay onon tigi hidon gelii yangi ki mi yanganii on kin.»

²⁷ Onsay Labaanu wi'i mo: «Mido faalaa yo a sulfinanan wonaa doo, ko fii mi taskike mi tawii ko sabu maa Joomiraado on wadiri barki e an. ²⁸ Jooni non hottano lan njoddi maa ndi faaladaa ndin, mi jonnete.»

²⁹ Yaaquuba wi'i mo: «Onon tigi hidon andi no mi yangorani on e ko honno wuro mon ngon kadi yeyiri e juude an, ³⁰ ko fii dii seedaaji di marnodon ado mi arde doo beydike fota jooni. Awa kadi ko gila mi hewti ka mon doo Joomiraado on wadi barki e mon. Jooni non ko honde tuma min kadi mi yangantoo beynguure an nden?»

³¹ Onsay Labaanu wi'i mo: «Hara ko hondun mi jonnete?»

Yaaquuba jaabii: «Wota on jonnani hay huunde. Si tawii on wadani lan ko mi wi'oyta on kon, mi ornay fahin dammi mon din, mi aynana on di kadi. ³² Hande yo mi yahu ka wuro, mi sufa, mi hikkindira kala dammi wondudi e tobbe e baade, e kala baalii lahi e hakkunde baali din, e kala mbeewa wondumba e baade e tobbe e hakkunde be'i din. Haray ko dindon wonata njoddi an ndin. ³³ Nundal an ngal andoyto tuma seenidon tinugol ko gasata wonude njoddi an ndin kon. Kala di tawoydon aldaa e baade maa tobbe e hakkunde be'i din, e kala baalii ngii tawata wonaa lahi e hakkunde baali din, haray wonanii lan nguyka.»

³⁴ Labaanu wi'i: «Awa, yo woniran en no wi'irdaa non.» ³⁵ Nden jande tigi Labaanu hikkindiri kala ciikuliiji wondudi e ciifi e baade, e kala deyi wondudi e tobb'e e baade, maa rawnitaydi, e kala baali lahi e hakkunde baali din, o watti di e juude biɓɓe makko worɓe ben. ³⁶ Ontuma o wodditori Yaaquuba ka yaaretee balde tati. Onsay Yaaquuba lutti don e aynugol dammi Labaanu heddiidi din.

³⁷ Yaaquuba yetti caldi kecci noone ledde tati, o ciifi di haa ko rawni kon yaltiti. ³⁸ Ontuma o yetti din caldi ciifaadi, o wadi di ka nder kunnaaje yarirde yeeso ka dammi din yarata don nde hidi ara yarugol. Nde di ari yarugol, hara hidi siwrani hubindirgol, ³⁹ di hubindira yeeso din caldi, di rima bikkoy koy ciifi maa tobb'e maa baade.

⁴⁰ Yaaquuba pottina bikkoy koy feere, o fewtina dammi heddiidi din hella dammi Labaanu wadudi ciifi din e bawlitaydi din. Ko non o hebiri gure feereeje, o bannindiraali di e dammi Labaanu din. ⁴¹ Tuma woo nde dammi yeddudi din faalaa wondineede, Yaaquuba wadayno din caldi ka nder kunnaaje yeeso din dammi fii yo di hubindir yeeso din caldi. ⁴² Si o tawii dammi din no nooki, o wadataa din caldi ka kunnaaje. Ko wano non, nookudi din wontirani Labaanu, yeddudi din wontirani mo kanko Yaaquuba. ⁴³ Ko e nder dun, jawle makko den yaaji fota, o hebi dammi duududi, e kurkaaduube worɓe e rewɓe, o hebi ngeloodi e mbabbi kadi.

Fii no Yaaquuba Yiltitori Kanaana

31 ¹ Yaaquuba nani kongudi biɓɓe Labaanu ben, ben no wi'a: «Yaaquuba yettii ko ben men marnoo kon fow, ko ndii jawdi ben amen o hebiri dee jawle doo fow.»

² Yaaquuba ndaari tawi ndarde Labaanu den wa'anaa mo wano woowiri non.

³ Ontuma Joomiraado on daalani Yaaquuba: «Yiltito ka leydi baabiraabe maa ben, ka musidal maa, mi wonday e maa.»

⁴ Yaaquuba nulani Raahiilu e Layyatu yo ben yahu, 6e fottoya ka wuro makko.

⁵ O wi'i 6e: «Mi ndaarii mi tawii ndarde ben mon den wa'anaa lan wano woowiri non, kono min, Alla ben an on no wondi e an. ⁶ Onon tigi hidon andi mi yanganike ben mon, beru doole an den fow. ⁷ Awa kadi ben mon janfike lan, o yiltindirii njoddi an ndin laabi sappo. Kono Allaahu on newnanaali mo wadugol lan ko boni. ⁸ Si o wi'uno: «Tobbaadi din wonay njoddi maa», harayno dammi din fow rimayno tobbakoy. Si o wi'uno kadi: «Ciifindi din fow wonay njoddi maa», harayno dammi din fow rimayno ciifinkoy. ⁹ Ko non Allaahu on jabitiri wuro ben mon ngon e juude makko, o yedimmi.

¹⁰ «Bay saa'i ka dammi din hubindiraynoo don hewtii, mi hoydi ciikuliji wondinaynoodi din no wadi ciifi e tobbe e baadoy. ¹¹ Malaa'ikaajo Allaahu on wi'immi e nder ngol koydol: «Yaaquuba!»

«Mi jaabii: «Naamu, e hino lan!»

¹² «O wi'i kadi: «Bantu gite maa den, ndaaraa, ciikuliji wondi wondinde din fow ko wadudi ciifi e tobbe e baadoy, ko fii mi yi'ii ko Labaanu wadu-maa kon fow.

¹³ Ko min woni Alla on daalannoodo ma e ndee nokkuure Bayti'iila nde darnunodaa hayre e mun, maandinirdaa hibbugol nebban e hoore mayre, ka wadannodaa mi don woondoore. Jooni non, immo, yaltaa e ndii leydi, hootaa ka jibinadaa ton.» »

¹⁴ Onsay Raahiilu e Layyatu jaabii moodi mun: «Taw si meden mari kadi ndondi maa gebal ka galle ben amen doo? ¹⁵ Taw si ben amen wadaano men jananbe? Ko fii 6e yeeyiino men, 6e jaamii coggu amen ngun. ¹⁶ Kala jawdi ndi Allaahu on yettiti e juude ben amen, ko menen e bibbe amen ben jeyi. Jooni non, wadee kala ko Allaahu on daalani on.»

¹⁷ Onsay Yaaquuba immii, yawni biɓɓe makko ben e rewɓe makko ben ka hoore ngeloodi. ¹⁸ O nabori gureele makko den fow, e kala jawle de o moobunoo Fadaani-Araama, o yaari ka ben makko Issaaqa, dun ko e ndii leydi Kanaana.

¹⁹ Ko fewndo Labaanu yahi tayoygol leeɓi dammi mun din, Raahiilu ari wujji sanamuuji ben mun din. ²⁰ Yaaquuba kapun janfii Labaanu, Araamiyankeejo on, bay o banginanaali mo eggudu makko ndun. ²¹ O immii, o dogidi e kala ko o marnoo, o lumbi maayo ngon, o yaari ka pelle Galaada.

Fii no Labaanu Jokkitiri Yaaquuba

²² Ka jallal tammal, Labaanu andinaa wonde Yaaquuba dogii. ²³ Onsay Labaanu immodi e musiɓɓe mun ben, ɓe jokkiti mo e nder balde jeedidi, ɓe tawoyi mo ka pelle Galaada. ²⁴ Kono e nder jemmaare, Allaahu on feenani Labaanu, on Araamiyankeejo, e nder koydol, o daalani mo: «Reeno yewtoyogol Yaaquuba ko woni woo, woni bonii woni moyyii.»

²⁵ Bay Labaanu hewtitike Yaaquuba, tawi Yaaquuba darnii suudu makko bagi ndun ka hoore fello. Labaanu e musiɓɓe mun ben kadi darni ka pelle Galaada don.

²⁶ Onsay Labaanu wi'i Yaaquuba: «Ko hondun wadudaa? Ko fii hondun janfanidaa mi, si soggiraa jiwɓe an ben wa kasoobe hare? ²⁷ Ko hondun moltanidaa dogudaa, suudidaa mi, a andinaali lan? Andu-le mi newnanteno yahaa e nder yima ama, hoda korli, senyina talinji. ²⁸ E ngal doo a gerdii komoyaagal, bay a newnanaali lan waynondirgol e jiwɓe an ben e taaniraaɓe an ben. ²⁹ Mido marnoo feere wadugol on ko boni, kono e oo jemma feyyudo, Alla ben maa on daalanno lan, o wi'i: «Reeno yewtoyogol Yaaquuba ko woni woo, woni bonii woni moyyii!» ³⁰ Jooni non, a yahii yahudee sabu sawteende galle ben maa den, kono ko fii hondun non wujjandaa mi allaaji an din?»

³¹ Onsay Yaaquuba jaabii Labaanu, o wi'i: «Hari mido huli wota on jattitanan jiwɓe mon ben. ³² Kono non kala on mo yiirudon allaaji mon din ko rammoowo!

Jooni non ndaaree e yeeso bee musibbe men doo, kala ko jeydon ka an doo, yetton.» Kono tawi Yaaquuba andaa wonde Raahiilu wujjiino allaaji din.

³³ Onsay Labaanu naatoyi ka suudu bagi Yaaquuba e ka suudu Layyatu e ka suudu horbe ben, o yiitaali hay huunde. O yalti ka suudu Layyatu, o naati ka suudu Raahiilu. ³⁴ Tawi Raahiilu yettiino sanamuuji din, o suudii di ka hirke ngelooba mban, o joodfike e hoore majji. Labaanu dabbiti e nder suudu ndun fow, o yiitaali hay huunde. ³⁵ Onsay Raahiilu wi'i ben mun: «Wota on tikku yo baaba en fii ko mi immaaki kon ka mi joodii doo, ko fii mido wondi e farilla.» Ben makko Labaanu dabbiti sanamuuji din, yiitaali.

³⁶ Tikkere Yaaquuba nden beydii, o yeddondiri e Labaanu. Onsay Yaaquuba jaabii Labaanu, o wi'i: «Ko hondun mi bonni, e ko junuubu hombo mi wadi, si jokkiron mi bernde sattunde? ³⁷ Bay on ndarii e nder pawle an den fow, ko hondun yi'udon e ko jeyaa ka suudu mon? Hollon mi dun tigi e yeeso sibbe men ben doo, be wona seedee hakkunde men, enen dido. ³⁸ Gila mi ari ka mon doo hebii nii duubi noogay, hay nde wootere be'i mon din e baali mon din hawkaali. E hoore dun kadi mi jaamaali ga'i baali wuro mon ngon. ³⁹ Awa kadi si dammol waranooma e ladde, mi artirantaano on, haray ko min fawtinoo dun. E hoore dun, on landitotono lan kala ko wujjaa e nder mun, jemma e jalorma. ⁴⁰ E hino no mi wonirnoo, jallal ngal fow nguleendi no piyammi, jemma on fow mido ngoba jaangol haa norre an fow fuutoo mi. ⁴¹ Ko dundoo mi feyyini e nder dii duubi noogay ka galle mon. Mi kurkanike on duubi sappoo e nay fii resugol jiwbe mon ben dido, duubi jeegoo fii hebugol ka dammi mon, e hoore dun on yiltindirii njoddi an ndin laabi sappo. ⁴² Si Alla ben an, on Alla Ibraahiima, on Alla mo Issaaqa hulata, wondaano e an, on accitayno lan e hoore jungo meho. Kono Allaahu on yi'i tampere an nden e yangi juude an den, onsay o heyi hakkunde men hanki jemma.»

⁴³ Onsay Labaanu wi'i mo: «Bee rewbe ko bibbe an, bee bibbe mabbe ko taaniraabe an, ngoo wuro ko wuro an, e kala ko yi'udaa doo ko min jeyi. Hara hande ko hondun mi waawi wadande bee bibbe an rewbe e bee bibbe mabbe be be jibini? ⁴⁴ Jooni non, aru enen dido, yettoden ahadi, ko wona seedee hakkunde an e maa.»

⁴⁵ Ontuma Yaaquuba yetti hayre, o darni nde fii maandingol. ⁴⁶ Yaaquuba wi'i musibbe mun ben: «Moobee kaaye.» Be hocci kaaye, be wadi mowre. Be joodii e hoore nden mowre, be nafii. ⁴⁷ Labaanu todfii nden nokkuure *Yagar-Sahaduuta. Yaaquuba kajun inni nden nokkuure Galiidu.

⁴⁸ Labaanu wi'i: «Ndee mowre doo wonii seedee hakkunde men hande.» Ko dun wadi si don innaa *Galiidu. ⁴⁹ Don no wi'ee kadi Misfaata, bay Labaanu wi'uno: «Yo Joomiraado on aynu hakkunde men tuma wirnondirden. ⁵⁰ Si a tilfii bibbe an rewbe ben, maa a resii rewbe goo, a wattii e mabbe, haray wonaa neddo wonata hakkunde men, maanditodaa wonde ko Alla wonata seedee hakkunde men.»

⁵¹ Ontuma Labaanu wi'i Yaaquuba kadi: «E hino doo ndee mowre kaaye e ndee hayre dariinde de mi wadi hakkunde men. ⁵² Ndee mowre e ndee hayre ko seedee. Mi yawtataa ndee mowre mi yaara ka maa, an kadi wota a yawtu ndee mowre ardaa ka an fii wadugol bone. ⁵³ Yo Alla Ibraahiima on, on Alla Naahuura, on Alla ben mabbe, jaawu hakkunde men.»

Yaaquuba woondiri Alla, on mo ben makko Issaaqa hulata. ⁵⁴ Onsay Yaaquuba itti sadaka ka fello don, o nodditi musibbe makko ben fii nafagol. Be nafii, be waali ka fello don.

32 ¹ Bimbi nden jande Labaanu immii law, o hirbii bibbe makko ben e taaniraabe makko ben, o du'anii be. Ontuma o immii fii hootugol ka makko. ² Yaaquuba kadi nangiti laawol mun. Malaa'ikaabe Alla ari fotti e makko. ³ Bay Yaaquuba yi'ii be, o wi'i: «Doo ko daaka Allaahu!» O todfanii nden nokkuure innde *Mahanayiima.

Fii Nulal Yaaquuba ngal e Iisu

⁴ Yaaquuba nuli wobbe ko hikkoo yeeso makko yaha ka kotoo makko Iisu e ndii leydi Sa'iira, ka fulawaa Aduuma. ⁵ O yamiri be, o wi'i: «E hino ko wi'oyton Iisu koohoojo an on kon: <Yaaquuba nduu kurkaadu mon wi'ii wonde: Ko haa hande mi kodinoo ka kaawu an Labaanu. ⁶ Midfo jogii na'i e dammi e mbabbi e kurkaaduube worbe e rewbe. Mi imminii ko andinoya on onon koohoojo an on fii yo on sulfinanan.> »

⁷ Bay ben be Yaaquuba nulunoo artii, be wi'i mo: «Men yahii haa ka kotoo maa Iisu, kanko tigi himo arude fottugol e maa, himo wondi e worbe teemedde nayo.»

⁸ Yaaquuba huli fota, o maapii. O senditi yimbe makko ben, o wadi be mojobe didi, o wadiri non kadi dammi din e na'i din e ngeloodi din, ⁹ o wi'i: «Si Iisu fottii e konu aranu ngun, o foolii ngun, no gasa ka konu dimmu ngun dadoya.»

¹⁰ Onsay Yaaquuba torii Alla, o wi'i: «Yaa an Alla ben an Ibraahiima, yaa an Alla ben an Issaaqa, Joomiraado, ko an yamirimmi, wi'i: <Yilto ka leydi maa e ka musidal maa, mi moyfoto e maa.> »

¹¹ Yaaquuba wi'i kadi: «Mi hewtaa ngol giggol sella-findewol ngol wadandaa mi, min nduu kurkaadu maa. Fewndo mi lumbaynoo Yurdayniwol, tawi ko tuggordu an ndun tun mi joginoo, jooni non mi wontii mojobe didi. ¹² Dandan masiibo kotoo an Iisu, ko fii midfo huli wota o aru, o piyammi, o piyidammi e rewbe an ben e bibbe mun ben. ¹³ Bay a wi'uno lan: <Mi moyfoto e maa, mi yajjira jurriya maa on wa ndii njaareendi ka baharu ndi limotaako.> »

¹⁴ Ko don Yaaquuba waalunoo. O yetti e nder jawle makko den ko o nelda kotoo makko Iisu, ¹⁵ dun-le ko: be'i teemedde didi deyi e ciikuliiji noogay, baali teemedde didi deyi e ga'i baali noogay, ¹⁶ ngeloodi cappande tati deyi wondude e bikkoy mun muynaykoy, kolce cappande nay na'i e ga'i sappo, mbabbi noogay deyi e mbabbi sappo gori.

¹⁷ O yetti di, o halfiniri kurkaadi makko din wuro wuro, o wi'i be: «Hikkee yeeso an, wadon sagara hakkunde gure den.» ¹⁸ O yamiri hikkiido yeeso on, o wi'i: «Si a fottii e kotoo an Iisu, o landike ma: «Ko hombo jeyu-maa e ko honto yahataa, e ko hombo jeyi ngoo wuro wongo yeeso maa?», ¹⁹ a jaaboray mo nii, wi'aa: «Ko Yaaquuba, kurkaadu maa ndun jeyi di, ko Iisu koohoojo an on neldaa di, kanko tigi himo arude baawo amen.» »

²⁰ O yamiri dun kadi dimmo on e tammo on e kala jokkuɓe den gure. O wi'i be: «Ko nii yewtirton Iisu nde fottudon e makko woo, ²¹ on wi'ay: «E hino Yaaquuba, kurkaadu maa ndun, kapun kadi, ka arata baawo amen too.» (Tawi Yaaquuba no miiɓoo: «Mi walliniray bernde makko nden ndii neldari ndi mi ardini yeeso an doo. Onsay si men yiidii, no gasa o jabboray lan welo-welo.»)

²² O hikkini neldari ndin yeeso, e nden jemmaare don o waali ka daaka. ²³ O immii e nder on jemma, o yetti rewbe makko ben dido e horbe makko ben dido e biɓbe makko ben sappoo e goo, o lumbi Yabuukawol. ²⁴ O yetti be, o lumbiniri ka lumbirde, wondude e ko o jeyi kon fow.

Fii Tippiro Yaaquuba ngon

²⁵ Bay Yaaquuba luttitii kapun tun baawo, gorko ari, yani e makko, be piiri haa ka peeral fajiri. ²⁶ Nde on tawnoo foolataa mo, o uttii mo ka keeci, keeci Yaaquuba din jolkitii e nder ko be piirata kon. ²⁷ Onsay on gorko wi'i mo: «Accitan mi yaha, bay fajiri on feerii!»

Yaaquuba jaabii mo: «Mi accitataa ma fannii a du'anaaki lan.»

²⁸ Gorko on wi'i mo: «E ko honno wi'etedaa?»

O jaabii: «Ko Yaaquuba.»

²⁹ Gorko on wi'i mo: «A wi'etaake Yaaquuba hande kadi, jooni ko *Isra'iila wi'etedaa, ko fii a catike e Alla e neddanke, a hebii polgal.»

³⁰ Yaaquuba landii mo, wi'i: «Yandi, yeeto lan no innetedaa!»

On jaabii mo: «Ko hondun landantodaa innde an nden?» Onsay on gorko du'anii mo don.

³¹ Yaaquuba todɗanii nden nokkuure innde, o inni nde *Fanuu'iila, ko fii o wi'uno: «Mi yi'ii Allaahu on gite e gite, kono wonkii an kin dadii.»

³² Tawi naange ngen fudii fewndo Yaaquuba feyɗata Fanuu'iila, tawi himo laya sabu keeci makko ɗin. ³³ Ko ɗun wadi haa hande si Banii-Isra'iila'en jaamataa teewu wondudo e ɗaɗol jokkere nden ka keeci, sabu ko Yaaquuba uttanoo ka ɗaɗol jokkere keeci makko kon.

Fii no Yaaquuba Yiidiri e Iisu

33 ¹ Yaaquuba banti gite, haynii Iisu no ara wondude e worbe teemedde nayo. Onsay o senditi biɓbe ben e hakkunde Layyatu e Raahiilu e horbe ben ɗido. ² O feyɗini horbe ben e biɓbe mun ben yeeso, o hikkini don Layyatu e biɓbe mun ben, o watti Raahiilu e Yuusufu baawo. ³ Onsay kanko tigi o hikkii yeeso maɓbe, himo wada yaha jiccoo haa timmi laabijji jeedidi, hawri o badondirii e kotoo makko. ⁴ Onsay Iisu dogi fotti e makko, hirbii mo, wengii e daande makko, lunnii mo, tun be fesi. ⁵ Iisu banti gite, o yi'i rewbe ben e faybe ben, o wi'i: «E ko hombe woni bee be wondudaa?»

Yaaquuba jaabii: «Ko bee faybe doo Allaahu on yedirimmi sulfu mun on, min nduu kurkaadu maa.» ⁶ Onsay horbe ben wondude e biɓbe mun ben badii be, jicci. ⁷ Layyatu e biɓbe mun ben kapun kadi badii be, jicci. Ontuma Yuusufu e Raahiilu kadi badii jicci.

⁸ Ontuma Iisu wi'i: «E ko hondun wadataa dee gure de mi fotti e mun fow?»

Yaaquuba jaabii: «Ko fii hebugol sulfu mon, onon koohoojo an on.»

⁹ Iisu wi'i: «Mijan, a tawdan e ngalu, maru ko jeydaa kon.»

¹⁰ Yaaquuba jaabii mo: «Oo'o, mi jeejii ma, si tawii a sulfinanii lan, jabu koo ko mi neldu-maa. Ko fii mido ndaarira yeeso maa ngon wano mi ndaarirta Allaahu

on non, bay a jabborii lan no moyyiri. ¹¹ Mi torike ma, jabu ndii neldaari ndi mi neldu-maa, bay Allaahu on yedii lan sulfu, mido yonni fow.» O jeeji don Iisu haa on jabi.

¹² Iisu wi'i: «Immoden yahen, mi hikkanto en yeeso.»

¹³ Yaaquuba jaabii: «Koohoojo an, hidon andi mido wondi e faybe be ayfaa, e kadi mido wondi e baali e na'i muynooji, si en karhii yaadu majji on, hay si ko jallal gootal, dammi din fow yeway. ¹⁴ Koohoojo an, hikkee yeeso an, min nduu kurkaadu mon, min mi jokkiray doy no faybe ben e wuro hikkiingo yeeso an ngon waawiri yaarude woo, haa mi hewtoya ka mon, leydi Sa'iira, yo koohoojo an.»

¹⁵ Iisu wi'i: «Awa yo mi accide e yimbe an goo.»

Yaaquuba jaabii: «Hara ko fii hondun? Min yo mi hebu tun sulfu e mon, yo koohoojo an.»

¹⁶ Nden jande Iisu nangiti laawol Sa'iira. ¹⁷ Kono Yaaquuba kapun yahi Sukuuta, o darnani hoore makko suudu, o wadani gureele makko den togooji. Ko dun wadi si nden nokkuure wi'aa *Sukuuta.

Fii no Yaaquuba Hewtitiri Kanaana

¹⁸ Bay Yaaquuba iwii Fadaani-Araama, o hewti e jam moyyere e ndee saare Sakiima jeyaande e ndii leydi Kanaana, o daakii ka sera saare don. ¹⁹ O soodi e juude bibbe Hamuura, dun ko ben Sakiima, tumbere leydi nde o darnunoo suudu makko bagi e mun nden. O yobani nde tammaaji teemedere. ²⁰ O darni don layyorde, o inni nden *Al-Allaahu Isra'iila.

Fii no Sakiima Dooliri Diinatu

34 ¹ Diinatu, on jiwo mo Layyatu jibinani Yaaquuba, yalti fii yiidugol e jiwbe leydi ndin. ² Sakiima, bidfo Hamuura Hiwiyankeejo on, dun ko lando leydi ndin, yi'i mo, nangi mo, waalidi e makko, hersini mo. ³ O watti Diinatu, on jiwo Yaaquuba,

wonkii makko. O yidi jiwo on fota, o mbeldii bernde jiwo on. ⁴ Sakiima wi'i Hamuura ben mun: «Resanee lan oo jiwo.»

⁵ Fewndo Yaaquuba nani wonde Diinatu jiwo makko on tuuninaama, tawi biɓɓe makko worɓe ben no yahi ngayna. O jebbilii haa ben arti.

⁶ Hamuura ben Sakiima yahi ka Yaaquuba fii yewtidugol e makko. ⁷ Bay biɓɓe Yaaquuba ben iwtii aynugol, ɓe humpitii ɗun. Be ɗaldi, ɗun metti ɓe, ɓe tikki fota, sabuna Sakiima wadii borre-ɗaa ka ɓeynguure Isra'iila, fii ko o dooli jiwo Yaaquuba on kon, ɗun wonaa ko haani.

⁸ Hamuura wi'i ɓe: «Sakiima, oo biɗɗo an, wadii bernde mun nden fow e oo jiwo mon. Mi torike on, okkanee lan mo oo jiwo mon, o resa. ⁹ Yettindirananen, men yetta jiwɓe mon ben, onon kadi yetton jiwɓe amen ben. ¹⁰ Hodiden, ɗun leydi ndin wonay e sookeeje mon. Hodon, njulodon, ɗabɓon halal doo.»

¹¹ Sakiima wi'i ben Diinatu e kotiraaɓe Diinatu ben: «Si on sulfinanii lan, mi ittay ko landidon mi woo. ¹² Happanee lan teɗe yottiido e jawdi yamal no ndi foti woo, mi jonnay on. Kono okkee lan tun jiwo mon on, mi resa.»

¹³ Biɓɓe Yaaquuba ben jaabori Sakiima e ben mun Hamuura yoyre, bay hari Sakiima tuuniniino Diinatu bandiraawo maɓɓe on. ¹⁴ Be wi'i ɓe: «Menen, ko huunde sattande men non nde men waawataa wadude, okkugol bandiraawo amen on aaden mo sunninaaka, ko fii ɗun no hersinanii men. ¹⁵ Men newnanii on faale mon on woo, si tawii on wa'ii wano men wa'i non, hara kala duhiido e mon sunninte. ¹⁶ Ontuma men okkoyay on jiwɓe amen ben, menen kadi men yettana on jiwɓe mon ben, hodiden, wonten jamaa gooto. ¹⁷ Kono si on jabaali sunnineede, men yettay jiwo amen on, men yaha.»

¹⁸ Tawi ɗin kongudi maɓɓe ɗon no henani Hamuura e Sakiima biɗɗo mun on. ¹⁹ Suka on nennaaki wadugol ɗun, ko fii himo jipani jiwo Yaaquuba on fota, tawi kadi ko kanko woni biɗɗo buraado teddineede on ka galle ben makko.

²⁰ Hamuura e Sakiima biɗɗo mun on yahi ka naatirgal saare maɓɓe, ɓe wi'i worɓe saare maɓɓe nden: ²¹ «Bee arɓe ɗoo no wondani en e buttu, yo ɓe wonu ka leydi ɗoo, ɓe golla e mayri, ko fii leydi ndin no yaaji beru maɓɓe. En yettay jiwɓe maɓɓe ɓen, enen kadi okken ɓe jiwɓe men ɓen. ²² Kono non ɓee worɓe jabii hoɗidugol e men, wonten jamaa gooto woo, si tawii kala duhiido e men sunnirte wano maɓɓe non. ²³ Taw si ɗee gureele maɓɓe e jawle maɓɓe e ko hedditii fow wontanay en? Jaɓen tun faale maɓɓe on fii yo ɓe hoɗidu e men.»

²⁴ Kala tawanooɗo e ngal mottondiral ka naatirgal saare nani ko Hamuura e Sakiima biɗɗo mun on wowli kon, jaɓi, sunninaa.

²⁵ Nande timmunoo balɗe tati, hari hiɓe wondi e muuseendi, onsay biɓɓe Yaaquuba worɓe ɓen ɗiɗo, ɗun ko Sim'uunu e Lewi, ɓen ko kotiraabe Diinatu, mo kala e maɓɓe yetti kaafa, ɓe naati e ndee saare buttunde, ɓe wari kala gorko. ²⁶ «Be wariri Hamuura e Sakiima biɗɗo mun on kaafa, ɓe yetti Diinatu ka galle Sakiima, ɓe yahi. ²⁷ Biɓɓe Yaaquuba ɓen ari e maybe ɓen, ɓe jatti keyeeji saare nden, sabu ko bandiraawo maɓɓe on tuuninanoo kon. ²⁸ «Be yetti na'i ɗin e dammi ɗin, wondude e mbabbi ɗin e kala ko wonnoo ka saare e ka gese, ²⁹ ɓe halori jawle ɗen fow wondude e bikkoy e rewɓe, ɓe jatti kala ko wonnoo ka galleeji ton.»

³⁰ Ontuma Yaaquuba wi'i Sim'uunu e Lewi: «On addanii lan sokola e hoore jiddingol lan e hakkunde ɓee hoɗuɓe e ndii leydi, wano ɓee Kanaaniyankeeɓe e ɓee Feriiziyankkeeɓe. Hiɗon andi min mi ɗuudiraaka yimɓe, si ɓe hawtitii e hoore an, ɓe piyay lan haa ɓe mulidammi e beynguure an nden.»

³¹ Kono biɓɓe makko ɓen jaabii mo: «Ko hondun o waɗirani nii bandiraawo amen on wa si on ko cagaajo?»

Fii no Yaaquuba Hootiri Kanaana

35 ¹ Allaahu on daalani Yaaquuba: «Immo, yaha Bayti'iila, hodoyaa ton, darnoyaa ton layyorde fii on Allaahu feɗannooɗo ma fewndo dogaynoɗaa kotoo maa Iisu.»

² Yaaquuba wi'i beynguure mun nden e kala be o wondunoo e mun: «Hawkee kala sanamuuji di jogidon, labbinon hoore mon, bornodon concii goo. ³ Immoden yahren Bayti'iila, mi darnoya ton layyorde fii oo Allaahu jaabinannoodo lan fewndo mi maapinoo, on wondunoodo e an e nder ndun yaadu an.» ⁴ Be jonni Yaaquuba kala sanamuuji di be joginoo, wondude e kodi noppi mabbe din. Onsay Yaaquuba iri di fow e ley ngal leggal njanal wonungal takko Sakiima.

⁵ Onsay be iwi don. Tun, kulol Allaahu on ari e hoore den ca'e hunditunoodo be, hay gooto jukkitaano bibbe Yaaquuba ben.

⁶ Yaaquuba hewti Luuzu, dun ko Bayti'iila, e ndii leydi Kanaana, kanko e jamaa mo o wondunoo on fow. ⁷ O wadi don layyorde, o wi'i nden nokkuure Al-Bayti'iila, ko fii ko don Allaahu on feejannoo mo fewndo o dogaynoo kotoo makko.

⁸ Bay Dabuuratu, muyninnoodo Rifqatu on, faatike, o surraa e ley ngal leggal wi'eteengal Leggal Wullaandu wongal ley Bayti'iila.

⁹ Bay Yaaquuba iwtii Fadaani-Araama, Allaahu on feejani mo kadi, wadi barki e makko. ¹⁰ Allaahu on daalani mo: «Ko Yaaquuba wi'etenodaa, kono a wi'etaake hande kadi Yaaquuba, ko Isra'iila noddetedaa.» Ko nii o okkiri mo ndee innde *Isra'iila.

¹¹ Allaahu on daalani mo kadi: «Ko min woni Alla Jom Bural, hebu bibbe, duudaa. Jamaa iway e maa, moftal jamaaji iway e maa kadi. Awa kadi lambe yaltay e keeci maa. ¹² Ndi leydi ndi mi yedi Ibraahiima e Issaaqa, mi yedete ndi, mi yeday ndi kadi jurriya maa aroyoowo baawo maa on.» ¹³ Bay Allaahu on gaynii mo daalande dun e nden nokkuure, onsay Allaahu on yenti.

¹⁴ Yaaquuba darni hayre e nden nokkuure nde Allaahu on daalani mo e mun, o hibbi sadaka hibbeteedo e hoore mayre, o juuri nde kadi nebban. ¹⁵ Yaaquuba inni nden nokkuure nde Allaahu on daalani mo e mun Bayti'iila.

Fii Jibineede Buniyamiinu e Mayde Raahiilu

¹⁶Be iwi Bayti'iila, tawi hakkunde don e Ifraata no poodii, dun hawrondiri e jibingol Raahiilu, o hebi satteende e mun fota. ¹⁷Fewndo ηata on fidi mo, debbo wallitotoodo mo on wi'i mo: «Wota a hulu ko fii a hebii kadi boobo gorko.»

¹⁸Fewndo Raahiilu timmata, o inni boobo on *Buni-Awni, kono ben boobo on inni mo *Buniyamiinu. ¹⁹Raahiilu faatii, o surraa ka laawol Ifraata, dun ko Bayti-Lahiimi. ²⁰Yaaquuba wafi hayre ka hoore yenaande, nden hayre ko maandinorde yenaande Raahiilu nden haa jooni.

²¹Isra'iila iwi don, o darnoyi suudu makko bagi ndun gada *Magdal-Idri.

²²Fewndo Isra'iila hodunoo e ndin leydi, Ruubaynu yahi waalidoyi e Bilhatu, *taaraajo ben makko on. Ben makko Isra'iila humpitii fii dun.

Biɓɓe worɓe Yaaquuba ben ko ɓe sappoo e dido:

²³Biɓɓe Layyatu worɓe ben, ko Ruubaynu afo Yaaquuba on, e Sim'uunu e Lewi e Yahuuda e Yassaakara e Zabuluunu.

²⁴Biɓɓe Raahiilu ben kadi ko Yuusufu e Buniyamiinu.

²⁵Biɓɓe Bilhatu, kordo Raahiilu on, ko Daana e Naftali.

²⁶Biɓɓe Zilfatu, kordo Layyatu on kadi, ko Gaada e Asiira.

Ko ɓee doo woni biɓɓe worɓe Yaaquuba ɓe o dajanaa Fadaani-Araama ben.

Fii Mayde Issaaqa

²⁷Yaaquuba arti takko ben mun Issaaqa, dun ko Mamra, ka wi'etee don Qiriyat-Arba'a e ndii leydi Habruuna, ka Ibraahiima e Issaaqa arnoo kodii don.

²⁸Ngurndan Issaaqa dan hawruno duubi teemedere e cappande jeetati. ²⁹O foofi foofaango sakkitoro, o faatii, o tawtoyi maamaaɓe makko ben, tawde o yedaama ngurndan e balde. Biɓɓe makko ben Iisu e Yaaquuba wattini mo.

Fii Jurriya Iisu on

36 ¹E hino jurriya Iisu, oo wi'eteedo Aduuma. ²Ko e hakkunde jiwbe Kanaaniyankeebe ben Iisu resi rewbe mun ben: dun ko Aadatu, bidfo Ayluunu on, on ko Hissiyankeejo, e Ohooli-Baamatu, oo bidfo Anaa, taaniraawo Sib'uuna, oo ko Hiwiyankeejo, ³e Basiimatu, oo bidfo Ismaa'iila, bandiraawo Nabaayuuta.

⁴Aadatu jibinani Iisu Elifaaza. Basiimatu kadi jibinani mo Ra'uu'iila.

⁵Ohooli-Baamatu kadi jibinani mo Ya'uusa e Ya'alaama e Qooraha. Ko bee doo woni bibbe Iisu, be o dajanaa leydi Kanaana ben.

⁶Iisu yetti rewbe mun ben e bibbe mun ben, worbe e rewbe, e kala yimbe ko wonnoo ka galle makko, wondude e gureele makko den e daabeeji makko din fow e jawle makko de o hebi leydi Kanaana den fow, o yahi e leydi goo ka wodditii mijan makko Yaaquuba. ⁷Tawi jawle mabbe den duudanii wondugol be nokkun gootun. Awa kadi tawi leydi ka be kodinoo don no faadani gureele mabbe den.

⁸Iisu wi'eteedo Aduuma on hodoyi ka pelle Sa'iira.

⁹E hino jurriya Iisu on, ko on woni maamiraawo Aduumayankeebe ben ka pelle Sa'iira.

¹⁰E hino inde bibbe Iisu ben: ko Elifaaza mo Aadatu, beyngu Iisu, e Ra'uu'iila mo Basiimatu, beyngu Iisu.

¹¹Bibbe Elifaaza ben ko Taymaana e Umaru e Safwaa e Gassama e Qanaaza.

¹²Timnaa'u ko taaraajo Elifaaza mo Iisu, on kadi jibinani mo Amaleka. Ko bee doo woni taaniraabe Aadatu, beyngu Iisu on.

¹³E hino bibbe Ra'uu'iila ben: Ko Nahata e Zaaraha e Samma e Mizza. Ko bee doo woni taaniraabe Basiimatu, beyngu Iisu on.

¹⁴E hino bibbe Ohooli-Baamatu, beyngu Iisu on, jiwo Anaa e taaniraawo Sib'uuna: on jibinani Iisu Ya'uusa e Ya'alaama e Qooraha.

¹⁵E hino hooreebe bolondaaji jurriya Iisu on:

Jurriya Elifaaza, afo Iisu on, ko Taymaana e Umaru e Safwaa e Qanaaza e¹⁶ Qooraha e Gassama e Amaleka. Ko bee doo woni hooreeɓe bolondaaji Elifaaza ɗin e nder leydi Aduuma ndin, ɓen-le ko taaniraabe Aadatu.

¹⁷ E hino jurriya Ra'uu'iila mo Iisu on: ko Nahata e Zaaraha e Samma e Mizza. Ko bee doo woni hooreeɓe bolondaaji Ra'uu'iila ɗin e nder leydi Aduuma ndin, ɓen-le ko taaniraabe Basiimatu, ɓeyngu Iisu on.

¹⁸ E hino jurriya Ohooli-Baamatu, ɓeyngu Iisu on: ko Ya'uusa e Ya'alaama e Qooraha. Ko bee doo woni hooreeɓe bolondaaji Ohooli-Baamatu, jiwo Anaa e ɓeyngu Iisu on.

¹⁹ Ko bee doo woni jurriya Iisu wi'eteedo Aduuma on, ko bee kadi woni hooreeɓe bolondaaji maɓɓe ɗin.

Fii Horiyankeeɓe ɓen Sa'iira

²⁰ E hino jurriya Sa'iira, Horiyankeejo on, adinoobe hofude e leydi ndin ɓen: ko Lootaana e Soobaala e Sib'uuna e Anaa²¹ e Diisuuna e Iisara e Diisaana. Ko bee doo woni hooreeɓe bolondaaji Horiyankeeɓe ɓen, ɗun ko ɓiɓɓe Sa'iira wonɓe e ndii leydi Aduuma ɓen.

²² ɓiɓɓe Lootaana ɓen ko Hori e Haymaama, bandiraawo Lootaana on ko Timnaa'u.

²³ E hino ɓiɓɓe Soobaala ɓen: ko Alwaana e Manaaha e Ebaala e Safuu e Unaama.

²⁴ E hino ɓiɓɓe Sib'uuna ɓen: ko Ayya e Anaa. Ko Anaa on attinoo yi'ude bulli di'e wulde ɗen ka wulaa ka o aynaynoo mbabbi ben makko Sib'uuna ɗin ɗon.

²⁵ E hino ɓiɓɓe Anaa ɓen: ko Diisuuna e Ohooli-Baamatu jiwo Anaa on.

²⁶ E hino ɓiɓɓe Diisuuna ɓen: ko Hamdaana e Esbaana e Yitraana e Keraana.

²⁷ E hino ɓiɓɓe Iisara ɓen: ko Bilhaana e Zawaana e Aqaana.

²⁸ E hino ɓiɓɓe Diisaana ɓen: ko Uusu e Araana.

²⁹E hino hooreeɓe bolondaaji Horiyankeeɓe ɓen: ko Lootaana e Soobaala e Sib'uuna e Anaa ³⁰e Diisuuna e Iisara e Diisaana. Ko ɓee doo woni hooreeɓe bolondaaji Horiyankeeɓe ɓen e ndii leydi Sa'iira.

Fii Lamɓe Aduuma ɓen

³¹E hino lamɓe laaminoobe leydi Aduuma ndin, ado lando laamaade Bani-Isra'iila'en:

³²Beela ɓiddo Be'uura on laamii Aduuma. Tawi saare makko nden no wi'ee Dinhaaba.

³³Bay Beela faatike, Yuubaaba ɓiddo Zaaraha jeyaado Bozraa lontii mo.

³⁴Bay Yuubaaba faatike, Huusaama jeyaado e ndii leydi Taymaaniyankeeɓe ɓen lontii mo.

³⁵Bay Huusaama faatike, Hadaadu ɓiddo Badaada lontii mo. Ko on foolunoo Midiyaani e ndii leydi Mohaabu. Tawi saare makko nden no wi'ee Awiita.

³⁶Bay Hadaadu faatike, Samla jeyaado leydi Masriika lontii mo.

³⁷Bay Samla faatike, Saa'uulu jeyaado Rahuubuuta binde maayo lontii mo.

³⁸Bay Saa'uulu faatike, Baalu-Haanaana ɓiddo Akbuura lontii mo.

³⁹Bay Baalu-Haanaana ɓiddo Akbuura on faatike, Hadaaru lontii mo. Tawi saare makko nden no wi'ee Faa'uu. Beyngu makko kadi no wi'ee Mahiitabiila mo Matriida e Maazahab.

⁴⁰E hino inde hooreeɓe bolondaaji Iisu ɗin, wano bolondaaji maɓɓe ɗin e leyde maɓɓe ɗen jeydiri non: ko Timnaa'u e Alwaa e Yatiita ⁴¹e Ohooli-Baamatu e Iilata e Fiinuuna ⁴²e Qanaaza e Taymaana e Mibsaara ⁴³e Magdii'iila e Iiraama.

Ko ɓee doo woni hooreeɓe bolondaaji Aduuma ɗin, wano kodooli maɓɓe ɗin e leyde ɗe ɓe halornoo ɗen jeydiri non. Ko Iisu oo woni maamaajo Aduumayankeeɓe ɓen.

Fii Koydi Yuusufu din

37¹ Yaaquuba hodi e ndii leydi Kanaana ndi ben makko kodinoo e mun. ² E hino taariika Yaaquuba kan: Tawi Yuusufu paykun kun duubi sappoo e jeedifi no aynidaynoo e kotiraaɓe mun ben wuro. Kun paykun no wondunoo e ɓen ben-gootooɓe mun, ɗun ko ɓiɓɓe Bilhatu ɓen e ɓiɓɓe Zilfatu ɓen, ɓen rewɓe ben makko. Tawi non Yuusufu no yewtaynoo ben maɓɓe boneeji kotiraaɓe mun ɓen.

³ Tawi non Isra'iila, ɗun ko ben maɓɓe Yaaquuba, no yidunoo Yuusufu ɓuri ɓiɓɓe mun ɓen fow, ko fii o ɗajuno mo e nder nayeewu makko. O moyyinani mo dolokke pikkaado. ⁴ Ben-gootooɓe makko ɓen tawi ben maɓɓe no yidunoo mo ɓuri ɓe fow, ɓe aji mo, ɓe wowlirantaano mo no newori.

⁵ Yuusufu hoydi koydol, o sifanii ngol ben-gootooɓe makko ɓen, ɓe ɓurti mo non ajude. ⁶ O wi'i ɓe: «Hedee non, mi sifanoo on koydol ngol mi hoydi ngol.

⁷ Tawi hiden e nder ngesa, hiden haɓɓa ba'e. Tun, waare an nden immii, darii, ba'e mon ɗen hunditi waare an nden, ɗe sujjani nde.

⁸ Onsay ben-gootooɓe makko ɓen wi'i mo: «Hara ko goonga a laamoto men, kaa hara ko haqiiqa a wonay fewjoowo e hoore amen kadi?» ɓe ɓurti mo ajude kadi sabu din koydi e din kongudi makko.

⁹ O hoydi koydol goo kadi, o sifanii ngol ben-gootooɓe makko ɓen, o wi'i ɓe: «E hino ko mi hoydi kon kadi. Naange ngen e lewru ndun wondude e koode sappoo e go'o, no sujjanimmi.»

¹⁰ Bay o sifanike ɗun ben makko e ben-gootooɓe makko ɓen, ben makko feli mo, wi'i: «E ko hondun ngol koydol maa firi? A sikku min e neene maa e ben-gootooɓe maa ɓen, men sujjante?» ¹¹ Ben-gootooɓe makko ɓen ɓurti mo nawlude, kono ben makko mari ɗun maanditii.

Fii no Ben-Gootoobe Yuusufu ben Yeeyirnoo mo

¹²Nande goo, ben-gootoobe makko ben yahuno Sakiima fii aynoygol wuro ben maɓɓe ngon. ¹³Isra'iila wi'i Yuusufu: «Hida andi ben-gootoobe maa ben no yahi aynoygol Sakiima. Aru mi nule e maɓɓe.»

O jaabii ɓe: «Awa.»

¹⁴Isra'iila wi'i mo: «Yahu ndaaroyaa si ben-gootoobe maa ben no e jam, e si tawii wuro ngon no dadi, araa humpitaa mi.» O immi mo ka aynde Habruuna fii yahugol Sakiima.

Bay Yuusufu hewtii Sakiima, ¹⁵godɗo tawi himo jinda ka ladde, on landii mo: «E ko hondun daɓɓataa?».

¹⁶O jaabii: «Ko ben-gootoobe an ben mi woni daɓɓitude. Yandi, yeeto lan ka ɓe woni aynirde.»

¹⁷On nedɗo wi'i mo: «Be iwiino doo, ko fii mi nanii hiɓe wi'a, «Mahen Duutaana.» »

Ontuma Yuusufu jokkiti ben-gootoobe mun ben haa o tawoyi ɓe Duutaana. ¹⁸Be haynii himo ara ka wodɗi. Ado o hewtude ka ɓe woni don, tawi ɓe haldii sahinbingol mo. ¹⁹Mo bee e maɓɓe wi'i: «E hino daa hoyɗoowo on ka arata.

²⁰Jooni non, aree waren mo, untoyen mo e nder woyndu goo, wi'oyen ko kullii jaadungii jaami mo. Ontuma en yi'ay si din koyɗi makko laatoyto.»

²¹Bay Ruubaynu nanii dun, o eɓɓi jattitugol mo e juude maɓɓe, o wi'i ɓe: «Wota en wonu sabu makko.» ²²Ruubaynu wi'i ɓe kadi: «Wota on hibbu dey yi'yan, untee mo tun e nder nduu woyndu ka ladde doo, wota on fawu mo jungo.» (Ko o wiirunoo dun ko fii no o dandira mo e juude maɓɓe, o natta mo ka ben maɓɓe.)

²³Bay Yuusufu hewtii ka ben-gootoobe mun ben woni don, ɓe ɓorti mo dolokke on - on dolokke pikkaado mo o borninoo. ²⁴Onsay ɓe yetti mo, ɓe untoyi ka nder woyndu. Tawi hay huunde alaa e nder ndun woyndu, awa kadi ndiyan alaano e mayru.

²⁵ Ontuma ɓe joodii fii naamugol. Ɓe ɓantoyi gite maɓɓe, ɓe haynii lappol seteeɓe Ismaa'iilayankeeɓe no iwra leydi Galaada, ngeloodi maɓɓe no rondii junjuranji e nebbeele wujeteede e urngallooji di ɓen naɓaynoo leydi Misira.

²⁶ Onsay Yahuuda wi'i ben-gootooɓe mun ɓen: «Ko nafa hondun woodani en warugol oo ben-gooto men suuden yiyɓan makko?» ²⁷ Accee yeeyen mo ɓee Ismaa'iilayankeeɓe, hara en fawaali mo jungo, ko fii oo ko ben-gooto men, ko endan men.» Ɓe nanani mo, ɓe jabi.

²⁸ Ɓay ɓen njulaabe iwɓe Midiyaani hewtii don, ben-gootooɓe Yuusufu ɓen yawni mo ka nder woyndu, ɓe yeeyi mo ɓen Ismaa'iilayankeeɓe tammaaji noogay kaalisi, ɓen nabori mo Misira.

²⁹ Ruubaynu aroyi non ka woyndu, o tawi Yuusufu alaa ton. O seeki concii makko din. ³⁰ O yiltii ka ben-gootooɓe makko ɓen, o wi'i ɓe: «Paykun kun alaa ton! E min non jooni ko honno mi wadata?»

³¹ Ontuma ɓe hirsi ngaari mbeewa, ɓe yetti dolokke Yuusufu on, ɓe moddini mo yiyɓan. ³² Ɓe yetti on dolokke pikkaado, ɓe naɓani ben maɓɓe, ɓe wi'i: «Awa meden yi'i doo godɗun. Ndaaree si tawii ko dolokke biɗɗo mon on nii, maa si hinaa.»

³³ Yaaquuba anditi on dolokke, o wi'i: «Ko dolokke biɗɗo an on tigi nii! Kullii jaadungii jaamii mo! Yuusufu wadaama ceeli-ceeli!» ³⁴ Yaaquuba seeki concii mun din, o ɓaabii concii heynordi, o heynii biɗɗo makko on balde buy. ³⁵ Ɓiɓɓe makko worɓe e rewɓe ari yarlingol mo, kono o salii yarlineede, himo wi'a: «Ko e nder keyngu mi tippotoo ka wonunde maybe ɓen mi tawtoya biɗɗo an on!» O luttii e fesugol Yuusufu mo makko.

³⁶ Njulaabe iwɓe Midiyaani ɓen yeeyitoyi Yuusufu Misira. Ɓe yeeyi mo oo wi'eteedo Fuuti-Faara, on ko mbatulaajo e hooreejo suufaabe Fir'awna ɓen.

Fii Yahuuda e Tamaaru

38¹Fewndo on saa'i Yahuuda wodditoyii ben-gootoobe mun ben, o yahi ka gorko Adulaamiyankeejo wi'eteedo Hiira. ²Ko don Yahuuda yi'i jiwo mo ben mun woni Kanaaniyankeejo wi'eteedo Su'aa. O tiggii mo, o watti mo e suudu. ³On yetti reedu, o jibini boobo gorko, boobo on innaa Iiri. ⁴O yetti kadi reedu, o jibini boobo gorko, o inni mo Uunaana. ⁵O jibini fahin boobo gorko, o inni on don Siila. Fewndo o jibinta mo, tawi himo ka wi'etee don Kaziiba.

⁶Onsay Yahuuda yettani Iiri, afo mun on, debbo wi'eteedo Tamaaru. ⁷Tawi Iiri afo Yahuuda on ko bondo yeeso Alla, Joomiraado on yettiti mo.

⁸Ontuma Yahuuda wi'i Uunaana: «Yahu non jooni ka sonnaajo kotoo maa on, nattanana mo jalaande, hebanaa kotoo maa jurriya.» ⁹Bay Uunaana no andunoo wonde ben bibbe wonataa bibbe mun, tuma o yiidunoo e beyngu kotoo makko woo, o hibbayno maniiyu makko on ka leydi, fii tun wota o heban kotoo makko jurriya. ¹⁰Tawi kon ko o wadaynoo no boni ka Alla, Joomiraado on yettiti mo kanko kadi.

¹¹Ontuma ben maɓɓe Yahuuda wi'i Tamaaru esiraawo mun on: «Yahu heynoyodaa ka galle ben maa en haa Siila mo an njanda.» (Tawi Yahuuda no sikka on don kadi maayiray wano kotiraaɓe mun ben maayiri non.) Tamaaru yahi, wonoyi ka galle ben mun.

¹²Bay nettoyii, beyngu Yahuuda on faatii, on ko jiwo Su'aa. Bay Yahuuda yarlike faatunde nden, o yahi Timnata ka tayanoobe mo leebi dammi makko din woni ton, wondude e Hiira oo weldiddo makko Adulaamiyankeejo. ¹³Tamaaru bangananaa dun, o wi'aa: «E hino daa ka esiraabe maa ben yahata Timnata fii tayoygol leebi dammi maɓɓe din.»

¹⁴Bay kanko Tamaaru o tawii Siila njandii kono haa jooni o tigganaaka mo, o bortii concii makko keyngu din, o tiggii, o suumii. O joodoyii ka naatirgal hodo Aynayim, dun ko laawol Timnata.

¹⁵ Yahuuda yi'i mo, sikki ko o cagaajo sabu ko o buumii kon. ¹⁶ O gundii mo ka laawol, o wi'i mo: «Accu yiiden.» (Tawi Yahuuda anditaali ko esiraawo makko on non.)

On jaabii mo: «Ko hondun okkataa mi fii yo en yiidu?»

¹⁷ O jaabitii: «Mi addante be'un an goo.»

Debbo on wi'i: «E hoore a accay doo seedee haa addoyaa kun.»

¹⁸ Yahuuda jaabii: «Ko seedee hondun mi jonnay-maa?»

Debbo on wi'i: «Ko maandinirdun maa dun e lukkitorgol mun ngol e tuggordu ndu jogidaa ndun.» Ontuma o jonni mo, be yiidi. (Bawto dun, Tamaaru yettani mo reedu.) ¹⁹ Tamaaru immii, yahi, onsay o itti tiggaare nden, o bornii concii makko keyngu din.

²⁰ Onsay Yahuuda jonni be'un kun oo weldiddo makko Adulaamiyankeejo fii no o hettira seedeeji di o accunoo e juude debbo on din. Kono on tawoyaali mo. ²¹ O landii yimbe nokkuure ka on debbo wonnoo don, o wi'i: «E ko honto oo debbo cagaajo, wonnoodo laawol Aynayim woni?»

Be jaabii mo: «Debbo cagaajo alaa doo.»

²² O yiltitii ka Yahuuda, o wi'i mo: «Mi tawoyaali mo. Hay yimbe nokkuure nden wi'ii lan wonde debbo cagaajo alaa ton.»

²³ Yahuuda wi'i: «Yo o maru ko o jogii kon fii wota en wirtu hoore men. Min doo, mi nabanii mo be'un kun, kono a tawaali mo.»

²⁴ Bay wano lebbi tati feyyii, Yahuuda yeetaa wonde: «Tamaaru esiraawo maa on wonii jeenoowo. Hay o yettii reedu e nder jeeno makko ngon.»

Onsay Yahuuda wi'i: «Yaltinee mo, o sunnee.»

²⁵ Bay be fokkintinii mo ka yaasi, ontuma o nuli e esiraaɓe makko, o wi'i: «Ko oo gorko jeydo dii piiji doo woni baaba nduu reedu an. Etee andon ko hombo jeyi oo maandinirdun e lukkitorgol mun e nduu tuggordu.»

²⁶ Yahuuda anditi dɪn piiji, o wi'i: «Oo debbo no burimmi feewude, bay mi jombanaali mo Siila biɗɗo an on.» Gila dɪn kanko e Yahuuda be yiiditaali e mbalndi.

²⁷ Bay fewndike ka o jibina, tawi ko funeebe o saawi. ²⁸ Fewndo o jibinta, godɗo e maɓbe yaltini jungo, debbo wallitotooɗo on nangi ngo, haɓbi ngo gaarawol bodewol, o wi'i: «Ko oo doo attotoo yaltude.» ²⁹ Kono on nattiti jungo ngon. Ciwto makko on yalti. Onsay debbo wallitotooɗo on wi'i: «Ko yolnde honde udditandaa hoore maa!» Ko dɪn wadi si ondon innaa Faarisa. ³⁰ Ontuma dimmo on yalti, oo mo gaarawol bodewol ngol woni ka jungo mun, be inni ondon Zaaraha.

Fii no Yuusufu Toojiraa Sokaa

39 ¹ Ismaa'iilayankeebe ben nabi Yuusufu Misira. Oo Misirayankoojo wi'eteedo Fuuti-Faara, mbatulaajo e hooreejo suufaaɓe Fir'awna ben, sooditi mo e juude ben Ismaa'iilayankeebe.

² Tawi Joomiraado on no wondi e Yuusufu, kala ko o golli keldaa. Hari himo ka galle jom makko Fuuti-Faara, on Misirayankoojo. ³ Fuuti-Faara tawi Joomiraado on no wondi e Yuusufu, kala ko o nangani, Joomiraado on okay mo kutu mun.

⁴ Yuusufu kurkanii jeyɗo mo on, o hebi sulfu makko, on halfini mo galle mun den, o watti kala ko o jeyi e juude makko. ⁵ Gila nande o halfinnoo Yuusufu galle makko den e kala ko o jeyi, Joomiraado on wadi barki e den galle on Misirayankoojo sabu Yuusufu. Kin barki layi e kala ko on jeynoo, gila ka suudu haa ka gese. ⁶ O acci kala ko o jeyi e juude Yuusufu, o haajanooka hay e huunde si hinaa jaametee makko on.

Tawi kadi Yuusufu ko moyya mbaadiijo, labaado. ⁷ Bay feyyi e dɪn, beyngu jom makko watti tenyinde Yuusufu, o wi'i mo: «Accu waaliden!»

⁸ Kono Yuusufu salii, o wi'i beyngu jom makko: «E hino jom an haajaaka hay e huunde ka nder galle gaa. O wattii kala ko o jeyi e juude an. ⁹ Hay gooto buraa lan

ka nder galle doo. O tonjanaa lan hay fus si wonaa an, bay an ko a sonnaajo makko. Ko honno mi wadirta on bakkatu njano, haa mi fawoo junuubu e yeeso Allaahu on?»¹⁰ Tawi jande woo jande ko non o wowliranaynoo Yuusufu, kono on jabaali hay battagol mo, hinaa fere waalida e makko.

¹¹ Nande goo Yuusufu naati ka suudu fii gollugol, tawi hay gooto e yimbe galle den alaa ka nder suudu ton. ¹² Onsay beyngu Fuuti-Faara on nangi mo dolokke on, wi'i mo: «Waaliden.» Yuusufu wippitii, accidi mo e dolokke mun on, dogi, yalti.

¹³ Bay debbo on tawii Yuusufu accidii mo e dolokke mun on, dogii, yaltii, ¹⁴ o noddi golloobe ka nder galle ben, o wi'i: «Ndaaree, en addanaama Aabiryankeejo ko jiiba en. O yanii e an fii yo men waalidu. Kono mi sonki, mi noddi faabo. ¹⁵ Nde o tawnoo mi sonkii, mi noddii faabo, o accidimmi e dolokke makko on, o dogi, o yalti.»

¹⁶ Onsay debbo on wallini dolokke Yuusufu on takko mun haa moodi makko hewtiti. ¹⁷ O siforani nii moodi makko, o wi'i: «Oo jiyaado Aabiryankeejo mo addandaa en doo yanii e an fii jiibugol lan. ¹⁸ Bay mi noddii faabo, mi sonkii, o accidimmi e dolokke makko on, o dogi, o yalti.»

¹⁹ Bay Fuuti-Faara nanii ko beyngu mun sifanii mo kon, wi'i: «E hino ko jiyaado maa on wadimmi kon», o tikki tikkudee, ²⁰ o nangi Yuusufu, o soki mo ka kasoobe lando on sokii don ka nder kaso. Yuusufu woni don e joge.

²¹ Tawi Joomiraado on no wondi e Yuusufu, o holli mo giggol tiidungol, o yedi mo sulfu yeeso hooreejo kaso ngon. ²² On hooreejo kaso ngon halfini Yuusufu kasoobe wonbe ton ben fow. Kala ko wadetenoo ton ko Yuusufu fewjaynoo.

²³ Hooreejo kaso ngon haajanooka hay e huunde e ko o halfini Yuusufu kon, ko fii Joomiraado on no wondi e Yuusufu, himo okki mo kadi kutu e kala ko o huuwaynoo.

Fii Koydi Mbatulaabe Fir'awna ben

40¹ Bay feyyii e dun, nande goo halfinaado njaramji wondude e judoowo bireedi lando Misira on wadi jom mabbe lando Misira on bone. ² Fir'awna tikkani ben mbatulaabe mun dido, dun ko hooreejo judoobe bireedi ben e hooreejo halfinaabe njaramji ben. ³ O nangi be, o watti be e juude hooreejo aynoobe kaso ngon, on naadi be ka nder kaso ka Yuusufu soka don. ⁴ Hooreejo aynoobe kaso ngon yetti ben dido halfini Yuusufu, on dankii be. Be neebi ton seeda e joge.

⁵ Nande goo, ben mbatulaabe dido, dun ko halfinaado njaramji on e judoowo bireedi Fir'awna on, ben sokidaabe e kaso, hoydidi e nder jemma gooto, mo bee koydol feerewol, koydol kala e firo mun.

⁶ Bay weetii, Yuusufu ari ndartugol be, tawi hibe aani. ⁷ Ontuma, o landii ben mbatulaabe Fir'awna, be o sokidaa ka kaso jom makko, o wi'i be: «E ko hondun nibbitudon hande?»

⁸ Ben jaabii mo: «Meden hoydi godfun, kono alaa ko firana men.»
Yuusufu wi'i be: «Wonaa Allaahu on firo woodani? Awa, yeetee lan ko hoydudon.»

⁹ Hooreejo halfinaabe njaramji din fillitanii Yuusufu koydol mun ngol, o wi'i: «E nder koydol an ngol, mi yi'i delbol yeeso an. ¹⁰ Tawi ngol delbol no mari caldi tati. Din caldi fiini, foyyi, wadi dukke wiiju benduce. ¹¹ Tawi jardukun Fir'awna kun no e juude an. Mi yetti bibbe wiiju ben, mi haami de ka jardukun Fir'awna, mi watti kun e juude Fir'awna.»

¹² Onsay Yuusufu wi'i mo: «Ko dundon firi: caldi din tati ko balde tati. ¹³ E nder balde tati Fir'awna bantay hoore maa nden, o jonnite darnde maa nden, wattaa mo jonnude njaramji makko din, wano wonirannodaa mo non aranun. ¹⁴ Kono non ko yo a anditoy fii an, hollaa mi moyyere tuma heboydaa hettaare, wowlanaa Fir'awna fii an, wonanaa mi sabu yaltugol e nder ngoo kaso. ¹⁵ Ko fii min, ko ka

leydi Aabirayankeebe ben mi jattaa. Awa doo kadi hay fus mi bonnaa ko mi sokiree e nder kaa ngayka.»

¹⁶ Bay hooreejo judoobe bireedi ben tawii ngon firo don no moyyi, o wi'i Yuusufu: «Awa min, ko mi hoydi ko mido rondii debhoy tatoy bireedi. ¹⁷ Hari no ka nder debhun dowhun kala noone bireedi fii Fir'awna. Kono tawi colli din no jaamude ko woni e nder kun debhun kun mi rondii.»

¹⁸ Onsay Yuusufu jaabii mo, wi'i: «Ko dundon firi: debhoy koy tatoy ko balde tati. ¹⁹ E nder balde tati Fir'awna bantay hoore maa nden, o taya nde, o wenge e leggal, colli din jaama teewu maa ngun.»

²⁰ Nden jalaande tammere hawri ko jalaande anditugol fii jibineede Fir'awna. O wadani mbatulaabe makko ben caatal. O banti hoore hooreejo halfinaabe njaramji ben e hoore hooreejo judoobe bireedi ben e yeeso mbatulaabe makko ben. ²¹ O jonniti hooreejo halfinaabe njaramji makko din darnde mun nden, on watti jardukun kun e juude Fir'awna. ²² Onsay o wengi hooreejo judoobe bireedi ben wano Yuusufu siforannoo be non. ²³ Kono hooreejo halfinaabe njaramji din anditaali fii Yuusufu few, o yejjiti fii makko.

Fii Koydi Fir'awna din

41 ¹ Bay duubi didi feyyi, Fir'awna hoydi himo darii daande Niiluwol. ² O yi'i kolce jeedidi na'i laatiidi, ngarbudi no yawa Niiluwol, oorira ka kalinre. ³ O yi'i kadi kolce jeedidi nookudi, horiidi no yawa Niiluwol bawto diya arani, daroo takko majji daande Niiluwol. ⁴ Tun, din na'i nookudi horiidi jaami diya jeedidi laatiidi ngarbudi. Fir'awna fini fewndo don.

⁵ O dantii kadi, o hoydi dimmun. O yi'i cawti jeedidi sembudi labaadi no funta e bagawol gootol. ⁶ O yi'i kadi cawti jeedidi sewudi, di bifi yorni no funta bawto diya arani. ⁷ Tun, sewudi din modi diya cawti sembudi hebbindi. Fir'awna fini fewndo don kadi, o tawi jaka ko koydol.

⁸ Bay weetii bimbi, tawi hakkil Fir'awna fow no jiiḅii. O nodditi kala ndureejo wondude e gandiduḅe ḅen fow e nder leydi Misira, o fillitanii ḅe dii koydi makko. Kono hay gooto waawaali firande di Fir'awna.

⁹ Onsay hooreejo halfinaaḅe njaramji ḅin wi'i Fir'awna: «Hande mi anditii fii bonnere an goo. ¹⁰ Fir'awna tikkanno mbatulaaḅe mun ḅen. Onsay o waḅimmi e joge ka suudu hooreejo aynoḅe tata makko on ḅen, wondude e hooreejo judooḅe bireedi ḅen. ¹¹ Men ḅidoo non, men hoyḅidi e nder jemma gooto, mo bee koydol feerewol, koydol kala e firo mun. ¹² Tawi meden wondi e suka Aabirayankeejo, on ko jiyaado hooreejo suufaḅe mon ḅen. Men fillitanii mo ḅin koydi amen, o firani men di, o firi koydol mo bee e amen. ¹³ Dun waḅiri wano o siforani men non tigi. Jonnitudon mi golle an ḅen, wengudon ḅimmo an on.»

¹⁴ Onsay Fir'awna nulani Yuusufu, on yaltinaa tinna ka kaso. Yuusufu fembii, ḅornii concii goo, o yahi ka Fir'awna.

¹⁵ Fir'awna wi'i Yuusufu: «Midoo hoydi koydol, kono mi hebaali ko firanammi ngol. Mi nanii wonde hida waawi firude koydol ngol fillitanadaa.»

¹⁶ Onsay Yuusufu jaabii Fir'awna, o wi'i: «Wonaa min dey, ko Allaahu on okkata on firo moyyoo.»

¹⁷ Onsay Fir'awna wi'i Yuusufu: «Mi yi'ii ka koydol an, midoo darii daande Niiluwol. ¹⁸ Mi yi'i kolce jeedidi na'i ngarbudi laatiidi no yawa Niiluwol, oorira ka kalinre. ¹⁹ Mi yi'i kadi kolce jeedidi horiidi nookudi no yawa ḅawto diya arani. Hari haa hande mi yi'aali kaanirdi non e nder ndii leydi Misira. ²⁰ Din na'i horiidi kaanudi jaami diya kolce jeedidi ngarbudi. ²¹ Di jaami ḅin, hay andaaki e deedi majji di jaamii godḅun, hidi kaaniri wano di kaanirnoo. Ko fewndo ḅon mi fini.

²² «Mi yi'i fahin e nder koydol goo cawti jeedidi hebbindi labaadi no funta e bagawol gootol. ²³ Mi yi'i kadi cawti jeedidi sewudi ḅayḅudi, di bifi yorni, no funta

ɓawto ɗiya arani. ²⁴ Cawti sewuɗi ɗin moɗi cawti labaadi ɗin. Mi fillitanii ndureeɓe ɓen ɗin koyɗi, kono hay gooto firanaali lan ɗi.»

²⁵ Yuusufu wi'i Fir'awna: «Dii koyɗi mon ko gooti, yo Fir'awna. Allaahu on hollay woni Fir'awna ko o aroyta wadude. ²⁶ Na'i labaadi ɗin jeedidi ko duubi jeedidi, awa kadi cawti labaadi ɗin jeedidi ko duubi jeedidi. Dii koyɗi ko gooti.

²⁷ Dii na'i jeedidi horiidi jookuɗi yawunoodi ɓawto ɗiya arani, ko duubi jeedidi, awa kadi dii cawti jeedidi mehi, ɗi bifi ɗin yorni, ko duubi jeedidi heege aroyayɗi.

²⁸ «Wano mi wi'irnoo on non, yo Fir'awna, Allaahu on no hollude Fir'awna ko o aroyta wadude. ²⁹ E hino ka duubi jeedidi haarannde tiidunde aranta leydi Misira ndin fow, ³⁰ onsay duubi jeedidi heege hikka ɗon, haa leydi Misira ndin yejjita nden haarannde, ko fii ngen heege mehindinay leydi ndin. ³¹ Haarannde leydi ndin anditoytaake, hakkee ko ngen heege hikkoytoonge ɗon tiidoyta. ³² Ko woni sabu ngol koyɗol ɗimmitude ko ɓay ko huunde tabitunde immorde ka Allaahu on, nde Allaahu on tigi yawnorta wadugol.

³³ «Jooni non, yo Fir'awna ɗabɓu aaden faamudo gandidudo, o wada mo hoore e leydi Misira ndin. ³⁴ Yo Fir'awna accu, o toɗɗoo hooreɓe ko yaha e nder leydi Misira ndin, yanta jowabun kala ko sojita e nder dii duubi jeedidi haarannde.

³⁵ Yo ɓen moobitu kala jaameteji e dii duubi moyyi arayɗi, den nende maree e juude Fir'awna, ɗun wona jaamete maraado ka ca'e. ³⁶ ɗin jaameteji wonana leydi ndin maral fii dii duubi jeedidi heege aroyayɗi e nder ndii leydi Misira, hara leydi ndin re'iraaka ngen heege.»

Fii no Yuusufu Lamminiraa Misira

³⁷ Nden yewtere Yuusufu weli Fir'awna e mbatulaabe mun ɓen. ³⁸ Ontuma Fir'awna wi'i ɓe: «Taw si en heɓay wano oo neddo doo e wondude e Ruuhu Allaahu on?»

³⁹ Fir'awna wi'i Yuusufu: «Bay Allaahu on andinii ma dundoo fow, hay gooto alaa faamuɗo gandidiri wa maa. ⁴⁰ Ko an tigi wonata hooreejo galle an den, awa kadi jamaa an on fow wonay e ley kongol maa. Ko jullere laamu nden tun mi burdu-maa.»

⁴¹ Fir'awna wi'i Yuusufu kadi: «Awa, mi lamminii ma e hoore leydi Misira ndin fow!» ⁴² Fir'awna itti hurundaare mun maandinirnde nden ka jungo mun, o sorni nde ka hondu Yuusufu. O borni mo conci dimi, o watti mo kodol kanje ka daande. ⁴³ O yawni mo e hoore giri-giriwal ngal pucci poodata hikkiingal mo ngal, suufaabe makko ben no ewnoo, wi'a: «Wadee bolol!» Ko nii Fir'awna wadiri Yuusufu hooreejo e leydi Misira ndin fow.

⁴⁴ Onsay Fir'awna wi'i Yuusufu: «Ko min woni Fir'awna! Kono si hinaa e dujaye maa, hay gooto townataa jungo maa koyngal e nder leydi Misira ndin fow.»

⁴⁵ Onsay Fir'awna okki Yuusufu innde goo, dun ko Safnaata-Faniiha, o tiggani mo Asnaatu, on ko biɗɗo Fuuti-Feera, yottinoowo sadaka on Uuna. Bawto dun, Yuusufu yalti jindugol e leydi Misira ndin.

⁴⁶ Hari Yuusufu ko mo duubi cappande tati fewndo ko Fir'awna, oo lando Misira, jonnata mo nden darnde. Onsay Yuusufu yalti e tawnde Fir'awna fii jindugol e nder leydi Misira ndin fow. ⁴⁷ E nder din duubi jeedidi haarannde, to'e^d leydi ndin hebbini fota. ⁴⁸ Yuusufu mottindiri jaameteeki leydi Misira ndin e nder din duubi jeedidi haarannde, o mari din jaameteeki ka ca'e, o mari e saare kala jaameteeki sojaadi e den gese binde mayre. ⁴⁹ Yuusufu mottindiri nende wa njaareendi ndin ka baharu, duudeendi majje on duudi haa acci etaade, ko fii hari dun no duudi haa feyiti.

⁵⁰ Ado hitaande heege aranere nden naatude, tawi Asnaatu, biɗɗo Fuuti-Feera, yottinoowo sadaka on Uuna, jibinanii Yuusufu biɓɓe worbe dido. ⁵¹ Yuusufu inni

^d41.47 Maa: «tooje».

afo on *Manasse, ko fii o wi'uno: «Allaahu on yejjintinii lan tampereji an dɛn e beynguure ben an nden.» ⁵² O inni jatturu ndun *Efrayiima, ko fii o wi'uno: «Allaahu on wadii lan jiidotoodo e leydi ndi mi tampunoo.»

⁵³ Dii duubi jeedidi haarannde e ndii leydi Misira timmi, ⁵⁴ ontuma dɛi duubi jeedidi heege fuddori wano Yuusufu wi'irnoo non. Tawi heege wadii e deya leyde fow, kono hari jaametee no woodi e nder leydi Misira ndin fow. ⁵⁵ Onsay bay heege wadii e leydi Misira ndin fow, jamaa on woytii e Fir'awna fii jaametee. Fir'awna wi'i Misirayankoobe ben: «Yahee ka Yuusufu, wadon ko o yamiri on woo.»

⁵⁶ Bay heege ngen wadii e leydi ndin fow, ontuma Yuusufu yaltini jaameteeji maranoodi dɛn. O yeeyi dɛ Misirayankoobe ben, ko fii hari heege ngen no tiidi e nder leydi Misira ndin fow. ⁵⁷ Onsay yimbe leyde den fow ari Misira soodugol jaametee e juude Yuusufu, bay hari heege ngen tiidii fota e leyde den fow.

Fii Arugol Ben-Gootoobe Yuusufu ben Misira

42 ¹ Yaaquuba humpitii wonde nendi no woodi leydi Misira. Onsay o wi'i bibbe makko ben: «E ko hondun joodidon doo e ndaarindirgol?» ² O wi'i be kadi: «Mi nanii wonde nendi no woodi Misira. Yahee ton soodanoyon en ko wuuriren, hara en maayaali.»

³ Onsay ben-gootoobe Yuusufu ben sappo yahi Misira fii soodoygol nendi. ⁴ Kono Yaaquuba immindinaali be e Buniyamiinu mijnjiraawo Yuusufu on ko fii o wi'uno: «Fii wota tanaa hebu mo.» ⁵ Bibbe Isra'iila ben hewtidi e yimbe goo arbe fii soodugol nendi, ko fii hari heege ngen wadii e nder leydi Kanaana ndin kadi.

⁶ Tawi ko Yuusufu woni hooreejo leydi ndin, ko kanko kadi yeeyaynoo yimbe leydi ndin jaametee. Ben-gootoobe makko ben hewti, be sujyani mo, be tuggi tiide mabbe den ka leydi. ⁷ Yuusufu yi'i ben-gootoobe mun ben, o anditi be, kono

o faytinkinori ɓe wa janano. O yewtiri ɓe no mettiri, o wi'i ɓe: «Ko honto iwudon?»

Be jaabii: «Meden iwi leydi Kanaana ari fii soodugol jaametee.»

⁸ Yuusufu anditi ben-gootoobe mun ɓen, kono kambe ɓe anditaali mo. ⁹ Onsay Yuusufu anditi koydi di o hoyɗunoo ɓe ɗin. O wi'i ɓe: «Onon ko on tefoobe bonɓe! Ko andugol lo'ereeji leydi ndin addi on.»

¹⁰ Be jaabii mo: «Oo'owoye, koohoojo amen, menen ɓee jiyaabe mon, ko yeru soodugol jaametee addi men doo. ¹¹ Menen doo fow ko men ben-gootoobe, ko men yimbe nundube! Menen ɓee jiyaabe mon wonaa men tefoobe bonɓe.»

¹² O wi'i ɓe kadi: «Wonaa goonga non, ko fii andugol lo'ereeji leydi ndin addi on!»

¹³ Be jaabii: «Menen ɓee jiyaabe mon, ko men ɓibbe sappoo e ɗifo ben-gootoobe, ɓe leydi Kanaana. Awa toolaajo amen on no wondi e ben amen fewndo doo, oya on maayiino.»

¹⁴ Onsay Yuusufu wi'i ɓe: «Ko ɗun tigi mi wonnoo on wowlande, ko on tefoobe bonɓe. ¹⁵ E hino ko mi woni on ndarndorde kon: fodde Fir'awna no wuuri, fannii toolaajo mon on araali, on yaltataa doo. ¹⁶ Toddee goddo e mon ko yahana mijan mon, onon luttube ɓen non on wonay e joge fii yo kongudi mon ɗin ndarnde anda si ko di goonga. Si tawii wonaa non woniri, fodde Fir'awna no wuuri, haray ko on tefoobe bonɓe.» ¹⁷ Ontuma o wadi ɓe fow e joge e nder balde tati.

¹⁸ Ka jalaande tammere, Yuusufu wi'i ɓe: «E hino ko wadoton kon fii yo on dadu, bay min ko mi huloowo Alla: ¹⁹ si tawii ko on nundube, yo goddo e mon wonu ka suudu joge, luttube ɓen nabana beynguureeji mon weelaadi ɗin nendi. ²⁰ Onsay addanon mi toolaajo mon on, ɗun andoto si ko wowludon kon ko goonga, dadon wareede.» Be wadi ɗun.

²¹ Onsay ɓe ɲuni, ɓe wi'i: «Pellet hiden fawii hakkee mijan men, ko fii en yi'uno annde wonkii makko kin fewndo o torii en sulfu, saliden jabande mo. Ko sabu ɗun ndee tampere hebiri en.»

²² Ruubaynu yetti haala kan, wi'i ɓe: «Mi wi'aano on wota on waɗu kun paykun ko boni, laatii on jabanaali lan? Jooni non en yantaama yiiyan makkun on.» ²³ Hari ɓe andaa wonde Yuusufu no faamude ɗun, ɓay hiɓe waɗunoo nantinoowo hakkunde maɓɓe.

²⁴ Onsay Yuusufu takkitii, o wulli, o arti, o yewtidi e maɓɓe. O nangi Sim'uunu e gite maɓɓe, o sokoyi.

²⁵ Yuusufu yamiri yo bootooji maɓɓe ɗin hebbine nendi, mo kala e maɓɓe wattanee kaalisi ko soodi kon ka nder booto mun. O yamiri kadi yo ɓe jonne njooba. Ko ɗundoo o waɗani ɓe. ²⁶ Be fawi bootooji maɓɓe nendi ɗin ka hoore mbabbi maɓɓe, ɓe yahi.

²⁷ Fewndo ɓe yiltotoo, godɗo e maɓɓe udditi booto mun on fii yettangol mbabba mun mban jaamete e ka ɓe weeri ɗon. O ndaari o tawi jaka kaalisiiji makko ɗi o naɓunoo soodugol ɗin no ka hunduko booto makko. ²⁸ O wi'i ben-gootooɓe makko ben: «Mi jonnitaama kaalisiiji an ɗin, e hino ɗi ka booto an ɗoo.»

Ɗun tayini ɓe deedi, ɓe woni e diwnugol, wi'indira: «Taw ko hondun Allaahu on wadi en ɗoo?»

²⁹ Ontuma ɓe hewtitoyi ka ben maɓɓe Yaaquuba e ndii leydi Kanaana, ɓe fillitanii mo ko heboyi ɓe kon, ɓe wi'i: ³⁰ «Nedɗo fewjoowo e hoore leydi ndin yewtirii men mo mettiri, o jogitori men wa tefooɓe bonɓe. ³¹ Men wi'i mo: «Menen ko men nundube, wonaa men tefooɓe bonɓe.» ³² Men wi'i mo kadi: «Ko men worɓe sappoo e ɗiɗo ben-gootooɓe. Gooto e amen wuuraa, toolaajo on no wondi e ben amen fewndo ɗoo leydi Kanaana.»

³³ «Onsay on fewjoowo e hoore leydi ndin wi'i men: «E hino no mi andirta si ko on nunduɓe, accidee lan e ben-gooto mon goo, yetton jaameteeki ko yonanta beynguureeki mon weelaadi din. ³⁴Yahon, addanon mi toolaajo mon on fii no mi andira wonaa on tefooɓe bonɓe, ko on nunduɓe. Onsay mi jonnita on ben-gooto mon on, hebon non no njuloron e nder leydi ndin.» »

³⁵ Bay ɓe yuppil ko wonnoo ka bootooji maɓɓe kon, tawi bonfo mbuudi mo kala e maɓɓe no ka nder booto mun. Nde kamɓe e ben maɓɓe ɓe yi'unoo koy bonfohoy maɓɓe kaalisi, ɓe huli. ³⁶ Onsay ben maɓɓe Yaaquuba wi'i ɓe: «On sendii lan e ɓiɓɓe an ɓen! Yuusufu woodaaka, Sim'uunu woodaaka, jooni hidon faalaa yettude Buniyamiinu kadi! Dun fow ko e hoore an woni yantude.»

³⁷ Ruubaynu wi'i ben mun: «Si mi artiranaali on Buniyamiinu, haray waree ɓiɓɓe an worɓe ɓen dido. Jonnee lan mo, min tigi mi artiranay on mo.»

³⁸ Yaaquuba jaabii mo: «Bidɗo an on yaadataa e mon, ko fii kotoo makko maayiino, ko kanko tun luttu jooni. Si tanaa heboyii mo e nder nduu yaadu mon, haray on wonay sabu jippindingol lan e ndee hoore an furdunde ka wonunde mayɓe ɓen e nder sokola.»

Yaadu Dimmuru ndun Misira

43 ¹Tawi heege no tiidi e leydi ndin. ² Bay ɓe gaynii jaamude nende de ɓe ittoynoo Misira den, ben maɓɓe wi'i ɓe: «Yiltitee soodanoyon en jaameteeki seeda.»

³ Yahuuda jaabii mo, wi'i: «Oo fewjoowo e hoore leydi ndin hajino men, wi'i, «On yiidataa e an si hinaa on ardu e mijan mon.» ⁴ Si tawii on immindinay men e mijan amen, dun men yahay, men soodanoya on jaameteeki. ⁵ Kono si on immindinaali men e mijan amen, menen kadi men yahataa, ko fii on fewjoowo wi'uno men: «On yiidataa e an si hinaa on ardu e mijan mon.» »

⁶ Ontuma ben maɓɓe Isra'iila wi'i ɓe: «Ko fii hondun bonanidon e an, hollitufon on nedɗo wonde hidon mari ben-gooto goo?»

⁷ Be jaabii mo: «On neddo landino men fota fii amen e fii musidal amen ngal fow, o wi'i: «Hara ben mon no wuuri haa jooni? Hara hidon jogii ben-gooto goo?» Men jaabino mo-le ko o landii men kon. Ko honno men sogitortonoo o wi'ayno men: «Ardee e mijan mon?»

⁸ Onsay Yahuuda wi'i ben mun Isra'iila: «Accee immindinon mi e suka on, men yaada, dun en daday hara en maayaali, menen woo, onon woo, bibbe amen ben woo. ⁹ Ko min landitoyton mo, ko min yantoyton mo. Si wonii mi artiranaali on mo, si tawii mi tawtinaali on mo, haray mido fawii hakkee mon haa poomaa. ¹⁰ Si tawno men tonganooki doo, harayno men yiltitinoke laabijji didi.»

¹¹ Ben mabbe Isra'iila wi'i be: «Bay wonirii nii, e hino ko wadoton kon: watee ngaluuji leydi men ndin ka nder bootooji mon ko neldon on neddo. Naboron nebbe wujeteede seeda e njuuri seeda e junjuranji e urngallooji e bibbe ledde yakketeede wi'eteede fustugan e lawjan. ¹² Naboron kadi kaalisi cowalle didi ko nabornodon aranun kon, jonniton be kaalisiiji di be wadunoo ka hunduko bootooji mon din, no gasa hara ko faljere dun wadira. ¹³ Yettee mijan mon, yiltitodon kisan ka on neddo. ¹⁴ Yo Allaahu Jom Bawgal on wadu haa on neddo yurmee on, o acca artidon e oya ben-gooto mon e Buniyamiinu. Awa si tawii kadi no hoddiraa yo bibbe an ben fuuto lan, haray yo be fuuto lan.»

¹⁵ Ontuma be yetti din neldaariiji e kaalisiiji cowalle didi ko be nabornoo aranun kon, wondude e Buniyamiinu, be yahi Misira, be tawoyi Yuusufu.

¹⁶ Bay Yuusufu yiidii be e Buniyamiinu, o wi'i mbatulaajo galle makko den: «Wernoy bee ka suudu an, hirsanaa be, moyyinanaa be nafakka, ko fii ko min e mabbe soy'idata hande.»

¹⁷ Mbatulaajo on wadi ko Yuusufu yamiri mo kon, o nabi hobbe ben ka galle Yuusufu. ¹⁸ Bay be nabaama ka galle Yuusufu, be huli, hiibe wi'a: «Ko sabu dii

kaalisiiji di be wadunoo ka bootooji men be addiri en doo, fii no be yanira e men, be doola en, be wada en jiyaabe mabbe, be jaba mbabbi men din.»

¹⁹ Be badii mbatulaajo galle Yuusufu den, ka dambugal, ²⁰ be wi'i mo: «Accanee men hakkee, yo koohoojo amen, hari men ariino doo fii soodugol jaamete.

²¹ Fewndo ko men hootaynoo, bay men waalii e laawol, men udditi bootooji amen din, men tawi kaalisiiji mo kala e amen no ka hunduko booto mun, wano men addirnoo di non, tawi non ko kanji tigi, di fawaa, di hikkaa, awa men artirii di.

²² Men addorii kaalisi goo kadi fii soodugol jaameteaji, men andaa non ko hombo wattunoo kaalisiiji din ka bootooji amen.»

²³ O jaabii be: «Wonee e jam, wota on hulu. Ko Alla mon on, on Alla ben mon, okki on ndii jawdi ndi tawudon ka nder bootooji mon. Min mi hendino kaalisiiji mon din.» Ontuma o addani be Sim'uunu. ²⁴ On werni be ka suudu Yuusufu, o okkori be ndiyan, be sembii, o addani mbabbi mabbe din kadi jagama. ²⁵ Onsay be yaltini neldarii di be neldunoo Yuusufu din si o artoyii jalorma, ko fii hari be nanii wonde ko don be soy'idata e makko.

²⁶ Bay Yuusufu hewtii ka suudu, be hewtini mo neldari ndi be neldi mo ndin, e hoore hibe sujani mo ka leydi. ²⁷ O landii si hibe e jam, o wi'i be kadi: «Taw si ben mon, bee mawbe be wowlannodon mi fii mun no e jam, taw si hibe wuuri haa jooni?»

²⁸ Be jaabii mo: «Ben amen, oo jiyaado mon, no e jam, haa jooni hibe wuuri.» Be sujani mo e dow yankinaare.

²⁹ Onsay Yuusufu banti gite, o yi'i Buniyamiinu mijan makko, neene-goto makko on, o wi'i be: «Hara ko oo doo wi'unodon mi wonde ko toolaajo mon on?» Onsay o wi'i on: «Yo Allaahu yede moy'ere yo bid'fo an!» ³⁰ Yuusufu yalti kisan, ko fii hari yurmeende mijan makko heewii e bernde makko, haa o faalaama

wullude. O naati ka kaybonru makko, o fesi. ³¹ Ontuma o sulmii, o yalti, o wawtii hoore makko, o wi'i be: «Bannee soy'yaari ndin.»

³² Be wadani mo feere, be wadani ben-gootoobe makko ben feere, be wadani Misirayankooobe jaamidaynoobe e mabbe ben feere, ko fii Misirayankooobe ben gasataano hawtitude e Aabirayankeejo, bay hari dun no harmani be. ³³ Ben-gootoobe Yuusufu ben jodfiniraa yeeso makko, wano be heccindiriri non, mo kala e mabbe no ndaara oya e hoore njalaw. ³⁴ Onsay Yuusufu yetti e ko mun kon, beydani be. Tawi gebal Buniyamiinu ngal no buri duudude gebe beya den laabi jowi. Be jaami, be yaridi e makko haa be mandili.

Fii Jardukun Yuusufu kun

44 ¹ Onsay Yuusufu yamiri mbatulaajo mun on, o wi'i: «Yettu dii bootooji bee hobbe, loowaa ton jaameteji yeru mo bee e mabbe ko waawata nabude, wattaa mbuudi mo kala e mabbe ka hunduko booto mun. ² Wattaa kadi jardukun an kaalisi kun ka hunduko booto toolaajo on, wondude e kaalisi coggu nendi makko ndin.» Mbatulaajo on wadi ko Yuusufu yamiri dun kon.

³ Bay weetii bimbi, hobbe ben wattaa e laawol, kambe e mbabbi mabbe din.

⁴ Tawi be yaltii ka saare, kono be muutaaki, fewndo ko Yuusufu nuli mbatulaajo mun on, o wi'i mo: «Immo, jokitaa bee hobbe. Si a hewtitike be, wi'aa be: «Ko fii hondun yobirandon moy'fere nden bone? ⁵ On jogaaki jardukun kun koohoojo an on yarirta kun, o wada ndureyaagal? Ko ko boni wadudon doo.» »

⁶ Mbatulaajo on hewtitii be, o yottini ngal nulal e mabbe. ⁷ Be jaabii mo: «Hara ko fii hondun oo koohoojo amen wowlirani nii? Yo wadugol sifa oo bone woddfito men, menen bee jiyaabe mon! ⁸ E hin-le, hay men artirani on kaalisiiji mon di men yiitoyi ka nder bootooji amen leydi Kanaana. Awa ko honno men wujjirta kaalisi maa kanje ka suudu oo koohoojo mon? ⁹ Kala mo yiirudaa dun e hakkunde

amen, menen ɓee jiyaabe mon, yo o sahinbine, menen luttube ɓen men wonta jiyaabe mon, onon oo koohoojo amen.»

¹⁰ Mbatulaajo on jaabii: «Awa en fottii e ko wi'udon kon. Kala yiiraado dun wonay maccudo an, haray onon luttube ɓen, bone fawaaki on.»

¹¹ Mo kala jippini booto mun on ka leydi heja, udditi. ¹² Mbatulaajo on lijni ɓe, o fuddori afo on, o sakkitori toolaajo on. O tawi jardukun kun ka booto Buniyamiinu. ¹³ Onsay ɓe aani haa ɓe seeki dolokkaaji mabɓe din. Mo kala rondintini mbabba mun mban, ɓe yiltitii ka saare.

¹⁴ Yahuuda e ben-gootoobe mun ɓen tawti Yuusufu ka galle mun, tawi o yaltaali. Be yani ka leydi yeeso makko. ¹⁵ Onsay Yuusufu wi'i ɓe: «E ko hondun wadudon doo? On andaa aaden wano an min no waawi wadude ndureyaagal, anda ko wirnii?»

¹⁶ Onsay Yahuuda jaabii mo: «Ko hondun men wowlanta koohoojo amen on, e ko hondun men haalata? Ko honno men sortorta e dun? Allaahu on feɓɓini bone jiyaabe mon ɓen. Jooni non, men wonii maccube mon, menen e oo yiiraado kun jardukun mon.»

¹⁷ Ontuma Yuusufu wi'i ɓe: «Yo wadugol dun woddito lan. Ko mo jardukun kun yiitaa e juude mun on tun wonata maccudo an. Onon luttube ɓen on hootay ka ben mon e hoore jam.»

¹⁸ Onsay Yahuuda ɓadii mo, wi'i: «Mi torike on, onon oo koohoojo an, newnanee lan min oo jiyaado mon mi yewtida e mon, hara on tikkanaali lan, min oo jiyaado mon, ko fii hidon wa'i wa Fir'awna. ¹⁹ Hidon andi yo koohoojo amen, on landino men, menen ɓee jiyaabe mon, maakudon, si meden mari baaba maa ben-gootoobe. ²⁰ Men jaabii on yo koohoojo an, meden mari baaba nayeero e mijan danaado e nder nayeewu ben amen. Kotoo makko feyyiniino, ko kun paykun tun neene makkun luttiri. On-le, ben amen no yidi mo. ²¹ On wi'uno men, menen ɓee

jiyaaɓe mon, yo men addanoy on kun paykun haa seedoron kun ðee gite mon.

²² Men jaabii on, yo kooɓoojo an, alaa no kun paykun seedira e ben amen. Si ɓe seedii tun, ðun wonay sabu maɓɓe. ²³ Wi'udon men, menen ɓee jiyaaɓe mon, si tawii men ardaali e toolaajo amen on, en yiidataa hande kadi.

²⁴ «Bay men hewtitoyii ka ben amen, oo jiyaaɗo mon, men yeetii ɓe ðii konguɗi mon, yo kooɓoojo an. ²⁵ Bawto ðun, ben amen wi'i men: «Yiltitee soodanoyon en jaametee seeda.» ²⁶ Men jaabii ɓe: «Alaa no men yaara, kono si tawii ko menen e toolaajo amen on, men yahay ko fii men waawoytaa yiidooyde e on nedɗo si tawii wonaa men wondu e toolaajo amen on.» ²⁷ Ben amen, oo jiyaaɗo mon, wi'uno men, «Hidon andi ɓeyngu an jibinananno worɓe ðido, ²⁸ oya on yaltiino gila neebii, pellet o wadaama ceeli-ceeli, ko fii haa hande mi yiitaali mo. ²⁹ Si tawii non jooni on nabanii lan oodoo kadi, tanaa heɓoyii mo ton, haray on jippindinay lan e ndee hoore an furɗunde ka wonunde maybe ɓen e nder sokola.» »

³⁰ Onsay Yahuuda wi'i mo: «Jooni non, si men hootii ka ben amen, oo jiyaaɗo mon, men wondaa e kun paykun kun ɓe wadi wonkii maɓɓe fow e mun, ³¹ ɓe yi'ii men e ɓaawo makko, ðun wonay sabu maɓɓe. Haray menen, ɓee jiyaaɓe mon, men wonay sabu jippingol ben amen, oo jiyaaɗo mon, e on sala mun furɗuɗo, ka wonunde maybe ɓen e nder sokola. ³² Ko fii min, oo jiyaaɗo mon, mi yettanno ben amen ahadi fii kun paykun, mi wi'i ɓe: «Si mi artiranaali on kun paykun mon, haray mido fawii hakkee mon haa poomaa.»

³³ «Jooni non mi torike on, accee lontiniron mi kun paykun, min oo jiyaaɗo mon, mi wonta maccuɗo mon, kankun kun yiltoda e ben-gootooɓe makkun ɓen. ³⁴ E ko honno mi waawirta hootude ka ben amen e ɓaawo kun paykun, kulol wota mi yi'u ndee tilfunde ben amen?»

Fii no Yuusufu Andintinori Ben-Gootooɓe mun ɓen

45 ¹Tawi Yuusufu waawataa hande kadi wawtaade hoore mun e tawnde wonnooɓe takko makko ɓen. O sonki, o wi'i: «Yaltinee kala wondo takko an!» Fewndo Yuusufu andintinii ben-gootooɓe mun ɓen, tawi o wondaa e godɗo goo. ²Yuusufu fesi ko tiidi haa Misirayankoɓe ɓen nani, ɗun nanii haa ka galle Fir'awna.

³Onsay Yuusufu wi'i ben-gootooɓe mun ɓen: «Ko min woni Yuusufu! Taw si hara ben an no wuuri haa jooni?» Kono hay gooto e ben-gootooɓe makko ɓen waawaali mo jaabaade, ɓay hari hiɓe heewunoo kulol yeeso makko.

⁴Yuusufu wi'i ɓe kadi: «Mi torike on, ɓadee lan.» Onsay ɓe ɓadii mo. O wi'i ɓe: «Ko min woni Yuusufu, on ben-gooto mon, mo yeeyunodon nabaa Misira. ⁵Jooni wota on maapo, wota on monondiran fii ko yeeyunodon mi kon, mi addaa doo. Sabu ko fii dandugol wonkii Allaahu on ardinimmi yeeso mon. ⁶Wadii nii duubi didi gila heege fudɗii e ndii leydi. Awa e nder duubi jowi kadi remetaake sakko sojitee. ⁷Ko Allaahu on imminirimmi yeeso mon, ko fii hiwugol on no luttiron ka aduna, wallitoo on no wuuriron e dow kisiyee mawɗo. ⁸Jooni non wonaa onon addimmi doo, kono ko Allaahu on addimmi. O wadimmi tugalal Fir'awna, koohoojo e hoore galle makko ɗen e fewjoowo e hoore leydi Misira ndin fow.

⁹Yiltitee heja ka ben an, wi'on ɓe: «E hino ko Yuusufu biɗɗo mon on wi'i kon: Allaahu on wadii lan koohoojo e hoore leydi Misira ndin fow. Yo on seeno heja, ¹⁰hodon ka leydi Gaasaana, wonon takko an, onon e ɓiɓɓe mon e taaniraabe mon, wondude e na'i mon e dammi mon e kala ko jeyɗon. ¹¹Dun mi dankoto on ɗon, ko fii heege ngen waɗay fahin e nder duubi jowi, fii wota on mule, onon e ɓeynguure mon nden e kala ko jeyɗon.»

¹²«Onon e mijan an Buniyamiinu, on seedorii gite mon ɗen wonde ko min Yuusufu tigi woni on wowlande. ¹³On sifanto ben an fii ngal teddungal ngal mi teddinaa Misira, e kala ko yi'udon. Addoyee ben an doo heja.»

¹⁴ Onsay o hirbii mijan makko Buniyamiinu, o fesi. Buniyamiinu kadi wulli e daande makko, ¹⁵ o lunnii ben-gootooɓe makko ɓen fow kadi, himo fesa. Ɓawto ɗun, ben-gootooɓe makko ɓen yewtidi e makko.

¹⁶ On kibaaru andii ka galle Fir'awna wonde ben-gootooɓe Yuusufu ɓen hewtii. Dun weli Fir'awna e mbatulaaɓe mun ɓen. ¹⁷ Fir'awna wi'i Yuusufu: «Wi'u ben-gootooɓe maa ɓen yo ɓe rondin mbabbi maɓɓe ɗin, ɓe yiltoo leydi Kanaana, ¹⁸ ɓe yettoya ben mon e ɓeynguureeji mon ɗin, ɓe ara haa ka an. Mi yeday ɓe ko ɓuri moyɗude e ndii leydi Misira, ɓe nafoo dakamme leydi ndin.

¹⁹ Mi yamirii ma yahugol wi'a ɓe: «E hino ko wadoton kon: Yettee giri-giriije e ndii leydi Misira ka bakoyon ɓiɓɓe mon ɓen e rewɓe mon ɓen, wondude e ben mon, aron. ²⁰ Wota on wullan fii ko accoton ton kon, ko fii piiji ɓurudi moyɗude e nder leydi Misira ndin fow wonanay on.»

²¹ Ɓiɓɓe Isra'iila ɓen waɗi ko ɓe wi'aa kon. Yuusufu jonni ɓe giri-giriije e dow yamiroore Fir'awna, o yoobini ɓe kadi. ²² O okkori mo bee e maɓɓe concii ko ɓornoo. Buniyamiinu kaɗun o okki mo tammaaji teemedɗe tati kaalisi, e dolokkaaji jowi ko o ɓornoo. ²³ E hino ko o neldi ben makko kon: o rondini mbabbi sappo gori piiji ɓurdi moyɗude e leydi Misira ndin, o rondini kadi mbabbi sappo deyi nende e bireedi e neemaaji goo ko ben makko yooboo ka laawol nde no ara. ²⁴ Ontuma o watti ben-gootooɓe makko ɓen e laawol, ɓay ɓe fokkitii, o wi'i ɓe: «Wota on haɓu dey ka laawol!»

²⁵ Ɓe yalti Misira, ɓe hewtiti ka ben maɓɓe Yaaquuba leydi Kanaana. ²⁶ Ɓe humpiti ben maɓɓe wonde Yuusufu no wuuri haa jooni, hay ko kanko woni fewjude e hoore leydi Misira ndin. Kono ngol kongol diwi Yaaquuba, ɓay o hoolanooki ɓe.

²⁷ Ɓay ɓe fillitanike ben maɓɓe kala ko Yuusufu yewtoynoo ɓe ton kon, Yaaquuba yi'ii kadi giri-giriije ɗe Yuusufu addi fii ko naɓa mo kon, ko onsay

hakkil makko kin jottii, ²⁸ o wi'i be: «Dundoo yonii! Yuusufu mo an no wuuri haa jooni. Mi yahay mi yi'a mo ado mi mayde.»

Fii no Yaaquuba Yaari Misira

46 ¹Isra'iila iwdi don e kala ko o jeyi. Bay o hewtii Birsabaa, o wadani Allaahu ben makko Issaaqa on sadakaaji. ²Onsay Allaahu on daalani Isra'iila jemma e nder koydol, o wi'i mo: «Yaaquuba! Yaaquuba!»

O nootii, o wi'i: «Naamu! E hino lan!»

³Allaahu on daalani mo: «Ko min Allaahu on, on Alla ben maa. Wota a hulu yahugol Misira, ko fii ko ton mi wadoyte lepol mawngol. ⁴Mi yaaday e maa Misira, awa kadi ko min tigi artiroyay-maa. Ko jungo Yuusufu ngon tigi omboyta gite maa den nde timmudaa.»

⁵Bay Yaaquuba fokkitii iwugol Birsabaa, biɓɓe makko ben baki mo kanko e rewɓe maɓɓe ben e biɓɓe maɓɓe ben ka giri-giriije de Fir'awna addani mo ko o yaara. ⁶Be yetti kadi gureele maɓɓe den e kala jawle de be moobunoo leydi Kanaana. Onsay Yaaquuba yaadi e jurriya mun on fow Misira, ⁷gila e biɓɓe makko haa e taaniraaɓe makko worɓe e rewɓe. O addori jurriya makko on fow Misira.

⁸E hino doo inde biɓɓe Isra'iila be o ardunoo Misira ben, dun-le ko Yaaquuba e biɓɓe mun ben:

Afo Yaaquuba on ko Ruubaynu.

⁹Biɓɓe Ruubaynu ben ko Hanuuka e Fallu e Hasruunu e Karmi.

¹⁰Biɓɓe Sim'uunu ben ko Yamu'iila e Yaamiinu e Uuhadu e Yaakiina e Suuhara e Saa'uulu, ondon neene mun ko Kanaaniyankeejo.

¹¹Biɓɓe Lewi ben ko Gersuunu e Qahaatu e Maraari.

¹²Biɓɓe Yahuuda ben ko Iira e Uunaana e Siila e Faarisa e Zaaraha, (kono Iiri e Uunaana kanun maayuno leydi Kanaana). Biɓɓe Faarisa ben ko Hasruunu e Haamuula.

¹³ Biɓɓe Yassaakara ben ko Toola e Fawwa e Yuuba e Simruunu.

¹⁴ Biɓɓe Zabuluunu ben ko Saarada e Iiluunu e Yaahaliilu. ¹⁵ Ko bee doo biɓɓe worɓe Layyatu jibinani Yaaquuba Fadaani-Araama wondude e oo jiwo gooto wi'eteedo Diinatu. Hawtitude maɓɓe kamɓe biɓɓe ben e taaniraaɓe ben fow hawray cappande tato e tato.

¹⁶ Biɓɓe Gaada ben ko Sifyuunu e Hajji e Suuni e Asbuunu e Iiri e Aruudi e Areeli.

¹⁷ Biɓɓe Asiira ben ko Yimna e Yiswa e Yiswi e Bariiya e Saaraha, on ko bandiraawo maɓɓe. Biɓɓe Bariiya ben ko Haabara e Malki'iilu. ¹⁸ Ko bee doo woni biɓɓe Zilfatu, oo kordo mo Labaanu okkunoo Layyatu mo mun. Biɓɓe ɓe Zilfatu jibinani Yaaquuba ben e taaniraaɓe ben wondude e jaatiraaɓe ben ko ɓe sappoo e njeegoo.

¹⁹ Biɓɓe ɓe Raahiilu jibinani Yaaquuba ben ko Yuusufu e Buniyamiinu.

²⁰ Asnaatu, biɗɗo Fuuti-Feera, yottinoowo sadaka on Uuna, jibinanno Yuusufu biɓɓe diɗo e nder leydi Misira, dun ko Manasse e Efrayiima.

²¹ Biɓɓe Buniyamiinu ben, ko Bela e Baakar e Asbiilu e Giira e Na'amaana e Iihi e Ruusu e Muffiimu e Huffiimu e Ardu. ²² Ko bee doo woni biɓɓe ɓe Raahiilu jibinani Yaaquuba ben. Biɓɓe ɓe Raahiilu jibinani Yaaquuba ben e taaniraaɓe ben ko ɓe sappoo e nayo.

²³ Biɗɗo Daana on ko Huusiima.

²⁴ Biɓɓe Naftali ben ko Yaahas'iilu e Guuni e Yisru e Silliima. ²⁵ Ko bee doo woni biɓɓe Bilhatu ben, oo kordo mo Labaanu okkunoo Raahiilu mo mun. Biɓɓe ɓe Bilhatu jibinani Yaaquuba ben e taaniraaɓe ben ko ɓe njeediɗo.

²⁶ Jurriya Yaaquuba mo o yaadunoo Misira on, hara rewɓe biɓɓe makko ben tawaaka, ko ɓe cappande njeegoo e njeegoo. ²⁷ Ko biɓɓe diɗo Yuusufu dajanaa leydi Misira. Adadu beynguure Yaaquuba arnde Misira nden ko ɓe cappande njeediɗo.

Fii no Yaaquuba Hewtiri Misira

²⁸Yaaquuba hikkini Yahuuda yeeso fii yiidoogol e Yuusufu, on ardoo be no be hewtira leydi Gaasaana. Ko nii be hewtiri leydi Gaasaana. ²⁹Ontuma Yuusufu jolki pucci mun din ka giri-giriwal mun, o yahi Gaasaana fii fottoogol ton e Isra'iila ben makko. No be yiidirnoo, Yuusufu hirbii ben mun ka daande, o fesi don ko juuti.

³⁰Onsay Isra'iila ben makko wi'i Yuusufu: «Jooni non, bay mi seedorii dee gite an wonde hida wuuri, accu mi maaya.»

³¹Yuusufu wi'i ben-gootoobe mun ben e beynguure ben mun nden: «Jooni mido yahude mi humpita Fir'awna wondema onon ben-gootoobe an ben e beynguure ben an wonnoonde leydi Kanaana nden, on hewtii ka an doo. ³²Mi wi'a mo kadi wonde ko on ngaynaakoobe dammi e ne'ooobe, on ardii e gureele mon na'i e dammi den, e kala ko jeydon. ³³Nde Fir'awna noddii on, landii on ko hondun woni golle mon, ³⁴on jaaboroyay mo nii: «Menen, bee jiyaabe mon, ko men ngaynaakoobe gila cukankaaku amen, menen e mawbe amen ben.» Ko nii waawirton hodude e ndii leydi Gaasaana, ko fii Misirayankoobe ben no harmini ne'ooobe dammi ben.»

47¹Onsay Yuusufu yahi humpiti Fir'awna, wi'i mo: «Ben-gootoobe an ben e ben an iwii leydi Kanaana, wondude e gureele maɓbe na'i e dammi, e kala ko be jeyi. Fewndo doo hiibe leydi Gaasaana.» ²O subii njowo e ben-gootoobe makko ben, o hollindiri be e Fir'awna.

³Onsay Fir'awna wi'i be: «Ko hondun woni golle mon?»

Be jaabii Fir'awna: «Menen, bee jiyaabe mon, ko men ngaynaakoobe dammi, menen e mawbe amen ben.»

⁴Be wi'i kadi Fir'awna: «Ko addi men doo ko kodagol, bay menen bee jiyaabe mon, alaa ka men orna dammi amen din ka amen ton, ko fii heege ngen tiidii ka

amen leydi Kanaana. Awa jooni men torike on, newnanee men, menen bee jiyaaɓe mon, hodugol leydi Gaasaana.»

⁵ Fir'awna wi'i Yuusufu: «Jooni, ben maa e ben-gootooɓe maa ben arii ka maa, ⁶ awa leydi Misira ndin no e sookeeje maa. Honnu ben maa e ben-gootooɓe maa ben e nokkuure burnde moyyude nden e leydi Misira ndin. Yo ɓe hodoy Gaasaana. Awa kadi si hida andi firnuɓe hakkunde maɓɓe, halfin ɓe gureele an den.»

⁷ Yuusufu nelani Yaaquuba ben mun, hollindiri mo e Fir'awna. Onsay Yaaquuba du'anii Fir'awna. ⁸ Fir'awna wi'i Yaaquuba: «Ko on ɓe duubi jelu nii?»

⁹ Yaaquuba jaabii: «Duubi ngurndan an ɗan fow e nder seteyaagal an ngal ko teemedere e cappande tati. Yeru duubi ɗi mi hebi ɗin e nder ngurndan an ɗan duudaa, awa kadi ko sattudi, kono non ɗi hewtaaki duubi ɗi mawɓe an ben hebunoo ɗin e nder seteyaagal maɓɓe.» ¹⁰ Onsay Yaaquuba du'anii kadi Fir'awna si o waynitii.

¹¹ Yuusufu honni ben mun e ben-gootooɓe mun ben wano Fir'awna yamiriri mo non. O yedi ɓe nokkuure burnde moyyude nden e nder ndii leydi Misira ko wona halal maɓɓe, nden nokkuure no wi'ee Ra'amiisa. ¹² Yuusufu nabani ben mun e ben-gootooɓe mun ben e ɓeynguure ben makko nden fow jaamete, mo kala e maɓɓe yeru adadu ɓiɓɓe mun ben.

Fewjoore Yuusufu nden Misira

¹³ Hari jaamete lannii e nder leydi ndin fow, ko fii hari heege ngen tiidii. Tawi leydi Misira ndin e leydi Kanaana ndin no tilfoo tun sabu ngen heege. ¹⁴ Onsay Yuusufu mottindiri kala mbuudi coggu nende ɗe o yeeyunoo e nder leydi Misira e leydi Kanaana, o naadi ɗin mbuudi ka galle Fir'awna. ¹⁵ Bay mbuudi lannirii yimɓe leydi Misira ndin e leydi Kanaana ndin, onsay Misirayankooɓe ben fow ari

ka Yuusufu, no wi'a: «Okkoree men ko men jaama. Taw si men maayay yeeso mon bay mbuudi lannirii men?»

¹⁶ Yuusufu wi'i be: «Bay mbuudi lannirii on, addee gureele mon den, wattiten e jaametee.» ¹⁷ Be addi gureele mabbe den ka Yuusufu, Yuusufu jonni be jaametee coggu pucci mabbe din e gureele dammi mabbe din e gureele na'i mabbe din e mbabbi mabbe din. O wallitori be jaametee ko be fey/inira nden hitaande don, coggu daabeeji mabbe din fow.

¹⁸ Bay nden hitaande don fey/yi, be arti kadi ka makko fii nden hitaande hikkiinde don, be wi'i mo: «Men suudataa on, yo koohoojo amen, wondema mbuudi amen din lannii, gureele amen den kadi no e sookeeje mon. Jooni ko lutti on hendaaki e juude amen, yo koohoojo amen, ko menen e leyde amen den.

¹⁹ Hara men maayay e gite mon, leyde amen den kadi mula? Jooni non soodidee men e leyde amen den coggu jaametee, menen e leyde amen den, men laatoo jiyaabe Fir'awna. Okkoree men awdi ko men danditora hara men maayaali, leyde amen den kadi caabaali.»

²⁰ Onsay Yuusufu soodani Fir'awna leyde Misira den fow. Bay tawi heege ngen no tiidi, Misirayankoojo kala yeeyiti Yuusufu leydi mun ndin. Leydi ndin fow wontani Fir'awna. ²¹ Onsay Yuusufu maccindini jamaa on, gila e keerol hebi e keerol e nder leydi Misira ndin. ²² Ko wonnoo soodaaka woo ko leyde yottinoobe sadaka ben, ko fii ben yottinoobe sadaka no marnoo gebal immorde e Fir'awna, ko e ngal gebal be wuurunoo. Ko dun wadi si be yeeyaali leyde mabbe den.

²³ Onsay Yuusufu wi'i jamaa on: «Awa hande mi soodidii on e leyde mon den fii Fir'awna. E hino awdi fii mon ko to'on ka leyde. ²⁴ Nde sonitudon woo, on jonnay Fir'awna feccere jowabere nden, luttidon e deya pecce nay ko wadon awdi e ko jaamon, onon e beynguureeji mon din e bibbe mon ben.»

²⁵ Onsay ɓe jaabii Yuusufu: «A jonnitii men ngurndan amen ɗan! Sulfinan men, yo koohoojo amen, men laatike jiyaaɓe Fir'awna.» ²⁶ Yuusufu wadi ɗun sariya reweteedo e nder leydi Misira ndin fow, haa hande, kala jowabun e ko sojitaa kon artanay Fir'awna. Ko leyde yottinoobe sadaka ɓen tun wonnoo wontanaali Fir'awna.

Duubi Sakkitori Ngurndan Yaaquuba ɗan

²⁷ Banii-Isra'iila'en hodi ka wi'etee ɗon Gaasaana, ɗun ko e nder leydi Misira ndin. Be halori ɗon. Be jiidii, ɓe duudi buy.

²⁸ Yaaquuba wuuruno duubi sappoo e jeedidi e nder leydi Misira, ngurndan Yaaquuba ɗan ko duubi teemedere e cappande nay e jeedidi. ²⁹ Bay ɓadike ka o faatoo, o noddi Yuusufu mo makko, o wi'i mo: «Mi torike ma, sulfinanan, sornaa jungo maa ngon ka ley busal an, woondanaa mi e hoore giggol sella-findewol wondema a surrataa lan e nder ndii leydi Misira. ³⁰ Nde mi timmi, mi tawtoyi maamaaɓe an ɓen, a yaltinay lan e nder leydi Misira, surroyaa mi ka ɓe belnaa ɗon.»

Onsay Yuusufu jaabii ben mun: «Mi wadiray no yamirirɗon mi non.»

³¹ Yaaquuba wi'i kadi: «Woondanan wondema a warray non.» Yuusufu woondi. Ontuma Isra'iila ugginii ka sobɓundu danki mun.

Fii no Yaaquuba Du'orani Biɓɓe Yuusufu ɓen

48 ¹ Bawto ɗun, Yuusufu wi'aa wonde: «Ben mon no fooyi.» O yetti biɓɓe makko ɓen ɗido, ɗun ko Manasse e Efrayima, o yaadi e maɓɓe. ² Be yeetii Yaaquuba: «E hino ɗaa Yuusufu gedal mon on ka arata.» Onsay Isra'iila etii haa immii joodii ka danki mun.

³ O wi'i Yuusufu: «Allaahu, Jom Bawgal on, feepanno lan e ndee nokkuure wi'eteende Luuzu, ɗun ko e ndii leydi Kanaana, o barkinimmi. ⁴ O daalanimmi: «Mi

duddinay jidi maa ndin, mi yanje, wontaa moftal jamaaji. Mi okkoyay jurriya maa aroyoowo baawo maa on ndii leydi, ndi wonana be halal haa poomaa.»

⁵ «Jooni non, bee biɓɓe diɗo be jibinanadaa e nder ndii leydi Misira ado mi arde wontanii lan. Efrayiima e Manasse wontanii lan wano Ruubaynu e Sim'uunu woniranimmi non. ⁶ Kono biɓɓe be jibinanoytedaa baawo bee doo ben, ko an wonanta. Ko e inde kotiraaɓe maɓɓe ben be hendoroyta ndondi maɓɓe ndin. ⁷ Fewndo mi iwi Fadaani-Araama, Raahiilu maayirimmi leydi Kanaana ka laawol, hari men siwaa hewtude Ifraata seeda. Mi wattini mo ka sera laawol Ifraata (ɗun ko Bayti-Lahiimi).»

⁸ Isra'iila ndaari biɓɓe Yuusufu ben, wi'i: «E ko homɓe nii?»

⁹ Yuusufu jaabii ben mun: «Ko bee biɓɓe Allaahu on okkimmi doo.»

Isra'iila wi'i: «Bannanan be doo, mi du'anoo be.»

¹⁰ Hari Isra'iila nawyii haa gite makko ɗen mindii, o accii yi'ude. Yuusufu banni be takko makko. Onsay Isra'iila hirbii be, lunnii. ¹¹ Isra'iila wi'i Yuusufu: «Mi sikkaano mi yi'ete e nder ngurndan an, e hino non jooni Allaahu on hollii lan hay jurriya maa on.»

¹² Onsay Yuusufu itti be ka hoore koyɗe ben mun, o sujji e leydi. ¹³ Ontuma Yuusufu jogodi be diɗoo non, Efrayiima ka jungo makko jaamo, fii yo on hikkor ko nano Isra'iila, Manasse ka jungo makko nano, fii yo on hikkor ka jaamo Isra'iila. Onsay o banni be takko ben makko. ¹⁴ Kono Isra'iila fawi jungo mun jaamo ngon ka hoore Efrayiima, toolaajo on, o fawi jungo makko nano ngon ka hoore Manasse. O luutindiri juude makko ɗen, fii kala ko Manasse woni afo on.

¹⁵ O du'anii Yuusufu, o wi'i: «Yo oo Allaahu, mo bee maamaaɓe an Ibraahiima e Issaaqa, jokkinoo e mun fewndo ngurndan maɓɓe ɗan, ɗun ko oo Allaahu Ngaynaako an, gila mi dajaa haa hande, ¹⁶ yo oo Malaa'ikaajo sortudo lan e boneeji fow barkin bee fayɓe, yo be nodditire innde an, e inde bee maamaaɓe an

Ibraahiima e Issaaqa, yo ɓe duudu ka hoore leydi haa ɓe wona jamaa moolanaado.»

¹⁷ Onsay Yuusufu ndaari tawi ko ka hoore Efrayiima ben makko fawi jungo mun jaamo ngon, dun metti mo. O nangi jungo ben makko ngon fii ittugol ngo ka hoore Efrayiima, o fawa ngo ka hoore Manasse. ¹⁸ Yuusufu wi'i: «Hinaa nii, yo baaba en, ɓay ko oo woni afo on, fawee sookewo mon jaamo ngon ka hoore makko.»

¹⁹ Kono ben makko salii dun, wi'i: «Midɔ andi yo ɓidɔ an, midɔ andi, kanko kadi o wontay jamaa, o wona mawɔ. Kono mijan makko ɓuray mo mawnude, jurriya makko on wonay jamaaji duudufi.» ²⁰ Nden jande o du'anii ɓe, o wi'i: «Ko eɓbude e maa, Banii-Isra'iila'en du'orta, ɓe wi'a: Yo Allaahu on wadire wa Efrayiima e Manasse!» Ko nii o hikkiniri Efrayiima yeeso Manasse.

²¹ Onsay Isra'iila wi'i Yuusufu: «E hino jooni hewtii ka mi maaya. Kono Allaahu on wonday e mon, o artiroyay on ka leydi maamaabe mon ben. ²² Mi yedii ma gebal e dow ben-gootoobe maa ben, dun-le ko ngoo falo leydi ngo mi hendori kaafa an kan e laajal an ngal e juude ɓee Amoriyankeeɓe.»

Fii no Yaaquuba Du'orani ɓiɓɓe mun ben Sappoo e Didɔ

49 ¹ Yaaquuba nodditi ɓiɓɓe mun ben, o wi'i ɓe: «Moɓondiree, mi yeetoo on ko aroyta on hebude e dee jalaade aroyayde. ² Ko onon yo ɓiɓɓe Yaaquuba, mottondiree, hedodon, hedee ben mon Isra'iila.

³ «Ko an yo Ruubaynu afo an, doole an e mo mi dikkori ayɓere cukankaaku an, ko a ɓurɔ e teddungal e doole: ⁴ Hida jaadiri wa ndiyan. A hebataa ɓural hande kadi, ɓay a yawii ka danki ben maa, a yawii, a tuuninii mbalndi an ndin.

⁵ Sim'uunu e Lewi kan ko neene-gootoobe, kaafaaje maɓɓe den ko aalaaji masinbinirdi. ⁶ Wota mi tawe e fewjooje maɓɓe den, wota mi tawde e mottondiral maɓɓe ngal, ko fii ɓe ittii wonkii e nder jaande maɓɓe, awa kadi ɓe tayii codduli

ga'i din e nder fijindaaru maɓɓe ndun. ⁷ Yo kuddi wonan tikkere maɓɓe nden, ko fii hinde tiidi. Yo kuddi wonan monee maɓɓe on, ko fii himo hunyi. Mi senditay ɓe e nder jurriya an on, min Yaaquuba, mi saakita ɓe e nder leydi Isra'iila ndin.

⁸ Ko an yo Yahuuda, ben-gootoobe maa ben mantete, a faway jungo maa ngon e hoyyudu aybe maa, awa kadi ben-gootoobe maa ben sujjante. ⁹ Ko an yo Yahuuda, ko a ngayuuri hecciri, hida iwri waajugol mbaroodi, yo bidɗo an! Hida helti koppi maa, waalori wa ngayuuri. Wa ngayuuri ndeyri, ko hombo dillinay-maa ɗon? ¹⁰ Labbooru laamu ndun iwataa e juude Yahuuda, awa kadi tuggordu laamu ndun ko ka jurriya makko luttata, haa tuma mo ɗun wonanta on ari, on mo jamaaji ɗin fow doftoytoo. ¹¹ Ko ka delbol wiiju o humata mbabba makko mban, o huma bikkun mabba on ka salndu maggol. Ko njaram wiiju o wuppirta conci makko ɗin, ko yiyan ɓiɓɓe wiiju o wuppirta burumusuu makko on. ¹² Gite makko ɗen no buri njaram wiiju woyjude, niye makko ɗen no buri biraadan rawnude.

¹³ Zabuluunu kaɗun hodoyay ka daande baharu, ka makko wona darorde laade ndiyan, keerol makko ngol ko Siduuna haadata.

¹⁴ Yassaakara no yedɗiri wa mbabba, waalaymba hakkunde orde ɗiɗi baali. ¹⁵ Nde o ndaaroyi, o tawi fowtorde makko nden no moyyi, awa kadi leydi ndin no woodi, o sornoyay walbo makko ngon ka ley dongal, o wonoya maccudo kurketeedo.

¹⁶ Daana kaɗun jaawoyay jamaa mun on, wano godɗo e bolondaaji Isra'iila ɗin.

¹⁷ Daana wa'oyay wa mboddi e hoore laawol, wa kuuraari e hoore ɗatal, soppayndi puccu e coddungol, ɗun wona sabu yanirgol jom maggu baawo.

¹⁸ «Yaa an Joomiraado, mido tanyiɗor maa kisiyee!

¹⁹ Gaada kaɗun, radotoobe radoyto mo, kono o radoo ɓe, o eppa nangude.

²⁰ Asiira kaɗun, leydi makko ndin heeway nguureeji newiidi, ndi funtina dakammeeji lando.

²¹ Naftali no wa'i wa jawre accitaande, rimaynde bikkoy fotukoy.

²² Yuusufu no wa'i wa bilitol moyyol, funtungol e binde bundu, ngol caldi mun feyyitii tataaji. ²³ Fampotoobe laaje holli mo ngayngu^e, be monanii mo, be fampii mo. ²⁴ Kono hay laajal makko ngal dillaali, juude makko den ayyani ngal e nder doole, sabu sookewo dolnungo Alla Jom Bawgal Yaaquuba on, e sabu Ngaynaako on, dun ko Fetere Isra'iila nden, ²⁵ e sabu oo Alla ben maa, on wondo Ballo maa, e sabu oo Alla Jom Bawgal barkinirdo ma barkiiji kammuuli din ka dow, e barkiiji dan ndiyan wondan ka kattudi luggeendi ley, e barkiiji endi e ndimdimol. ²⁶ Pellet dii du'aaji di min ben maa Isra'iila mi du'ani-maa no buri du'aaji dee pelle kidde tabitude, no buri moyyuki dee cehe poomayankeeje niifude. Yo din du'aaji fow wonu e hoore Yuusufu, yo di wonu ka duure oo burdo e hakkunde ben-gotoobe mun.

²⁷ Buniyamiinu ko saafaandu jaafundu. Bimbi o jaamay ko o waaji kon, kiikiide o sendita ko o jattoyi kon.»

²⁸ Ko bee doo sappoo e dido woni bolondaaji Isra'iila din. Ko dundoo wonnoo ko ben mabbe haalannoo be fewndo o du'antoo be, o du'anii mo kala e mabbe du'aa mo ontigi handi e mun on.

Fii Mayde Yaaquuba Nden

²⁹ Onsay o yamiri be, o wi'i: «Jooni mido tawtoyde maamaabe an ben, on surroyay lan takko mabbe e nder ndee fammeere wonnde ka ngesa Ifruuna, oo Hissyankeejo, ³⁰ dun ko e ndee fammeere wonde ka ngesa wi'eteemba Makfilati takko Mamra e nder leydi Kanaana, mba Ibraahiima soodunoo e juude Ifruuna, oo Hissyankeejo, don wonti berde makko halal. ³¹ Ko don Ibraahiima e sonna mun Saarata wattinaa, awa kadi ko don Issaaqa e sonna mun Rifqatu wattinaa, ko don kadi mi wattini Layyatu. ³² Mban ngesa e nden fammeere wonnde e nder mun ko e juude Hissyankeebe ben soodanoo.»

^e49.23 Maa: «Fampotoobe laaje liggiti mo».

³³ Bay Yaaquuba lannii yamirde biɓɓe mun ɓen ɗun fow, o watti koyɗe makko ɗen ka danki, o foofi foofaango makko sakkitoro ngon, o tawtoyi maamaabe makko ɓen.

50 ¹ Yuusufu yani e hoore ben mun, fesi e maɓɓe, lunnii ɓe. ² Onsay Yuusufu yamiri mbatulaabe mun jawndooɓe ɓen fewnugol furee ben makko on, naala mo nebban, taara kasanng'e e mun fii surrugol. Ben jawndooɓe waɗiri no o wi'iri ɓe non. ³ Naalugol furee on nebban, taara mo kasanng'e fii surrugol, waɗuno balde cappande nay, wano aada Misirayankoobe ɓen toɗɗori non. Misirayankoobe ɓen heynii mo balde cappande jeedidi.

⁴ Bay wonii balde heynagol ɗen feyyii, Yuusufu yewti wondiɓɓe Fir'awna ɓen, o wi'i ɓe: «Si hidon sulfinanimmi, haray mi torike on wi'anee lan Fir'awna: ⁵ «Ben an woondinanno, ɓe maaki: «Hewtii ka mi maaya, a surroyay lan e ndee yenaande nde mi jasannoo hoore an e ndii leydi Kanaana.» Jooni mido faalaa yahude surroygol ben an, mi arta.» »

⁶ Fir'awna jaabii: «Yahu, surriroyaa ben maa en no ɓe woondinirno-maa non.»

⁷ Onsay Yuusufu yahi fii surroygol ben mun. Mbatulaabe Fir'awna ɓen fow e mawɓe galle makko ɗen wondude e mawɓe leydi Misira ndin fow ɗowti mo. ⁸ Be yaadi e ɓeynguure Yuusufu nden fow e ben-gootooɓe makko ɓen e ɓeynguure ben makko nden. Ko luttunoo leydi Gaasaana woo ko fayɓe ɓen e gureele maɓɓe na'i e dammi ɗen. ⁹ Be yaadi kadi e giri-giriije wondude e waɗɗiibe pucci, ɗun woni mbatu tiidungu fota.

¹⁰ Bay ɓe hewtii e oo bete^f Ataada, ɗun ko gaɗa Yurdayniwol, ɓe fesi ɗon fesaango tiidungo yurmungo fota. Onsay Yuusufu heynii ben mun balde jeedidi.

¹¹ Hoɗube e ndin leydi ɓen, ɗun ko Kanaaniyankeeɓe ɓen, yi'i ndee heynannde e

^f50.10 Maa: «gete».

on bete Ataada, 6e wi'i: «Dun ko heynannde tiidunde fii Misirayankoobe 6en!» Ko sabu dun 6e inniri nden nokkuure wonde gada Yurdayniwol *Abiila-Misira.

¹² Bi66e Yaaquuba 6en jinni don ko ben ma66e yamirnoo 6e kon: ¹³ 6e nabi mo leydi Kanaana, 6e surroyi mo e nder fammeere wonde e ngesa mba Ibraahiima soodunoo e juude Ifruuna, oo Hissiyankeejo, ka wi'etee don Makfilati takko Mamra, fii ko wonana mo berde halal. ¹⁴ Bay 6e surroyii Yaaquuba, Yuusufu e ben-gootoobe mun 6en wondude e dwtunoo6e mo 6en fow fii surrugol ben makko yiltitii Misira.

¹⁵ Bay ben-gootoobe Yuusufu 6en ndaarii tawii ben mun feyfinii, 6e miijii, 6e wi'i: «Taw si Yuusufu hollataa en ngayngu, o yottoo en bone mo wadunoden mo on?» ¹⁶ Onsay 6e nuli e Yuusufu, 6e wi'i mo: «Ben maa yamirno men dundoo ado 6e feyfinde, 6e maaki: ¹⁷ <Wi'ee Yuusufu: Yandi mi torike ma, yaafano ben-gootoobe maa 6en ndee bonnere e oo junuubu ko 6e waduno-maa, ko fii 6e wadii ma ko boni.> Jooni men torike on yaafanee men bonnere amen nden, menen 6ee maccube Alla ben mon!» Yuusufu fesi, bay o yewtiraama non.

¹⁸ Ben-gootoobe makko 6en tigi ari ka makko, 6e yani e ley koyde makko, 6e wi'i: «E hino men, ko men jiyaabe mon.»

¹⁹ Onsay Yuusufu wi'i 6e: «Wota on hulu, on sikku mido waawi lontaade Alla? ²⁰ Hari hidon e66i wadugol lan ko boni, kono Allaahu on hoddiri ko ko moyyi wadata fii laatingol ko fewndii hande kon, dun-le ko dandugol wonkiiji jamaa duududo. ²¹ Jooni non, wota on hulu hay fus, mi dankoto on, onon e bi66e mon 6en.» O yewtiri 6e no newori, o buttini 6e bernde.

Fii Mayde Yuusufu nden

²² Yuusufu hodidi e beynguure ben mun nden Misira. O wuuri duubi teemedere e sappo. ²³ Yuusufu yi'uno jaatira Efrayima mo makko, dun hawri ko celtunopel

makko kanko Yuusufu. Awa kadi fewndo biɓɓe Maakiira mo Manasse ben jibinaa, ko ka hoore koyde Yuusufu ɓe jibinaa.

²⁴ Yuusufu wi'i siɓɓe mun ben: «Hewtii ka mi maaya. Kono pellet Allaahu on faaboyto on, o yaltinoya on e ndii leydi Misira doo, o naba on e ndii leydi ndi o fodirnoo Ibraahiima e Issaaqa e Yaaquuba woondoore.» ²⁵ Onsay Yuusufu woondini biɓɓe Isra'iila ben, o wi'i: «Pellet Allaahu on faaboyto on, onsay on pottinoyay yi'e an den doo.»

²⁶ Bawto dun Yuusufu faatii, dun hawri ko mo duubi teemedere e sappo. O fewnaa, o naalaa nebban, o taaraa kasannge, o tumbaa e goyki e nder ndii leydi Misira.

LA GENÈSE
en Langue Pular (Fouta-Jalon)
République de Guinée
© 2013 Traducteurs Pionniers de la Bible
en collaboration avec
Mission Protestante Réformée